

DÖNEM : I

YASAMA YILI: 1989/5

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

9'uncu Birleşim
3 Kasım 1989, Guma

İÇİNDEKİLER

	Sayfa:
I. GELEN EVRAK	1500 - 1501
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
A. GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR:	
1. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın "Cypfruvex'te İşlerine Son Verilen Çalışanların Sorunları" ile ilişkili gündem dışı konuşması.	
- Tarım ve Orman Bakanı Sayın Taşkent Atasayan'ın konuyla ilgili konuşması.	1503 - 1525
2. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Hüseyin Angolemlî'nin "Polis Emeklilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması.	1527 - 1529

Sayfa:

3. Cumhuriyetçi Türk Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mehmet Civa'nın "Kara fırınlar ve fırıncıların sorunları" ile ilişkili gündem dışı konuşması.
- Ticaret ve Sanayi Bakanı Sayın Ömer Demir'in konuya ilişkin konuşması. 1529 - 1538

III. SORULAR VE YANITLARI:

1. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın Gazi Mağusa'daki Sosyal Konutlar ve Sosyal Konut Hak Sahipliliği ile ilgili yazılı sorusu ve bu soruya İskân Bakanlığının yanıtı. (Y.S.NO: 243/5/89) 1540 - 1542
2. Cumhuriyetçi Türk Partisi Girne milletvekili Sayın Fadıl Çağda'nın Dr. Derviş Eroğlu'na birinci derecedeki kan ve sıhri akrabalarından birisinin puan satın alıp almadığı ile ilgili yazılı sorusu ve bu soruya Başbakanlığın yanıtıdır. (Y.S.NO:241/4/89) 1543 - 1544
3. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın Süt Analizleri ve İthal Edilen Tarımsal İlaçlarla ilgili yazılı sorusu ve bu soruya Tarım ve Orman Bakanının yanıtı. (Y.S.NO:242/5/89) 1565 - 1566
4. Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Erdal Süreç'in Güney Kıbrıs'a geçiş izinleri ile ilgili yazılı sorusu ve bu soruya Dışişleri ve Savunma Bakanının yanıtı. (Y.S. No: 248/5/1989) 1547 - 1549
5. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın Tütün stokları, tütün rekoltesi ve tütün fiyatları ile ilgili yazılı sorusu. (Y.S.NO:270/5/89) 1578

Sayfa:

6. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Hüseyin Angolemlî'nin Boğaz yöresinde Askerî Deniz Üssü Arazisi ile Yeni İskele'deki Anjanet Turistik tesisi ile ilgili sözlü sorusu. (S.S.NO:69/5/89) ve İskân Bakanının yanıtı 1578 - 1582
7. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Çetin Veziroğlu'nun Yeşilköy - Bafra Köyleri arasında açılan su arkları ile ilgili sözlü sorusu (S.S.NO:68/5/89) 1582 - 1584

IV.GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI:

- 1.Birisi Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Erdal Süreç , diğeri ise Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Özker Özgür ile gruba bağlı yedi milletvekili arkadaşı tarafından sunulan elektrik kesintileri hakkında Genel Görüşme istemlerinin birlikte yapılması öngörüşmesi. 1587 - 1635
- 2.Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Özker Özgür ile gruba bağlı beş milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "Narenciyenin üretimden , Pazarlanmasına kadar Ortaya Çıkan Sorunlar" konusunda Meclis Araştırması açılması önergesinin öngörüşmesi. 1636 - 1671

I. GELEN EVRAK
RAPORLAR

1. Mesleki Teknik Öğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasa Tasarısı (Y.T.No:258/3/88) ve Kuruluş YasaTasarılarını İnceleme Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu (Başkanlığa geliş tarihi: 2.11.1989)
2. İlköğretim Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasa Tasarısı (Y.T.No:256/3/88) ve Kuruluş Yasa Tasarılarını İnceleme Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu (Başkanlığa geliş tarihi: 2.11.1989)
3. Kıbrıs Türk Turizm ve Seyahat Acenteleri Birliği (KITSAB) Yasa Tasarısı (Y.T.No:370/4/89) ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu (Başkanlığa geliş tarihi: 3.11.1989)

SORULAR VE YANITLARI

4. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın, "Tütün Stokları, Tütün Rekoltesi ve Tütün Fiyatları" ile ilgili Yazılı Sorusu (Y.S.No:270/5/89) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.11.1989) (Başbakanlığa)
5. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ferdi S. Soyer'in, "Cypfruvex'in Üzüm ve Elma Alımları" ile ilgili Yazılı Sorusu (Y.S.No:271/5/89)(Başkanlığa geliş tarihi: 3.11.1989)(Başbakanlığa)
6. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ferdi S. Soyer'in, "Cypfruvex'te işten çıkarılan memurlar" ile ilgili Yazılı Sorusu (Y.S.No:272/5/89)(Başkanlığa geliş tarihi: 3.11.1989)(Başbakanlığa)
7. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Ferdi S. Soyer'in, "Karpaz Süt Fabrikası" ile ilgili Yazılı Sorusu (Y.S.No:273/5/89)(Başkanlığa geliş tarihi: 3.11.1989)(Başbakanlığa)
8. Bağımsız Lefkoşa Milletvekili Sayın Alpay Durduran'ın, "Askeri Yargıdaki Gelişmeler" ile ilgili Sözlü Sorusu (S.S.No:66/5/89) ve bu Soruya Başbakanlığın Yanıtı (Başkanlığa geliş tarihi:1.11.1989)

TEZKERELER

9. Ulusal Birlik Partisi Grup Başkan Vekilliğinin, Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinde ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinde üye değişikliğine ilişkin Tezkeresi (3570/1989)(Başkanlığa geliş tarihi: 3.11.1989)
10. Başbakanlığı, Mal Bildirimi Yasa Önerisi (Y.Ö.No:65/5/89) hakkındaki Hükümet görüşüne ilişkin Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 3.11.1989)(Hukuk ve Siyasi İşler Komitesine)

BİRİNCİ OTURUM
Açılış Saati:10.29

BAŞKAN - Başkan Yardımcısı Dt. Sait Güven

KÂTİP - Dr. Erbay Kanatlı

KÂTİP - Feridun Önsav

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin I'inci Dönem, 5'inci Yasama Yılı'nın 9'uncu Birleşimini açıyorum. Lütfen ad okuyarak yoklama yapar mısınız?

(Ad okunarak yoklama yapıldı)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Gündem gereği görüşmelere geçiyoruz.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Gündemin birinci maddesi Başkanlığın Genel Kurula sunuşlarıdır. Sunuşlar kısmında konu olmadığı için gündem dışı konuşmalara sıra gelmiştir. Gündem dışı konuşmalarda dört gündem dışı konuşma istemi vardır. Bunlardan üçüne içtüzük gereği söz vereceğim. Fakat dördüncüsü sizin onayınızla, kısa olmak şartı ile görüşülebilir. Onun için dördüncüyü de onayınıza sunuyorum. İtiraz yoksa dördüncüye de söz vereceğim.

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR
(Yerinden) - Konuşsun efendim.

BAŞKAN - İtiraz yoktur. Dördüne de söz veriyorum efendim, sıra ile.

1. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Mehmet Altınay'ın "Cypfruvex'te İşlerine Son Verilen Çalışanların Sorunları" hakkındadır. Lütfen okur musunuz?

KÂTİP -

KKTC Meclis Başkanlığı,
Lefkoşa.

"Cypfruvex'te İşlerine Son Verilen Çalışanların Sorunları" hakkında gündem dışı konuşma istemimin işleme konmasını saygılarımla rica ederim.

Mehmet Altınay
TKP Gazi Mağusa milletvekili

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mehmet Altınay.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; narenciye sektöründeki sorunların hem üretici, hem işçi, hem de kadrolu memurların sorunlarının bugünkü noktaya ulaşmadan yıllar önce gündem dışı konuşma, genel görüşme, araştırmalarla yıllarca Hükümeti bu konularda uyardık. Dedik ki önlem alınmazsa, eğer bu sektördeki sorunlar çözülmezse, bir gün gelecek Cypfruvex'in kapıları kapanacak, işçiye, memurlara kapanacak. Bu insanların ekmeği ile oynanacak.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne)(Yerinden) - Kim dinler ya seni, ya beni. İşte bak, bir ciddiyetsizlik hepimizde gider. Hiçbir devirde gördün mü böyle bir durum?

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Halkın dinleyeceğine inanırız. Bir gün halk dinleyecektir. Evet, anlıyorum. Aynı sıkıntıyı o da yaşamaktadır bizim gibi.

ZİYA RIZKI (Girne)(Yerinden) - Bırak konuşsun Mustafa Bey.

İSMAİL BOZKURT (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Ciddiyetsizliği söylüyor.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Konuşalım işte Meclistir, konuşalım.

ZİYA RIZKI (Yerinden)(Devamla) - Yönetime, yönetime.

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Narenciye de bugün tekelleşme noktasına ulaşmıştır. Şirketler batmıştır, bunun faturası her dönemde üreticiye, işçiye ve çalışana çıkarılmıştır. Bugün memurların işine son verilmesi gibi olay görülse de, yüzlerce işçinin de ekmek parası ile oynanmıştır. Mağusa'da ve Güzelyurt'ta bir kısım narenciye tesislerinin kapanması yüzlerce işçinin de ekmek kapısının kapanmasına yol açmış bulunmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda, ondan önceki yıllarda Cypfruvex tesislerinde çalışan yüzlerce işçinin ekmek kapısı ne olacaktır? Bu yıl bu işçiler işbaşı yapamayacaktır, bu konu geçtiğimiz haftalarda Sayın Koreli tarafından gündeme getirildiğinde, e, narenciyeyi bu şirket almadı başka bir şirket aldı, işçiler o fabrikada çalışacak gibi olmayacak bir nazariye ortaya konmuş. Şimdi Hükümet bu işe, işbaşı yapamayacak işçilerin nerede işbaşı yapacaklarını söylemek zorundadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mağusa'da bir kısım memur arkadaşların, bunlar evli insanlar, çoluk, çocuk sahibi insanlardır. Siz insan olarak bir düşünün, bugün sabah işbaşı yaptığınızda işinize son verildiğini öğreneceksiniz, o aile reisi ne duruma düşürülmüştür? Evde çocuğu var, okulda çocuğu var, ihtiyaçları var. İşveren kendisine ihbar süresi de tanımadan, iş arama imkânı vermeden işine son verdiğini bildirilmektedir. Böyle bir durumda kendimizi koyarsak ne duruma düştüğümüzü düşünmek zorundayız Oysa Hükümet değil bunların sorumsuzca işlerine son vermek, bunları yeni iş alanlarına, sıkıntılı varsa aktarmak zorundaydı, durumundaydı, sorumluluğundaydı. Bunlar da yapılmamıştır. 23'ünde ihbar verilmiş ve aynı gün 24'ünde işlerine son verilmiştir. İş arama fırsatı tanınmamıştır.

Hükümet bunları yeni işlere yerleştirilmesi için hiçbir çaba harcamamaktadır. 30'a yakın, 30'u aşkın memurun işine de son verilmiştir. Mağusa paketlemede büyük bir İngiliz anahtarı kapıya kilit vurulmuştur. Mağusa'da sanayi işyerleri yanında Cypfruvex'e bağlı işyerlerine de büyük büyük anahtarlar asılmaya başlanmıştır. O işçilerin ve orada çalışan memurların ekmeği kapısı kapanmış bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuyu birkaç hafta önce Sayın Koreli gündeme getirdiği zaman, Sayın Tarım Bakanı toplu sözleşmeye uygun uygulamalar yapılacağını da söylemişti, bunlar tutanaklarda vardır.

Değerli arkadaşlar; her yerde uygulanan bir kural var, temüller var. Yasaların olmadığı yerlerde, uluslararası sözleşmeler var. Uygulanması gereken prensip, ilk giren, son çıkar prensibidir. Bundan başka türlü olabilir mi? Biz kesinlikle bu insanların durdurulmasından yana değiliz. Bu şekilde sokağa atılmasından yana değiliz. Hükümetin sorumluluğu vardır. Siz önünüze geleni münhal ilân etmeden işe alırken, bu insanların işine son vereceğiniz aylarca önce bilmenize rağmen hiçbir kimseye iş olanağı sağlama olanağı yokmuydu? Aile sahibi ihtiyaçlı insanları sokağa atarken bunların içinde hasta olanlar var, Güney'e deri kanserinden dolayı tedaviye gönderdiğiniz insanlar da bu gün işine son verilenler arasındadır. Böyle muhtaç durumda insanların da ekmeği ile oynamaktan çekinmediniz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplu sözleşme kurallarına uyuldu mu? Elimde toplu sözleşme vardır. Burada sendikacılara bir güvence önermektedir, öngörmektedir. Sendikacıların güvencesi var. Sendikacı ve işyeri temsilcileri en son durdurulması gereken kimselerdir. Oysa işine son verdiğiniz insanlar arasında sendikacı ve işyeri temsilcileri de bulunmaktadır. Sendika temsilcilerini durdurmak toplu sözleşmeye uygun bir yöntem mi? Demek ki toplu sözleşmeyi bu noktada uygulayıcı çatır çatır çiğnemiştir. Toplu sözleşme kurallarını hiçe saymıştır. İhbar verilmemiştir. İhbar verilmedi de toplu sözleşmenin öngördüğü gibi paralarını bu insanlara ödediniz mi? Bugün işine son verdiğiniz çalışanların hangisine parasını ödediniz? Hem işinden edeceksiniz, hem de parasını da vermeyeceksiniz, açlığa mahkum edeceksiniz. Bu anlamda da toplu sözleşme kurallarına uyulmamıştır. Sendika ile toplu sözleşmenin öngördüğü husus, sendika ile de istişaredir. Sendika ile de istişare yapılmamıştır. Hangi açıdan bakarsak bakalım, toplu sözleşmeyi çiğneyen bir uygulama içinde olduğunuz ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda Hükümet toplu sözleşmeyi çiğnemiş, o insanların ekme parası ile de oynamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;
Hükümet somut olarak buraya gelip çıksın ve söylesin. İlk giren, son çıkar prensibi uygulanmış mıdır? Yoksa 15 yıldır fabrikanın kuruluşunda alınterini, 15 yıldır oraya akıtan namuslu, dürüst insanların ekmeği ile

oynanmıştır. Biz herkesin ekmek parasının iadesinden yanayız. Ama uygulamada ayrıcalık yapılmıştır. Bu uluslararası sözleşmelere, mevcut düzenimizde, teamüllere de aykırı bir uygulamadır. 15 yıllık çalışanların işine hiç kurallara uyulmadanson verilmiştir. Mağusa Paketleme Fabrikası kapatılmıştır. O fabrikayı kapattığınıza göre orada değerli arkadaşlar çalışanlar değil, Gölbaşı Fabrikasında kuruluşundan beri çalışan işletme şefi dahil işine son verilmiştir, başka yerlerden görevliler getirilmiştir. Yani hangi açıdan bakarsak bakalım bir ayırım göze çarpmaktadır. Böyle bir Hükümet, sözleşmeleri çiğneyen bir Hükümet, kendi kurallarını çiğneyen bir Hükümet işçisi, çalışanı, memuru arasında ayırım yapan bir Hükümet uluslararası alanda, yurttaşları arasında ayırım yapan bir Hükümet saygın bir yere oturabilir mi? Toplu sözleşme kurallarını, sendika hakları çiğneyen, insan haklarını çiğneyen bir Hükümet, uluslararası alanda saygın bir yere oturabilir mi? Böyle bir Hükümet tanınmış olsa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Uluslararası Çalışma Örgütü'nün sendika hak ve özgürlüğü komitesinde hesap veren bir Hükümet durumuna düşer. Birçok sıkıntılarla ülkemiz karşı karşıya kalır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Toplumcu Kurtuluş Partisi bundan bir süre önce Hükümete demiştir, dünyaya açılmak mı istiyorsunuz? Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini uluslararası alanda ve kuruluşlarda saygın bir yere oturtmak mı istiyorsunuz? Geliniz, çalışma yaşamına yönelik Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmelerinin önemli olanlarını onaylıyalım. Dünyaya bu memlekette sendikal hak ve özgürlüklerin, insan haklarının geçerli olduğunu ilan edelim. Bunlardan bir tanesi, 111 sayılı ayırımcılık, istihdam ve meslek sözleşmesidir. Bu sözleşme ne diyor değerli arkadaşlar?

Bu sözleşme, ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal inanç, ulusal veya sosyal menşe bakımından yapı, iş veya meslek edinmekte veya edinilen iş ve meslekte tabi olunacak muamelede eşitliği yok edici veya bozucu etkisi olan her türlü ayrılık gözetmek, ayrı tutma veya üstün tutmayı yasaklayan sözleşmedir. Geliniz Meclis olarak, Hükümet dahil dünyaya ayrımcılığı yasakladığımızı söyleyelim ve Hükümet görevlidir, bu sözleşme uyarınca var olan ayrımcılığı da kaldırmakla Hükümet görevlidir. Hükümet bu sözleşmelere uygun uygulama içine gireceğine, Hükümet bizzat ayrımcılığın ta kendisi durumuna düşmüştür ve böyle bir hükümet uygulamasının dünyada olumlu yankı yapmasına da olanak yoktur.

Yine değerli arkadaşlar; Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 158 sayılı sözleşmesini Toplumcu Kurtuluş Partisi onay için Meclise getirmiştir. Yıllardır bu komitelerde beklemektedir. Bu convention concerning termination of employment at the initiative of the employer 158, işveren tarafından işine son vermekle ilgili sözleşmedir. Bu sözleşme eğer toplu sözleşme içermese bile, bu sözleşme birtakım ülkeleri demokrasi ile yöneltilen ülkeleri bağlamaktadır. İşe son vermede kurallar vardır. Devlet olsa bile, özel işveren bile, istediği biçimde, istediği şekilde işe son veremez. Birtakım kurallara tabi olması gerekmektedir. 158 sayılı işe son verme ile ilgili sözleşmenin bazı önemli hususlarını bilginize getirmek istiyorum. Bir işçinin işleme yeteneğine, işçinin, işçi veya iş, kuruluş veya hizmetin süresinin gerekleri ile ilgili geçerli bir neden yoksa son verilemez. Başka şeyler yanında aşağıdakiler işe son vermek için geçerli nedenler değildir. Sendika üyesi olmak ve çalışma saatleri dışında veya işveren rızası ile çalışma saatleri içinde sendikal eylemlere katılmak, işçi temsilcisi olmak işine son verme nedeni olamaz. Herhangi bir işveren, devlet de olsa, sendikacı ise, işyeri temsilcisi ise onu işinden bu görevleri üstlendi diye durduramaz. Durdurursa bu sözleşmelere aykırı davranmış olur, bu kuralları çiğnemiş olur, demokrasiyi, insan haklarını çiğnemiş olur ve

bu sözleşmenin bir kısmına soy, renk, cins, medeni hal, aile yükümlülükleri, gebelik din, siyasal inanç, milliyet farkı ve sosyal kök işine son vermek için bir neden olamaz. Peki bu işine son verdiğiniz insanların hangi sıkıntılar karşısında olacaklarını Hükümet hesap etti mi? Bu insanların sorununu çözmek için bir programı var mıdır? Bu kadar kolay mı? Değerli arkadaşlar sabah işbaşı yapan bir memurun, bir işçinin işine son vermek, hade gidin demek, size öyle bir muamele yapılırsa bunu nasıl karşılar, nasıl içinize sindirebilirsiniz?

BAŞKAN - Vaktiniz doluyor Sayın Mehmet Altınay.

MEHMET ALTINAY (Devamla)- Bir maddesi de, savunma olmadan da işe son verilemez. Değerli arkadaşlar ama Hükümet buna da uymamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Elimde bir yasa var, bu da "Termination of Employment" 1967 'de Güneyde geçirilen bir yasa. Bu yasa, bu uluslararası sözleşmeler dikkate alınarak işe son vermeyi birtakım kurallara bağlamış olan bir yasadır. Hükümetin bu konulardan haberi yok mu? İlgili bakanın, Çalışma Bakanının bu sözleşmelerden haberi yok mu? Bunlardan haberi yoksa iki taraf arasında sendika ile işçi arasında yapılan sözleşmelerden haberi yok mu?

Hükümet bugün değerli arkadaşlar; bulgur ayıklar gibi eğer işsizliği bir silah olarak kullanmak için muhalifleri seçer ve işlerine son verirse, böyle bir Hükümet bu işçinin vicdanında mahkum edilmiş bir hükümdür. Böyle bir hükümet o işine son verilen memurların vicdanında mahkum edilmiş bir hükümdür ve bu yükün altından kalkamayacaktır. 1977 yıllarında, Mağusa Paketleme Evinde 150'nin üzerinde, Gölbaşı Paketleme Evinde 150'nin üzerinde, Maraş Paketleme Evinde 150'nin üzerinde; 500'ün üzerinde çalışanın ekmek kapısına İngiliz anahtarı ile mühür vurulmuş, kapı kapatılmış ve şimdi işsizlik insanları ayırmak için bir silah olarak kullanılmaktadır. Ulusal Birlik Partisi ve Hükümetine çağrı yapıyoruz. Siz, Cypfruvex'e zamanında kredi olanağı sağlamayarak bütün bahçeleri bir şirketin tekeline, insafına terkettiniz. Ne zaman ki bahçeler kapandı, Hükümet 3,000,000,000 lira kredi olanağı sağladı, ama olan da olmuştu. Bu tekelcilik memleket ekonomisine de zararlıdır, tekelcilik için önlem alması gereken, Hükümet, tekelciliğe bilerek ve isteyerek kapı aralar duruma düşmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; memleketimizde sanayi fabrikaları yanında, tarıma yönelik fabrikaların kapatılmasını üzüntü ile görmekteyiz. Bunları, açmak, çalıştırmak zor bir iş değildir. Bunlara kafa yormak gerekir. memleketin sanayi fabrikaları kapanırken, Cypfruvex'in fabrikaları kapanırken, Hükümet bunlarla kafa yoracağına, Sayın Bakan ben daha kimin duracağını görmedim diyor. Sizin göreviniz değildir. Toplu sözleşme kurallarının işletilmesi gerekir. Eğer bakan bir memlekette, bütün bu memleket meselelerini bırakıp, zamanı bir Cypfruvex'le hangi işçinin işine son verileceği, hangi partizanın kalıp, hangisinin gideceği konularına ayırmasa memlekette esas meseleleri çözmek için zaman bulamaz. Onun için bizim söyleyeceğimiz şudur. Bu fabrikaları kapayacağınıza açınız,

insanlara ekmek kapılarını kapatmayınız. Bunların politikalarını tartışalım. Yıllarca tartıştık ve sonunda işsizlik yer olarak insanların düşüncelerine göre ayırma gitmeyiniz. Suç işlemektesiniz. Hem yasalar, hem teamüller, hem de uluslararası sözleşmeler bakımından suç işlemektesiniz. Size çağrıda bulunuyoruz. Bu kapıları açın, bu sokağa attığınız işçileri, çalışanları işlerine gönderin. Başka çıkış yolu yoktur. Bunun mazareti de olamaz. Yılların getirdiği başarısızlık ve birikimlerin faturasını ne orada çalışan işçiye, ne orada çalışan memura çıkaramazsınız. Bu memlekette şirketler batıp, köylünün alınterini götürdüğünde, işçinin alınterini sömürdüğünde hiçbir uygulamaya gitmeyeceksiniz, ama sonunda bunlar battı deyip bu faturaları işçilere ve orada çalışan memurlara çıkaracaksınız. Bu adalet ve insaf ölçülerine sığmayan bir uygulamadır. Onun için size çağrıda bulunuyoruz. İşsizliği silah olarak kullanmaktan vazgeçin. Fabrikaların kapısını açın. O işçilerin de, memurların da ekmek parasını iade edin. Etmemeniz halinde buraları, ekmek paralarını, kapılarını açacak iktidarlar mutlaka gündeme gelecektir. Bu işçinin ahı, vahı altından kalkmanın olanağı yoktur. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mehmet Altınay. Buyurun Sayın Bakan Taşkent Atasayan.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden) - Sert, sert.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Nere sert, neyi sert?

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Neyi görecen, neyi görecen?

EMİN UZUN (Yerinden)(Devamla) - Şimdi görecen.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden)(Devamla) - Battı Cypfruvex, onu göreceğiz ?

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN- Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; biz Sayın Mehmet Altınay'ın konuşmasını hiç lâf atmadan dinledik.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Lâf atacak halin mi kaldı?

BAŞKAN - Lütfen dinleyelim efendim.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Konuşacağı için kendisi lâf atmadı.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Batırdınız fabrikayı, insanları sokaklara saldınız. Kaldı mı sizde hal lâf atasınız?

BAŞKAN - Dinleyelim efendim lütfen.

ERGÜN VEHNİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Sadece bir fabrikayı mı batırdılar? Koskoca memleket battı.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Sayın Altınay'ın konuşmasını dinledim. Fakat gerekli izahatı vereceğim. Bu arada Sayın Altınay konuları o şekilde saptırmıştır ki o saptırdığı konulara da yanıt vermek durumundayız. Bir kere Sayın Altınay, beynelminel bazı yasalardan ve sözleşmelerden bahsetti. Tabii, işine geldiği gibi bahsetti. Savurma olmadan işe son verilemez diye bir konudan bahsetti. Evvela şunu söyleyeyim ben ki bu durdurulan arkadaşlar içerisinde suçlu yok ki savunması istensin. Yani herhangi bir kusur, herhangi bir disiplinsizlik ve herhangi bir şirketi zarara sokma durumu olmadığı için neyin savunmasını istenecektir.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Söz hakkı.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Söz hakkı. Neyin söz hakkı?

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - İnsanların var, insanların var efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Adamın suçu yok ki savunma istensin kendisinden.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Başarısız bir Hükümet ve şirket yöneticisini ilân ettiniz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Beceriksiz sensin Sayın Ferdi Sabit, beceriksiz sensin.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri;..

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Beceriksiz ve batırıyorsunuz Sanayi Holding'i...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sen beceriklisin, sen beceriklisin.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) -Evet, evet.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Becerikli, becerikli.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Uyarıyoruz, beceriksizsiniz Sanayi Holding'i ve Cypfruvex'i batırdınız, hepsini batırıyorsunuz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Becerikli.

BAŞKAN - Lütfen dinleyelim efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bize beceriksiz diyenler, önce kendi görevlerini becerikli olarak yapsınlar da ondan sonra....

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Biz becerikli, görevli arkadaşlar....

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bize iktidarda beceriksiz diyenler , kendileri muhalefette beceriksizdir.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Muhalefeti beceremiyorlar.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Muhalefeti beceremeyen bir insanın, iktidarda söz sahibi olamaz.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Sen vereceksin değerini muhalefetin de.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Nutuk çekme bakalım.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri;..

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Sen batırdığın fabrikalara bak.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Diğer bir konu Sayın Altınay'ın namuslu insanların ekme parası ile oynanmıştır diyor. Herhalde içerde kalanlar , yani işten durdurulmayanlar namuzsuzdur demek istemiyorsunuz Sayın Mehmet Altınay?

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Demagoji yapma bana orda.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Demagojiye demagoji yapılır Sayın Erdal Süreç.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Demagoji ile iş çözülmez, sorunun çözümünü söyle bize.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Diğer bir husus, sendika ile istişare yapılmamıştır diyor Sayın Altınay. Bu yanlıştır. Sendika ile istişare yapılmıştır, . yalnız sendika ile isim bazında istişare yapılmamıştır. İstişareyi de Yönetim Kurulu Başkanı yapmıştır.

MEHMET ALTINAY (Yerinden) (Devamla) - Yani sendika kabul etti bunu?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sendikada sendikaya Cypfruvex'in problemleri anlatılmıştır, bazı tedbirler alınması gerektiği, bazı durdurmalara gidileceği sendikaya anlatılmıştır. Sendika da bunu anlayışla karşılamıştır. Bunun başka yolu yoktur. Yani bugün bu tedbirler alınmasaydı, Cypfruvex'te 158 kişi vardır burdan mağdur olabilecek olan, 158'ini de feda etmektense, gerekli tedbirlerin zamanında alınması ile personel sayısı biraz azaltılmıştır. Cypfruvex daha iyiye gittikçe bu durdurulan arkadaşlara eğer iş bulunmazsa kendilerine tekrar geri dönmesi için günü geldiğinde teklif yapılacaktır.

MEHMET ALTINAY (Yerinden) (Devamla) - İş bulmak için çalışmalar var mı?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Şunu söyleyeyim. Sayın Altınay ihbar süresi verilmeden durdurmuşlardır. Eğer haberi yoksa söyleyeyim. Bu arkadaşların ihbar süresi üç aydır. Yani işten durdurulanlar üç ay maaşlarını alacaklardır. Bu üç ay içerisinde kendi olanakları ile iş bulmaya çalışan arkadaşlara yardımcı olunacaktır.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Öyle büyük Hükümet bulamazsınız üç ay da maaş devam edecek.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Üç ay sonra da ağızlarını poyaraza açacaklar, poyrazdan geçinsinler.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ayrıca diğer kurum veya kuruluşlarda münhal çıktıkça bu arkadaşlara öncelik verilecektir, bunu söyleyeyim .

Diğer bir husus ki bu, ben bu konuda pek fazla ayırım yapmadığım için....

BAŞKAN - Dinleyelim efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - "Bakan" diyor, "adam durdururken isimleri ayıkladı" Bunu şiddetle reddederim. İsim üzerinde benim hiçbir sözüm olmamıştır.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Adamın yaptı.

TAŞKENT ATASAYAN - (Devamla) - Ayrıca durdurulan arkadaşlar arasından özellikle muhalifler seçilip de durdurulmuş, muhalif olmayanlar içte kalmıştır diye bir iddia da tamamen yanlıştır.

Eğer Sayın Altınay, duranlar içerisinde kimler muhaliftir, kimler iktidar yanlısıdır, eğer öyle bir çalışması varsa, onu bana versin. Ben de göreyim. Ben öyle bir çalışma, madem duran insan...

RASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Bende var, vereyim size Sayın Bakan.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ahmet muhaliftir, Mehmet muvafıktır...

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İlk giren son çıkar...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Duranlar içerisinde... Onu da izah edeyim. Duranlar içerisinde muhalif olduğu gibi, ondan sonra bana gelen bilgilerde, iktidar yanlısı, bugün bu Mecliste Ulusal Birlik Partisi milletvekilinin akrabası da durmuştur ve bunu ben, bu arkadaş durduktan sonra bana söylemiştir.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Demek iyi UBP'li değildi. İyi UBP'li değildi demek.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - İyi UBP'lidir. Sapına kadar UBP'lidir.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Şaibelisiniz efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ve bugün içerisinde, kalanlar içerisinde, madem ki de bu kadar şeydir, ismini sonra da söylerim, sapına kadar CTP'liler de vardır. İşten durdurulmamış, sapına kadar CTP'liler de vardır, sapına kadar TKP'liler de vardır, sapına kadar UBP'liler de vardır.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Demek onları da atacaksın şimdi. İkinci listede onlar var şimdi. Onları bildiğine göre, demek ki ikinci noktada onlardır.

BAŞKAN - Dinleyelim efendim.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Uluslararası çalışma kurallarına uymadığınız için...

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Rozetlerine göre...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Asla biz insanları rozetine göre ayırmayız.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - İşte parti rozetlerine göre adam durdurursunuz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Onun için Sayın Altınay muhalifler...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; dinleyelim lütfen.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Hukuk dışına çıktınız Sayın Bakan ve bunun hesabını da vereceksiniz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - İşsizliği silâh olarak kullandık ve muhalifler seçildi. Ben bunu şiddetle reddederim. Eğer kendi tespitleri varsa kimler iktidar, kimler muhalif, o listeyi getirsin, konuşuruz.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İlk giren son çıkar prensibine göre bakarsan...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Kalanlar içerisinde, kazara farkına varmadıkları...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Burda duranlar içerisinde muhaliflerden fazla, iktidar yanlısı olanların olduğunu da tahmin ediyorum, bana gelen şikâyetlerden.

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - Doğrudur Sayın Bakan, doğrudur.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Siz ciddi bir hükümet olsanız...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ve bu konuda açıklıkla söyleyeyim. Parti içerisinde dahi büyük eleştiriye uğramışım. Bunu söyleyeyim.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Siz, ciddi bir hükümet olsanız, bu konuların buraya gelip tartışılmaması gerekir.

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - Biz, öyle bir hükümetiz ki, bu ülkeyi refah içerisinde...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Uluslararası geçerli kurallar vardır. "First in last out."

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - İyi idare ettiğimizdendir ki, siz kaygı duyuyorsunuz. Çünkü bir daha iktidare geleceğiz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; karşılıklı konuşmayalım.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın arkadaşlar;
ben, yönetim kuruluna...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Sizin adınıza,
yaptığınızdan hicap: duyuyoruz. İşiniz hep yem borusu.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Adam durdururken,
herhangi bir isim vermemiştir falan duracak filân duracak.

BAŞKAN - Dinleyelim efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Yalnız verdiğim talimat,
onların talepleri, bir personel azaltılmasına gidilecekti
şeklinde. Kendilerine verilen talimat şudur. Cypfruvex'in
iskeleti bozulmayacak şekilde, işler aksamayacak şekilde
bir durdurma yapılsın. Sayın Altınay'ın dediği, Magosa'yı
bir misal vererek söylediği, bir imalât şefi durduruldu.
Doğrudur. Yalnız onun yerine bugün, kendisinin de gayet
yakından tanıdığı birisi o görevi devralmıştır, ki o,
o arkadaştan da daha eski bir arkadaş ve tahsil ve diğer
tecrübe bakımından, ondan daha eski bir arkadaşdır. O
bölgede kendisi ile beraber çalışmış olan bir arkadaşdır.
Ya o duracaktı, ya o duracaktı.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - UBP'li mi?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Değil.

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Yani hepsini
belgelediniz, yani UBP'li mi, değil mi.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Değil. Değil, değil.
Bilmiyorum. Yani hepsini bilmiyorum, ama onun UBP'li
olmadığını biliyorum.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - E, hemen cevap veriyorsunuz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - O durmayanın UBP'li olmadığını biliyorum ve duran da bana geldi ve UBP'li olduğunu iddia etti.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Bu konular üzerinde çalışıyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Onu söyleyeyim size.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Demek ki vatandaşa öyle bir intiba verdiniz ki, size gelsin, ben UBP'liyim de ne diye beni durdurdunuz? Öyle bir intiba verdiniz vatandaşa siz.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - O intibayı siz veriyorsunuz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - İlk giren son çıkar prensibinden, bazı konularda mecbur kalındığı için tam olarak uygulanmamıştır. Bunun esas sebebi de şudur: Bir kere, sözleşmeliler vardır ve sözleşmeliler, normal düşünüldüğünüzde, sözleşmelilerin hepsinin parti ayırımı, iş ayırımı yapılmadan durması gerekirdi. Ancak, şunu söyleyeyim, sözleşmeliler içerisinde, bazı kilit personel vardır ki, bunların durması, işleri aksatırdı. Ayrıca, bunlar içerisinde, Sakatların İstihdamı Yasası ile istihdam edilmiş kişiler vardı. Onları durduramazdık. Herhalde bunu yapabilirdiniz, diyecek bir arkadaş, bu Meclis içerisinde çıkamaz.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sakat da durdu.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sakat durmamıştır.

MEHMET ALTINAY (Yerinden) (Devamla) - Durdu.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Devamlı personelden sakat durmamıştır Sayın Altınay. Devamlı personelden sakat durmamıştır. Eğer doktoru dersin Mağusa'da, o devamlı personel değildi. Eğer söylediğin oysa, inceledim ben konuyu, hakikaten yardıma muhtaç birisi, ama devamlı personel değildi.

MEHMET ALTINAY (Yerinden) (Devamla) - Malül gazi var, o da durdu.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sakatların İstihdamı Yasası altında diyorum ben, istihdam edilenler vardır, onlar durmadı. Sözleşmeli personel içerisinde Cypfruvex'in tek kaynakçısı vardı. Herhalde onu durduramazdı. Sözleşmeli personel içerisinde, şu anda limon alımlarına ve greypfrut alımlarına nezaret eden hasat memurları vardır. Onları da durduramazdı.

MUSTAFA HACIAHMETOĞLU (Girne) (Yerinden) - Hasan Özerdem durur mu yerinde, müdür? Sayın Bakan onu sorarım sana.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - İlk dururken, birinci önceliği emeklilere verdik. Emeklilerin, ilk durdurduğumuz personel emeklilerin bir tanesi hariç, o da yanına birisi verilmiştir. Onu yetiştirdikten sonra kullandığı aletler vesaire icabı o da duracaktır.

Şunu söylemek istiyorum ki çalışan bir insanı çalıştığı yerden durdurmak kolay değildir. Hangi partiye mensup olursa olsun, kim olursa olsun, iyi bir şey değildir. Zamanında hem yabancı ülkelerde de biz iş aradık, iş bulduk, iş bulamadığımız zamanlar, ya işten durduğumuz zamanlar çektiğimiz acıyı biz Sayın Altınay'dan daha iyi biliriz.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Yapma da ağlatan beni.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Onun için, ama bu şirketi de kurtarmak için bazı tedbirlerin alınması gerekirdi. Alınan bunlardır. Bu şirket düze çıktıkça bu durdurulan personelden tekrar istifade edilecektir. Bu arada ki ihbar süresi verilmeden dedi Sayın Mehmet Altınay, herhalde toplu sözleşmeyi tam olarak okumamıştır, bunu bilmemektedir. Üç ay bu arkadaşlar maaşlarını alacaklardır. Onu açıkça söyleyeyim, üç ay maaşlarını alacaklardır. Bu toplu sözleşmenin gereğidir. Toplu sözleşmede yegane pürüzlü kısım şudur; o da mecbur kalındığı için yapılmıştır. İlk giren son çıkar durumunda, şirketin düzenini, şirketin çalışmasını aksatmamak için yapılmamıştır. Onu kesinlikle söyleyebilirim veyahut da Magosa'daki bir adamı Güzelyurt'a gönderemeyeceğimiz için, Güzelyurt'taki bir adamı Magosa'ya gönderemeyeceğimiz için bu bir kaç anomali olmuştur. Bunların biz de farkındayız. Bu arkadaşlar tarafımızdan bilinmektedir. Ve bundan sonra çıkacak ilk olanaklarda öncelikle bu arkadaşlara yardımcı olunmaya çalışılacaktır, çalışacağız.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Cypfruvex bundan sonra ne satın alacak Sayın Bakan?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Acaba sen hayatında Cypfruvex'e mal vermedin, nedir de konuşun orda. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan Taşkent Atasayan.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Nedir, ne satın alacak Cypfruvex, toprak satın alacak? Mal mı kaldı?

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) Burda Cypfruvex için bağırانlar, Cypfruvex'i hayatında desteklemedi.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mehmet Altınay.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilk giren son çıkar prensibi uygulanmamıştır. Bundan dolayı bir ayrımcılık yapılmıştır. Sayın Bakan bu uygulanmış işin özelliklerinden dolayı bazı istisnalardan söz etmiştir. Ben işin gerekleriyle hiç ilgisi olmayan kitabet memurunda işçi durumunda şoför, bekçi, kitabet memurunda forkliftçiler için de bu prensibin uygulanmadığını iddia ediyorum. Kendisine de örnekler vermeye hazırım. Yani düz işçilikte de ayrım vardır, bekçilerde de ayrım vardır, kitabet kadrosunda da ayrım vardır ki bunun işlerin özelliğiyle hiç ilgisi yoktur.

İkinci konu, bu insanların işine son verdiniz. Ne yapacaklar? Bir notum var burda, diğer işlerde öncelikleri olacak. Hükümetin politikası bu mudur? Yani iş açıldığında bu insanlara öncelik verecek, bunu not ediyorum, tutanaklara geçmiştir.

İkincisi, bunlara iş açıldığında değil, Hükümet birtakım iş olanaklarını zorlayıp bu insanlara bu ihbarı, işe son vermeyi bildirirken işi de gösterecek imkânların da olduğuna ben inanıyorum. Ama bunlar hiç sorun edilmemiş, ciddiye alınmamış ve bu insanların ekmek parasıyla oynanmıştır. Hiç de bunlara iş olanağı gösterilmemiştir. Biz hâlâ bugün, birtakım yerlere geçici statülerde insanların istihdam edildiğini bilmekteyiz. Bu insanların durdurulacağı da bilinmekteydi ama bu insanlara ekmek parası gösterilmemiştir. İşe ilk giren son çıkar prensibi konusunda iddialarımız vardır, işçiler bazında, forkliftçiler bazında, bekçiler bazında buralarda ayırım vardır. Bunları Sayın Bakana ispat etmeye hazırız.

Diğer bir konu ise, bu işine son verdiği insanlarla ilgili hiç bir güvence vermediniz. Bu genel ifade kullanıldığı, diğer işlerde öncelikleri olacak, bu sözler de çok duyulmuştur ama bu insanların siyasi düşünceleri dikkate alınarak devamlı itilmişlerdir. Bunu da işaret etmek isterim.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Bravo Altınay. Burda yem borusu çalar bize Sayın Bakan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Altınay.

Sayın milletvekilleri; ikinci gündem dışı konuşma istemi, Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi Mağusa Milletvekili Sayın Hüseyin Angolemlî'nin, "Polis Emeklilerinin Sorunları"dır.

Lütfen okur musunuz?

KÂTİP -

27 Ekim 1989

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Önümüzdeki ilk birleşimde, "Polis emeklilerinin sorunlarına" ilişkin gündem dışı bir konuşma yapmak istiyorum. Gerekenin yapılmasını, saygılarımla arz ederim.

Hüseyin Angolemlî
Toplumcu Kurtuluş Partisi
Mağusa Milletvekili.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Hüseyin Angolemlî.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gayet kısa ve öz konuşmak istiyorum. Dolayısıyla konuşmamı özetledim.

Bir kısım polis emeklisinin, gerçekten yaşlandıktan sonra da her yıl haklarını istediklerini, hatta bir defasında yürüyerek, yürüyüş yaparak Meclise kadar geldiklerine tanık olduk. Bu konular, bu kürsülerden dile getirildi. Fakat üzülerek görmekteyiz ki, maalesef aynı sorunlar, aynı haksızlıklar orta yerde durmaktadır.

Değerli arkadaşlar; bu gündem dışı konuşmamı almamın diğer bir nedeni, bu emekli polis kardeşlerimize, her seferinde ne yapalım, bütçeye sizler için bir ödenek konulmadı. Bundan dolayı bu hakkınızı bu yıl veremeyeceğiz. Bütçe gelsin, o zaman düşünüyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; işte bütçe gelmiş, önümüzde durmaktadır. Bütçe görüşmelerinin arifesindeyiz. Bu konunun düşünülmesi ve bu emekli polislerimizin haklarının verilmesi, mağduriyetlerine son verilmesi gereğine inanmaktayım.

İSMAİL BOZKURT (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sen inanıyorsun, ama dinleyen yok.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Değerli milletvekilleri; 4 Mart 1986 Salı günü, polis emeklilerinin sorununa ilişkin bir gündem dışı konuşmaya, Sayın Başbakan şöyle yanıt vermişti: "Emeklilik konusunda daha yasa geçmezden önce emekli olan polislerin konusunda bize müteaddit defalar müracaatta bulunmuşlardır. O yönde Maliye Bakanlığına gerekli çalışmayı ve yasal düzenlemeyi yapması için talimatlar verilmişti, çalışmalar sürdürülmektedir" demiştir bize bu kürsüden, Sayın Başbakan.

Değerli kardeşlerim; 4 Mart 1986, bugün ise 3 Kasım 1989. Ne biçim çalışmadır bu çalışmalar, ki hâlâ daha bitmedi? Emekli insanlarımız tükeniyor, bir bir azalıyor, ama bu çalışmalar hâlâ daha bitmedi.

Bugün, İdari ve Sosyal İşler Komitesinde, gündemin birinci maddesi, emekli polislerimize dönük, onlara olumlu şekilde yaklaşan bir yasa önerisidir. Bu yasa önerisi, ben bir buçuk yıldan beri tanık olmaktayım. Her gün birinci maddede, ama maalesef Hükümetten görüş bekliyoruz mazereti ile bu yasa önerisini, iktidar partisine mensup milletvekilleri görüştürmüyorlar. Bu kürsüden çağırıda bulunuyorum Hükümete, bir an evvel görüşlerini Komisyona sunsunlar. Çünkü 1990 Bütçesi gündemdedir. Geçmek üzeredir.

Bu yönde Hükümetin komisyona polis emeklilerinden yana olumlu şekilde bir görüş verirse Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak destekleyeceğimizi burdan belirtmek isterim.

Sayın arkadaşlar; söz verdim, kısa konuşacağım. O nedenle sözlerimi şöyle bitirmek isterim; zor günlerde, yıllar önce zor günlerde her türlü özveride bulunan bu polis emeklilerimizi bugün mağdur etmeye, onların haklarını yemeye, yedirmeye kimsenin hakkı olmasa gerek. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Hüseyin Angolemlî.

Üçüncü gündem dışı konuşma istemi Cumhuriyetçi Türk Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mehmet Civa'nın "kara fırınlar ve fırıncıların sorunları"dır. Lütfen okur musunuz?

KÂTİP -

27.10.89

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Meclis Başkanlığına,

"Kara Fırınlar" ve Fırıncıların sorunları hakkında önümüzdeki ilk Meclis birleşiminde gündem dışı konuşmak istediğimi bildirir. Saygılar sunarım.

Mehmet Civa
CTP Milletvekili

BAŞKAN - Buyurun Sayın Mehmet Civa.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kara fırınlar sorunu uzun zamandan beridir ülkemizin gündemini meşgul eden bir konudur. Bu konu direkt ısıtmada petrol artıklarının kanserojen madde ihtiva ettikleri ve insan sağlığını olumsuz etkiledikleri nedeniyle hazırlanan bir rapor sonucunda ortaya çıkmıştır. İlgili raporda cümle şu şekildedir: "Petrol ürünleri kalıntılarının insan sağlığına zararlı, hatta kanserojen etki yapan nitelikleri olduğu eskiden beridir bilinen bir gerçektir." Burdan hareketle direkt ısıtmadan, indirekt ısıtmaya geçilmesi için belli bir süreden beridir ülkede bir çalışma başlatılmıştır. Ancak geldiğimiz aşamada da indirekt ısıtma ile üretilen ekmeklerin amyant üzerinde, indirekt ısıtmada kullanılan sistemde amyantın kullanıldığı bilinmektedir. Ve amyant ile ilgili yine yapılan saptamalarda ısıyı geçirici ve kanserojen etki yaptığı nedeniyle dünya ülkelerinde amyant kullanımının çatılarda ve diğer şekillerde insanla ilgili ilişkilerde amyantın da yasaklandığı bilinen bir gerçektir. Şimdi tabii Hükümetin bu konudaki tutumunun ne olduğunu henüz bilmiyoruz. Herhalde ne haliniz varsa görün misali bu işi oluruna bırakmıştır ve şu anda elliye aşkın fırıncıyı işçileri ile ve aileleri ile birlikte bir kısıkaç içine almıştır. Sürekli fırıncılara fırınlarını kapatmaları yönünde baskı yapılmaktadır. Hatta çalışma izinlerinin iptal edileceği şeklinde yazılarla, gönderilen yazılarla bu fırıncılar bir kısıkaçta alınmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi eğri oturup doğru konuşalım. Direk ısıtmalı ekmek üretiminde kanserojen etki olduğu bilinen bir gerçektir. Bu sistemden kurtulmak lâzımdır. Şimdi bu fırıncıların, bu fırıncı esnafının durumunu bilmeyen yoktur. Üretim kapasiteleri bellidir. Gün işleyip, gün yeyen insanlardır ve biz tabii doğru bir karardır, bu sistemden vazgeçmek lâzımdır.

Ancak, bu insanların, yani bu fırıncı esnafının da sorunlarına Hükümet olarak sahip çıkmak zorundayız, devlet olarak sahip çıkmak zorundayız. Bu bir sosyal olaydır ve bir sosyal olayla karşı karşıyayız. Bizim Anayasamıza göre, biz sosyal bir devletiz ve insanların sorunlarına sosyal açıdan eğilmek, sosyal açıdan bakmak ve insanlarımızı mağdur etmemek sorumluluğu ile karşı karşıyayız. Eğer Anayasaya bağlılığımız ciddi ise, eğer Anayasaya bağlılığımız ve inancımız tamsa. Bu tür uygulamalar, yani belli bir insan kesimini mesleğinden vazgeçirmek ve başka mesleklere kanalize etmek gibi olaylar, ülkemizde muhtelif vesilelerle yaşanmıştır.

iki tane örnek vermek isterim. Bir zamanlar at arabaları kullanılıyordu ve at arabalarının şehir dışına çıkarılması için devlet, araba sahiplerine kamyon alabilmeleri için kredi vermişti, yardımcı olmuştu ve insanların yeni bir alana kaymalarına sahip çıkmıştı.

Benim kendimin hatırladığı, 1958-1960'lı dönemler vardır. Birçok yurttaşımız, aylığa duyduğu ve aylığın cazibesine kapılarak İngiliz'e hizmet etmek için special constable auxiliary polis, commando polisi gibi bir mesleğe yönelmişti. Daha sonra, İngiliz'in Kıbrıs'a, Londra-Zürich Andlaşmaları çerçevesinde barış geldiği zaman, İngiliz'in bu insanlara ihtiyacı olmaması nedeni ile, üstelik de sömürgeci İngiliz, bu insanlara oldukça külliyetli miktarda tazminat vermişti, para vermişti ve bu insanların yeni birtakım iş alanlarında istihdam edilmelerini, bir kısmını polis teşkilâtında istihdam etmişti. Meslekten vazgeçecek olanlara da külliyetli miktarda tazminat vererek yeni iş alanları açmalarına yardımcı olmuştu. Kim? Sömürgeci İngiliz. Biz, şimdi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devleti olarak bu fırıncılara, bu esnafa diyoruz ki, siz bu fırınları kapatın ve indirekt ısıtmalı sisteme geçin. Nasıl geçecekler? Sadece bu sistemin makine olarak maliyeti 10-15 milyon dolayındadır. Bunun ötesinde birtakım yan teknik teçhizat ihtiyacı, bu paranın ikiye katlanmasını gerektirmektedir. Hükümetin bu esnafa önerisi, size kredi verelim. Nasıl kredi? 15 milyona kadar kredi verelim %42 faizle.

Değerli arkadaşlar; Hükümet hesap bilmiyor galiba. 15 milyonun faizi, 1 yıl sonra, en az 12 milyondur, uygulanan faiz sistemi ile. Hükümet diyor ki, ben size %42 faizle bu borcu vereceğim. Yani bu demektir ki, 15 milyon alan bir esnaf, 1 yıl sonra 8 milyon faiz ödeme durumu ile karşı karşıya kalacaktır, Hükümetin önerdiği %42 faiz sistemi ile.

Değerli arkadaşlar; eğer Hükümet bu insanların sorunlarına sahip çıkmak isterse, bu krediyi faizsiz olarak vermelidir. Bu 15 milyon çok düşük ve yetersiz bir paradır. Bu insanların kredisi en az 30 milyona çıkarılmalıdır ve bu insanlara verilen kredi, 2 yıl vade için değil, en az 5 yıl vade içinde geri istenmelidir. Bunun ötesinde, tabii Hükümetin bütün işlerinin göstermelik olduğu gibi, bu iş de göstermelik. İnsanları, biraz önce de Sayın Tarım Bakanı konuşurken, kendisine lâf attık, hep çıkıp buralardan yem borusu. Yem borusu çalıyorlar. Bu konuyla Hükümetin yaptığı, yem borusudur. Sizlere işte 15 milyon kredi vereceğiz %42 faizle, falan diyor, ama kredi almaya giden fırıncı esnafına da diyor ki, bana taşınmaz mal ipotek göstereceksin.

Taşınmaz mal ipoteği olsa, gösterebileceği ipoteği olsa bu insanların, elbette gösterebilirlerdi ve bugüne kadar bu kredilerden yararlanma yönüne çok azı gitmiştir. Bir örnek var elimde, Lefke'de birisi, bir fırıncı esnaf, taşınmaz mal ipotek göstermiştir Hükümete. İnceleme yapılmıştır ve kendisine denmiştir ki, senin malın değersizdir. On beş milyon etmez. Onun için sana bu krediyi veremeyiz. Şimdi taşınmaz mal gösterene de bu şekilde muamele yapılıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuda Hükümeti makul olmaya çağırıyoruz, anlayışlı olmaya çağırıyoruz; bu insanların sorunlarına sahip çıkmaya çalışıyoruz. Şimdi bu kredi eğer verilecekse bu insanlara, ithal edecekleri makinelerin ipotek olarak kabul edilmesi gibi gayet pratik bir çözüm vardır Hükümetin önünde. Biz Hükümetin niye ithal edilecek olan bu indirekt ısıtmalı sistemin bu makinelerin ipotek olarak kabul edilmediğini anlamakta oldukça güçlük çekiyoruz. Tabii güçlük çekmiyoruz. Hükümeti anlıyoruz. Hükümet oynamaya niyeti olmayan gelin gibidir. Yeri dar, yeni dar. Yani insanların sorunlarına sahip çıkacağına, çözüm getireceğine, çözüm getirmemek için ha bire zorluk çıkarıyor.

Kefilli ipotek, verilecek olan kredinin uygun görülecek sayıda kefillerle bu esnafa verilmesi de pratik bir yöntemdir. Fakat Hükümet maalesef bundan da kaçıyor ve bu fırıncı esnafına maalesef mesleklerini, işlerini kapatmak zorunda kalan sosyal bir problem olarak önümüzde duran bu soruna Hükümet bu tür olumsuz yaklaşımlarla yardımcı olacağına güçlük çıkarıyor.

Bizim değerli milletvekilleri inancımıza göre Hükümetin tabii belli bir politikası vardır ve sürekli hep büyükten yanadır. Büyük sermayeden yanadır. Bu konuda da Hükümet bu tutumla devam ettiği sürece büyüklerin değirmenine su taşımaktadır. Bu fırıncılar içerisinde üç-beş tane kemikli, paralı sermayedar derhal bu sisteme geçeceklerdir. Kendi üretimlerini beş-altıya katlayarak piyasaya hakim olacaklardır. Beri yandan gün işleyip, gün yiyen fırıncı esnafı da Hükümetin çıkardığı bu tür zorluklarla ortadan kaldırılıp, ortadan kalkarak mahvolarak, felâkete sürüklenerek dört-beş tane büyük sermayedarın tekeline ekmek üretimi verilmiş olacaktır.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi bağlarken şu uyarıyı da Hükümete yapmak isterim; bu tutumla Hükümet, adı, soyadı, Öz Ekmekçi olan, soyadı Öz Ekmekçi olan adamı da, fırıncıyı da bu meslekten vazgeçiriyor. Bu konuda da Hükümetin dikkatini çekeriz ve fırıncı esnafının önerdiği-miz çerçevede sorunlarına sahip çıkmaya çağırırım. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Mehmet Civa. Buyurun Sayın Bakan Ömer Demir.

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ÖMER DEMİR - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten kara fırınların kanserojen yaptığı, ülkemizde olduğu gibi bir çok ülkelerde de tesbit edilmiştir. Bundan önceki arkadaşların zamanında bazı öneriler yapılmıştır. Biz Bakanlığa geldikten sonra kara fırın sahiplerinin temsilcileriyle bir kaç defa toplantı yaptık. Onların fikirlerini sorduk. Önerilerini aldık. Ve o günün şartlarında on milyon olan kredilerinin on beş milyona çıkarılması için biz Bakanlar Kuruluna önerge götürdük ve arkadaşların süre konusundaki isteklerini de değerlendirdik ve üç aylık bir süre tanıdı kendilerine.

Bu üç ay içinde bu fırınların yenilenmesi mümkündür şeklinde bizimle yaptıkları toplantıda bize bildirmişlerdir, biz de bu konuda Bakanlar Kurulundan bir önergeyle bunu, bu kredilerin onbeş milyona çıkarılmasını ve sürenin de otuz Eylül senuna kadar uzatılması konusunda bir karar geçti. Bu arada zaman zaman bazı fırın sahipleri ile bir araya geldik, dedik işte fırınlarınızı yenileyiniz, yarın ikinci bir defa daha karşımıza gelmeyiniz. Gerekli zorluklarınız varsa biz yine Bakanlık olarak yardımcı olmaya çalışalım. Gerek makinelerinizin getirilmesindeki, gümrükteki zorluklarda yardımcı olalım, zaten biliyorsunuz ki bunlar sıfır gümrükle geliyor dışardan. O konuda herhangi bir kuşku ve kaygıları yoktur. Bu arada Mağusa bölgesinde yeni bir fabrika kuruldu. Fırın imal eden bir fabrika, o fabrikaya da biz Bakanlık olarak gerekli kolaylığı gösterdik ki bir an önce burda fırın yapımına geçsin ve bu arkadaşların isteklerine karşılık versin diye biz o arkadaşları da süratle devreye sokmak için elimizden gelen Bakanlıkça her türlü gayreti gösterdik. Tabii geçen zaman içerisinde bazı fırın sahipleri gerçekten iyi niyetle konuya yaklaştılar ve fırınlarını yenilemeye gittiler, makinelerini getirdiler, bir kısımları da yeni fırın kurdular ve işletmeye açtılar.

Bunun yanında Bakanlığımız ve Hükümetle olan görüşmelerimiz sonucu fırın işletmeyecek olan kara fırın sahiplerine de gerekli esnaf kredisinden yararlandırılmak için çalışmalarımız olmuştur, fakat o konuda bize herhangi bir müracaat eden olmadı, ben kapatacağım bir ikinci bir iş yapacağım diye herhangi bir müracaat olmadı. Zaten banka bu konuda, bankaya gerekli talimat verilmiştir. Bu tür müracaatlarda değerlendirirler, gerekli esnaf, düşük faizli esnaf kredisinden yararlandırılır. Bu ameytelardan

bahsetti Sayın Civa. Amyantelular biliyorsunuz ki metador döner fırınlardır, şu andaki gelen fırınlarda ve bu bizim Magesa bölgesindeki imalatını yapan arkadaşların yapmış olduğu fırınlarda bu Amyanto olan madde kenmamaktadır. Değrudan elektrikle ısıtmalı fırındır. Zaten biz e tür fırınların getirilmemesini, fırın sahibi arkadaşlara gerekli bir araya geldiğimizde veyahut da basın yoluyla da bir açıklamamız olmuştur. Arkadaşımız elli fırın dedi, bizim tespit ettiğimiz otuz sekiz kara fırın işletmecisi vardır. Zaten bir kısmı da zaten yenilemiştir. Sahip çıkılmadı diyor Sayın Civa arkadaşımız. Biz inanıyoruz ki bu arkadaşların sorunlarının gerçekten önemli olduğuna ve birkaç defa gerek Bakanlığımıza gerekse diğer Tarım Bakanı arkadaşla gerekli toplantılar yapıldı.

Dediğimiz gibi on milyon olan, on milyon olan bu krediler on beş milyona çıkarıldı ve biz bugün tekrar yeni bir değerlendirme ile bunun da bütünün koşullarına göre az olduğu görüşündeyiz ve bu günlerde inşallah bir miktar daha çıkaracağız, bu konuda çalışmalarımız vardır arkadaşların bilgisi olsun.

MEHMET CIVA (Lefkeşa) (Yerinden) - Şartları da düzeltin...

OMER DEMİR(Devanla) - Şartları da düzeltiyoruz değerli arkadaşım. Eğer ki sensokaktan laletayn bir vatandaşı çağırır da bankaya kefil gösterirsen banka haklıdır, onu kefil almamakla. Ama bir Mehmet Civa kefil olursa bir arkadaşına zannedersen o arkadaş gerekli krediyi alır. Faizsiz verilsin diyor sayın arkadaşım. Bugün faizsiz verecek güçte bir Hükümetimiz yektur, bunu hepimiz biliyorsunuz. Amerikan

Amerikan bütçesi ile idare etmiyoruz bu memleketi, memleketin şartlarını, gerçeklerini de bilmekte yarar vardır. Gerçi biliyor arkadaşım ama tabii ki söylemekten de kendimi edemiyorum. İpetek konusu makinaların, biz bunu defalardır konuştuk arkadaşlarla bir araya geldik. Ve yapabiliriz? Bir numaralandırma yapabilir miyiz dedik, fakat şu anda yasal olarak da mümkün değil. Yani bir makina yok ki özel numarası olsun bu fırınların. Her birisi değişik fabrikalardan, değişik yerlerden geliyor, çok çabuk el değiştirebilir, banka bu bakımdan teminat almakta haklı olabilir olmayabilir o bankanın kendi sorunudur.

Bu aşamada biliyorsunuz ki, 30 Haziranda son bulmuştur. Eğer, 30 Haziran pardon, 30 Eylül'de son bulmuştur. 30 Eylül'den sonra bu tip eğer üretim yapılıyorsa bu da kanunsuz olarak yapılmaktadır. Bu konuda da gerekli tedbirler alınmıştır. Zaten Kara Fırın sahiplerinin, sözleşmeleri 30 Eylül'de son bulduğu bütün basın, yayın ve arkadaşların bilgisindedir. E,...başka şu anda söyleyecek bir şeyimiz yoktur. Dediğimiz gibi, kredi konuları bugünlerde zannedersen, bir düzeye çıkarılacak ve teminat konusu da dediğimiz gibi, gerek malı olan, gerekse de araba koçanı veren, sağlam kefil veren arkadaşlara, gerekli krediler temin edilmektedir. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim sayın bakan Ömer Demir. Sayın milletvekilleri; son konuşma istemi, Ulusal Birlik Partisi, Girne milletvekili sayın Hacıahmetoğlu'nun Kooperatifçilik ve Kooperatifçiliğin Şubesi olan Kooperatif Merkez Bankasıdır. Lütfen okur musunuz?...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN - Sahibi yoktur efendim...

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ÖMER DEMİR - Var, var geliyor...

BAŞKAN - Okuyunuz efendim? . .

KATİP - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti...

BAŞKAN - Okuma var...

KATİP - Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Meclis Başkanlığına; önümüzdeki ilk birleşimde Kooperatifçilik ve Kooperatifçiliğin subesi olan...

OMER DEMİR (Yerinden) (Devamla) - Dilekçe sahibi yoktur sayın Başkan...

KATİP - Okunmaz sayın Başkanım...

ZİYA FIZKI (Girne) (Yerinden) - Sayın katip...

BAŞKAN - Peki yok mu efendim?...Sayın milletvekilleri;...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Dışarda oturur, vazgeçti konuşmaktan...

ZİYA RIZKI (Yerinden) (Devamla) - Vazgeçti...;

BAŞKAN - Yok mu efendim?...Sayın milletvekilleri; sayın Mustafa Hacıahmetoğlu şu anda Genel Kurul salonunda bulunmamaktadır. Çağrıldığı halde gelmemiştir. Bu nedenle bu konuşma istemini geri çekmiş olarak kabul ettik. Konuşmak istemiyor peki...

III. SORULAR VE YANITLAR

Sayın milletvekilleri; böylece gündem dışı konuşmalarımız tamamlanmıştır. Sayın milletvekilleri

gündemin 1'inci kısmı üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi, gündemimizin 4'üncü kısmına, sorulara geçiyoruz. Önce yazılı sorulara ve yanıtlarını birlikte okuyacağız.

1. Cumhuriyetçi Türk Partisi Gazi Mağusa milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın Gazi Mağusa'daki Sosyal Konutlar ve Sosyal Konut hak sahipliliği ile ilgili yazılı sorusu ve bu soruya İskan Bakanlığının yanıtıdır. Lütfen okur musunuz?...

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GAZİ MAGUSA MİLLET-
VEKİLİ SAYIN ERGİN ABDULLAH'IN "GAZİ MAGUSA'DAKİ
SOSYAL KONUTLAR VE SOSYAL KONUT HAK SAHİPLİĞİ"
İLE İLGİLİ YAZILI SORUSU.

- 1- Sosyal konut hak sahiplerini kim ve/veya hangi organ kurul veya merci, nasıl ve ne şekilde saptamaktadır? İlgili bakanlık bünyesinde böylesi bir işleve sahip kurul veya organ var mıdır, varsa nasıl oluşmaktadır?
- 2- Yasada tanımlanıp belirlenmiş olan sosyal konut hak sahipliği ilke ve koşullarında herhangi bir değişiklik yapılmış mıdır, yapılmış ise yapılan değişiklikler nelerdir?
- 3- İkinci etap üçüncü bölüm Mağusa sosyal konut hak sahiplerini kim veya hangi organ ne şekilde saptamıştır?
- 4- Geçtiğimiz günlerde dağıtım gerçekleştirilen ikinci etap üçüncü bölüm Mağusa sosyal konut hak sahipleri kimlerdir?
- 5- Kendisine ait konutu olanlar ile tasarrufunda rum malı konut bulunduranlar hangi koşullarda nasıl hak sahibi olmuşlardır?
- 6- Sosyal konutlar amaç dışı kullanılarak yüksek kira karşılığı kiralanmaktadır. Bu konuda ilgili bakanlık ne gibi yasal önlemler almayı düşünmektedir?
- 7- İkinci etap üçüncü bölüm Mağusa sosyal konut hak sahipleri arasında soru 5'te ifade edilen statüde kaç kişi vardır? Bu kişiler kimlerdir?"

DÜNEM: 1
YIL : 5

TARİH : 27 Ekim 1989
YAZILI SORU NO: 243/5/89

**CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GAZİ MAĞUSA MİLLETVEKİLİ SAYIN
ERGİN ABDULLAH'IN "GAZİ MAĞUSA'DAKİ SOSYAL KONUTLAR VE
SOSYAL KONUT HAK SAHİPLİĞİ" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSUNA
İSKÂN BAKANLIĞININ YANITI.**

CTP Gazi Magosa Milletvekili Sayın Ergin Abdullah'ın "Gazi
Magosa'deki Sosyal Konut ve Sosyal Konut Hak Sahipliliği"
konusundaki 243/5/89 numaralı yazılı soru önergesi incelenmiş
olup, derlenen bilgiler aşağıda sunulduğu gibidir.

1. Sosyal konut hak sahiplerini, 23/78 sayılı Sosyal Konut
Yasası'nın "Puanlama Tüzüğü" uyarınca Bakanlığımız saptamaktadır.
Puanlamayı Bakanlık bünyesinde kurulan Sosyal Konut Birimi
yapmaktadır.
2. Yasa'de tamamlanıp belirlenmiş olan Sosyal Konut Hak Sahipliliği
ilke ve koşullarında değişiklik, Tüzük uyarınca her yıl yapılmak-
tadır. Bu da puanlamaya esas teşkil eden ve Tüzüğün ilgili
maddesinde belirtilen; ^{uygulanan} değişen koşullarda "Bakanlık puanlamayı
yeniden yapıp Bakanlar Kurulu'nda Tüzük değiştirilir."
3. II. Etap III. Bölüm Gazi Magosa Sosyal Konut Hak Sahiplerini
yukarıda belirtilen kısıtlar çerçevesinde Bakanlığa bağlı
"Sosyal Konut Birimi" ilgili Tüzüğe dayanarak saptamış ve
Bakanlıkça onaylanmıştır.
4. II. Etap III. Bölüm Gazi Magosa Sosyal Konut Hak Sahipleri listesi
ilişkide sunulmuştur.
5. Kendilerine ait konutu olanlar ile tasarrufunda Rum malı konut
bulunduranlara uygulanan kısıtlar; Tutanakta aldıkları devlete
ait konutu, sosyal konutu aldıkları zaman devlete iade edeceklerini
taahhüt etmeleri halinde şahsa sosyal konut verilir. Ancak oturduğu
konutu iade etmeyene sosyal konutun anahtarı verilmemektedir.

6. Sosyal konutları amaç dışı kullanım hususu; ilgili yasanın 65. maddesi "Hak sahibi zorunlu olarak yöre dışındaki başka bir yerde ikamet durumunun doğması halinde, Bakanlık izni ile konutunu kiraya verebilir" demektedir.

Yukarıdaki yasa maddesine dayanarak Gazi Magosa'da bugüne kadar 4 kişiye izin verilmiştir. Bakanlığımız onayı alınmadan sosyal konutunu kiraya veren hak sahipleri hakkında, yasanın öngördüğü şekilde yasal işlemlere başlanmıştır.

7.II. Etap III. Bölümde Gazi Magosa Sosyal konut hak sahipleri arasında 3 kişi devletten konut tuttuğu halde sosyal konut almıştır. Kendilerine yazılı olarak belirtilen süre sonuna kadar, Devletten tasarruf ettikleri konutu, Bakanlığımıza devretmemeleri halinde, Yasanın öngördüğü şekilde yasal işlemlere başlanacaktır.

Meclis Üyelerinin bilgilerine saygıyla arz olunur.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

2. Cumhuriyetçi Türk Partisi Girne milletvekili Sayın Fadıl Çağda'nın Dr. Derviş Eroğlu'ya birinci derecedeki Kan ve Sihri akrabalarından birinin puan satın alıp almadığı ile ilgili yazılı sorusu ve bu soruya Başbakanlığın yanıtıdır. Lütfen okur musunuz.

KATIP -

DONEM: I
YIL : 4

TARİH: 29 Eylül 1989
YAZILI SORU No: 241/4/89

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GİRNE MİLLETVEKİLİ
SAYIN FADİL ÇAĞDA'NIN, "Dr. DERViŞ EROGLU
VEYA I. DERECEDEKİ KAN VE SİHRİ AKRABALARINDAN
BİRİNİN PUAN SATIN ALIP ALMADIĞI" İLE İLGİLİ
YAZILI SORUSU

" Aşağıdaki yazılı sorularımıza başbakan veya ilgili Bakanın yanıt vermesini rica ediyorum.

- Soru I : Dr. Derviş Eroglu veya I. derecedeki kan ve sihri akrabalarından birinin Cevdet Çağdaş ve/veya Jale-Çağdaş'tan veya bir başkasından puan satın aldığı doğru mudur? Doğru ise kaç puan, kaç paradan ne zaman satın alınmıştır?
- Soru II : Dr. Derviş Eroglu veya yakın akrabaları, sözkonusu puanlarla arsa aldığı doğrumudur? Doğru ise kaç adet arsa alınmıştır? Arsaların puan değeri kaçtan hesaplanmıştır ve tapu harcı olarak ne kadar yatırılmıştır?
- Soru III : Alınan arsaların üçüncü şahıslara satıldığı doğrumudur? Doğru ise kaçta satılmıştır? Tapuya harç ödenmişmidir? Ödenmişse ne kadar harç ödenmiştir?"

DONEM : I
YIL : 5

TARİH: 31 Ekim 1987
YAZILI SORU NO: 241/4/89

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GİRNE MİLLETVEKİLİ
SAYIL FADIL ÇAĞDA'NIN "Dr.DERViŞ EROGLU VEYA
I. DERECEDEKİ KAN VE SIHRİ AKRABALARINDAN
BİRİNİN PUAN SATIN ALIP ALMADIĞI" İLE İLGİLİ
YAZILI SORUSUNA BAŞBAKANLIĞIN YANITI

KKTC. Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

İlgi:a) 29 Eylül,1989 tarih ve YS.NO:241/4/89 sayılı yazınız.
b) 8.3.1989 tarih ve 88/4/85/2 sayılı yazınız.
c) 19.9.1989 tarih ve 88/4/85/3 sayılı yazınız.

Cumhuriyetçi Türk Partisi Girne Milletvekili Sayın
Fadıl Çağda'nın 241/4/89 numaralı yazılı Soru Önergisi ile
yöneltilmiş sorular hakkında, ilgili Bakanlık veya Dairelerden bilgi
temin edilebilir.

Esasen, şahsımın ve I.Derecede hısımlarımla malvarlıklarımın
ilişkin olarak sorulan 193/4/89 numaralı ve 236/4/89 numara-
lı Yazılı Soru Önergelerine ilgi (b) ve (c) yazılarla cevap
verilmiştir.

Bilgilerini ve Meclis İçtüzüğü'nün 110(1) Maddesi uyarınca
gereğini saygılarımla istirham ederim.

BASKAN - Teşekkür ederim. 3. Cumhuriyetçi Türk Partisi
Gazi Mağusa milletvekili sayın Ergin Abdullah'ın Süt Analizleri
ve İthal edilen Tarımsal ilaçlarla ilgili yazılı sorusu ve bu
soruya Tarım ve Orman Bakanının yanıtıdır. Lütfen okur musunuz?...

KATİP -

DONEM: 1
YIL: 5

TARİH: 2 Ekim 1989
YAZILI SORU NO: 242/5/89

CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GAZİ MAĞUSA
MİLLETVEKİLİ SAYIN ERGİN ABDULLAH'IN
"SÜT ANALİZLERİ VE İTHAL EDİLEN
TARİMSAL İLAÇLAR" İLE İLGİLİ YAZILI
SORUSU

- 1) Kıbrıs'ta tarımsal mücadele ilacı olarak kullanılan ALFA HCH ile BETA HCH, KKTC'ne en son hangi tarihte, hangi firma veya kişiler tarafından ne miktarda ithal edilmiştir?**
- 2) Koop Sütlerinde yapılan analiz ile, Avrupa ortak pazar ülkelerinde kabul edilen limitler üzerindeki kalıntı miktarının saptanmasından sonra, sözü edilen tarımsal ilaçların piyasada satılıp satılmadığına kontrol edilmiş midir? Piyasa denetimi yapılmış ise hangi tarihlerde nerelerde hangi satış yerleri denetlenmiştir? Denetim sonuçları nedir?**
- 3) Karma yem, karma yem hammaddeleri, gıdâ süt ve menüel süt numunelerinin analizleri ilgili Bakanlık tarafından yaptırıldı mı? Analiz raporlarının sonuçları nelerdir?**
- 4) Analizler hangi ülkelerde hangi referans laboratuvarlarında hangi tarihlerde yaptırılmıştır?**

DÖNEM : 11
YIL : 5

TARİH : 31 Ekim 1989
YAZILI SORU NO : 242/5/89

**CUMHURİYETÇİ TÜRK PARTİSİ GAZİ MAGUSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ERGİN ABDULLAH'IN "SÜT ANALİZLERİ VE İTHAL
EDİLEN TARIMSAL İLAÇLAR" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSUNA
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞININ VERMİŞ OLDUĞU YANIT.**

C.T.P. Gazi Magosa Milletvekili Sayın Ergin Abdullahın "Süt Analizleri ve İthal edilen tarımsal ilaçlar" ile ilgili 242/5/89 no'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız tarafından incelenmiş olup yanıtımız aşağıdadır:

- 1- Hiç bir ülkede Alfa HCH ile Beta HCH tarımsal mücadele ilacı olarak kullanılmamaktadır. Tarımsal mücadele ilacı olarak değeri olan HCH, Gamma HCH (Lindane) olup bu ilaç halen bir çok Avrupa ülkesinde kullanılmaktadır. Gamma HCH ülkemize en son 1983 yılında K.T. Kooperatif Merkez Bankası tarafından ve Bakanlığımız adına, tahıl yaprak güvesi mücadelesinde kullanılmak üzere ithal edilmiş ve aynı yıl üreticilere kullanılmak üzere dağıtılmıştır. Daha sonra kullanılması yasaklanan bu ilaç ülkemize ithal edilmemiştir.
- 2- Tarımsal İlaçlar Denetim Yasası tahtında yapılan denetimlerde sözü edilen ilaçların piyasada satıldığı tesbit edilmiştir. Süt ve sair maddelerde bulunmasının nedeni, uzun yıllar gerek sivrisinek gerekse Veteriner hekimlikte anti paraziter ve tarımda tahıl yaprak güvesinin mücadelesinde geniş çapta kullanılmamasından kaynaklanmaktadır. Toprakta uzun zaman bozulmadan kalma özelliği dolayısı ile kalıntı süresi uzundur. Kuzey kutbunda penguin yumurtalarının tahlillerinde dahi HCH kalıntılarına rastlandığına dair literatür bilgileri mevcuttur.
- 3- Karma yem, karma yem hammaddeleri, çiğ süt ve mamül süt numunelerinin Eylül, 1989 tarihinde, T.C. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bağlı, Refik Saydam, Hıfzısıhha Merkezi Başkanlığı, Zehir Araştırmaları Müdürlüğü Laboratuvarlarında analizleri yaptırılmış

olup sütlerdeki HCH miktarının Kodex Alimentarius'ta verilen maksimum kalıntı limitlerinin altında olduğu, ancak, kepektaki DDT ve PCNB kalıntılarının kabul edilebilen limitlerin biraz üzerinde olduğu tesbit edilmiştir. Bunun sebepleri daha detaylı olarak araştırılmaktadır.

Saygı ile bilgi ve görüşlerinize arz ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

4. Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkoşa milletvekili;
Sayın Erdal Süreç'in Güney Kıbrıs'a geçiş izinleri
ile ilgili yazılı sorusu ve bu soruya Dışişleri
ve Savunma Bakanlığının yanıtı. Lütfen okur musunuz?

DÖNEM:1
YIL :5

TARİH:13 Ekim 1989
YAZILI SORU No:248/5/89

TOPLUMCU KURTULUŞ PARTİSİ LEFKOŞA
MİLLETVEKİLİ SAYIN ERDAL SÜREÇ'İN
"GÜNEY KIBRIS'A GEÇİŞ İZİNLERİ" İLE
İLGİLİ YAZILI SORUSU

" Aşağıdaki yazılı sorularımın Başbakan veya
ilgili Bakan tarafından yanıtlanması hususunda gerekli
işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

1. Güney Kıbrıs'a geçişlerde izin veren makam kimdir
ve hangi yasal dayanaga göre izin verilmektedir?
2. Geçtiğimiz günlerde sosyal sigortalıların sorunlarını
çözmek amacıyla yapılacak toplantıya katılmak amacıyla
Güneye geçme talebinde bulunan Türk-Sen yöneticilerine
gerekli izin neden verilmemiştir?
3. Türk-Sen yöneticilerine neden ayrıcalıklı davranılmak-
tadır?
4. Türk-Sen yöneticilerine geçiş izni verilmezken aynı
dönemde değişik amaçlarla başka kişi ve kuruluş
temsilcilerine hangi gerekçe ve amaçla Güneye geçiş
izni verilmiştir?"

DONEM: I
YIL : 5

YANIT TARİHİ: 31 Ekim 1989
YAZILI SORU No:248/5/1989

TOPLUMCU KURTULUŞ PARTİSİ LEFKOŞA MİLLETVEKİLİ
SAYIN ERDAL SUREÇ'İN "GÜNEY KIBRIS'A GEÇİŞ
İZİNLERİ" İLE İLGİLİ YAZILI SORUSUNA, DIŞİŞLERİ
VE SAVUNMA BAKANLIĞININ YANITI.

1. KKTC'den giriş ve çıkışlar Polis Muhaceret yetkililerinin denetimindedir. Ancak, yegâne kara sınırimız olan GKRY ile aramızdaki sınırdan geçişlerde, Güney'deki yönetimin bize hakim bir yönetim olduğu gerçeği ışığında gerekli siyasi ve güvence ile ilgili görüşü vermek Dışişleri ve Savunma Bakanlığı'nın sorumluluğudur. Bu nedenle ve içinde bulunulan siyasi ve güvenlikle ilgili koşullar muvacehesinde Güney'e geçişle ilgili olarak yapılan müracaatlar gerekli görüş için Dışişleri ve Savunma Bakanlığı'na yapılmaktadır; ancak işlemi yapan makam yine kapıda görevli Polis Muhaceret memurlarıdır.

KKTC Devleti'ne deniz, hava ve kara yolu ile yapılan giriş ve çıkışları düzenleyen mevzuatla ilgili bilgi aşağıda sunulmaktadır:

a. 1 Mayıs 1972 tarihli ve 5/1972 ile 12 Temmuz 1973 tarihli ve 14/1973 sayılı yasalara ilişkin 17 Mart 1989 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı, "Türk Cemaatine mensup şahısların giriş ve çıkışını kontrol eden kural".

b. 5 Ekim 1979 tarihli Askeri Yasak Bölgeler Kararnamesi ile bunu tadil eden 114 ve 534 sayılı kararnameler.

c. 19 Haziran 1952 tarihli ve İngiliz döneminden kalan ve halen yürürlükte bulunan Fesil 105 Yabancılar ve Muhaceret Yasasının ilgili maddeleri.

d. Sınır Rejimi.

2. Geçtiğimiz günlerde, sosyal sigortalıların Rum yönetimince önceden gasbedilmiş bulunan haklarını almak maksadıyla Güney'e geçme talebinde bulunan Türk-Sen yöneticilerine izin verilmediği iddiası gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Bu konuda gerek Türk-Sen gerekse başka bir sendikaya daha önce izin verildiği bilinen bir gerçektir. Son olarak da Türk-Sen Genel Başkanı ve Ashaşkanı'na

bu amaçla Güney'e geçmeleri için 26 Ekim 1989 tarihinde izin verilmiştir.

3. Güney'e geçişte izinler konusunda Türk-Sen yöneticilerine karşı ayrıcalıklı davranılması kesinlikle söz konusu değildir.

4. Güney'e geçiş için yapılan tüm diğer müracaatlarda olduğu gibi Türk-Sen yöneticilerinin sözkonusu müracaatı da yukarıdaki kriterler ışığında değerlendirmeye tabi tutulmuş ve Türk-Sen Genel Başkanının Güney'de bireysel müracaatlarla ilgili görüşmelerde bulunacağı şeklindeki bilgiler üzerine, siyasi yönden sakıncalı bulunmuştur. Ancak bu durumun bilâhare açıklığa kavuşması üzerine sözkonusu yetkiliyle birlikte Türk-Sen Asbaşkanı'na Güney'e geçiş izni verilmiştir.

Ek: İlgili Mevzuat.

Kıbrıs Türk Federe Meclisi'nin 18 Mayıs, 1982 tarihli birleşiminde kabul olunan "Yabancılar ve Muhaceret (Değişiklik) Yasası", Anayasanın 74'üncü maddesi gereğince Kıbrıs Türk Federe Devleti Başkanı tarafından Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilân olunur.

Sayı : 21/1982

**YABANCILAR VE MUHACERET (DEĞİŞİKLİK)
YASASI**

Kıbrıs Türk Federe Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar :

Kısa İsim
Fasıl 103

1. Bu Yasa, Yabancılar ve Muhaceret (Değişiklik) Yasası olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Yasa" olarak anılan Yabancılar ve Muhaceret Yasası ile birlikte okunur.

Esas
Yasanın
12. maddesinin
değiştirilmesi

2. Esas Yasa, 12. maddesinin (5). fıkrasının beşinci satırında yer alan "one hundred pounds" sözdizisi kaldırılmak ve yerine "Yüz bin Türk Lirası" sözdizisi konmak suretiyle değiştirilir.

Esas
Yasanın
17. maddesinin
değiştirilmesi

3. Esas Yasa, 17. maddesinin (2). fıkrasının son satırında yer alan "one hundred pounds" sözdizisi kaldırılmak ve yerine "Yüz Bin Türk Lirası" sözdizisi konmak suretiyle değiştirilir.

Esas
Yasanın
19. maddesinin
değiştirilmesi

4. (1) Esas Yasa, 19. maddesinin (1) fıkrasının son cümlesinde yer alan "fifty pounds" sözdizisi kaldırılmak, ve yerine "Elli Bin Türk Lirası" sözdizisi konmak suretiyle değiştirilir.

(2) Esas Yasa, 19. maddesinin (2). fıkrasının altıncı satırında yer alan "one hundred pounds" sözdizisi kaldırılmak ve yerine "Yüz Bin Türk Lirası" sözdizisi konmak suretiyle değiştirilir.

Esas
Yasanın
20. maddesinin
değiştirilmesi

5. Esas Yasa, 20. maddesinin (4). fıkrasının üçüncü ile dördüncü satırında yer alan "twenty-five pounds" sözdizisi kaldırılmak ve yerine "Yirmi Beş Bin Türk Lirası" sözdizisi konmak suretiyle değiştirilir.

Yürürlüğe
Giriş.

6. Bu Yasa, Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

**Kıbrıs'a Giriş ve Çıkışı Kontrol eden Yasanın Yürürlüğe girişi
Emirnamesi:**

KARAR NO:

E(K-3)268-89

Bakanlar Kurulu, ekte sunulan "Kıbrıs'a Giriş ve Çıkışı Kontrol eden Yasanın Yürürlüğe girişi Emirnamesi"ni onaylayarak, Resmi Gazete'de yayınlanmasına karar verdi.

15.3.1989

-1552-

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

RESMİ GAZETE

Sayı : 30

EK III

17 Mart, 1989

TEBLİĞ VE İLÂNLAR

Sayı : 119

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİNE
GİRİŞ VE ÇIKIŞI KONTROL YASASI**

(5/72 ve 14/73 Sayılı Yasalar)

**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu
1972 Kıbrıs'a Giriş ve Çıkışı Kontrol Yasasının 11. mad-
desinin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak aşağıdaki Emir-
nameyi yapar.**

1553/...

KIBRIS CUMHURİYETİ

RESMİ GAZETE

SAYI : 10

1 Mayıs, 1972

EK 1

KURALLAR

Bölüm I

Kıbrıs Türk Yönetimi Meclisi'nin 14 Nisan 1972 tarihli oturumunda geçirilen "Türk Cemaatine Mensup Şahısların Kıbrıs'a Giriş ve Çıkışını Kontrol eden Kural" Anayasanın 52'inci maddesi gereğince Cumhurbaşkanı Muavini ve K.T.Y. Yürütme Kurulu Başkanı tarafından Resmi Gazetede yayınlanmak suretiyle ilân olunur.

Sayı 5/1972

TÜRK CEMAATINA MENSUP ŞAHISLARIN
KIBRIS'A GİRİŞ VE ÇIKIŞINI KONTROL EDEN KURAL

Kıbrıs Türk Yönetimi Meclisi aşağıdaki Kuralı yapar:

1. Bu Kural, 1972 Kıbrıs'a Giriş ve Çıkışı Kontrol Kuralı Kısa İsim olarak isimlendirilir.

2. Bu Kuralda metin başka türlü gerektirmedikçe:

Tefsir.

"Çıkış" Kıbrıs'tan herhangi bir şekilde, herhangi bir vasıta ile ve herhangi bir maksat için geçici veya daimi olarak ayrılması veya çıkması ifade eder.

"Giriş" Kıbrıs'a geçici veya devamlı olarak kalmak maksadıyla gelmesi veya daha önce Kıbrıs'tan çıkmış olanların tekrar dönmesini ifade eder.

"Türk Cemaatine mensup şahıslar" Temel Kuralların etkilenmiş haliyle Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasının 2. maddesinin (2). fıkrası gereğince Türk Cemaatine mensup şahıslara ve Kıbrıs'ta ikamet eden veya etmeği tasarlayan Türk asıllı, Müslüman ve ana dili Türkçe olan veya olması icap eden şahıslara ilâveten Türk bölgelerinde ikamet eden veya etmek isteyen herhangi bir şahsı da ifade eder.

"Yetkili makam" Kıbrıs Türk Yönetimi Yürütme Kurulunun bir Emirnamesi ile tayin edilen makamı ifade eder.

Giriş ve çıkış.

3.—(1) Bu Kuralın yürürlüğe girdiği tarihten sonra Türk Cemaatına mensup herhangi bir şahsın Kıbrıs'a giriş ve çıkışı Kıbrıs Türk Yönetiminin kontrolüne tabidir. Bu şahıslar, Rum Yönetimi tarafından herhangi bir muameleye tâbi olmalarına bakılmaksızın, yetkili makama giriş ve çıkış kaydı yaptırmakla mükelleftirler. Yetkili makam çıkış fişi dolduran her şahsa bir belge ısdar eder.

Cetvel I ve II.

(2) Kıbrıs'tan çıkanlar Cetvel I.'de, girenler Cetvel II.'de gösterilen fişleri doldurup yetkili makama vermekle mükelleftirler. Girenlerin fiş verme süresi girişten itibaren üç gündür.

Adadan ilk defa çıkanlar fişe ilâveten yetkili makama bir adet pasaport fotoğrafı vermekle mükelleftirler.

Ancak, mücbir veya makul sebepler dolayısıyla fişin veya fotoğrafın geç verilmesi suç teşkil etmez.

4. 18 yaşından küçük çocuklar ve mahcurların fişleri, hale göre, veli, vasi veya idarecileri tarafından doldurulur.

Tahkikat yetkisi.

5. Yürürlükteki mevzuata tâbi olarak, herhangi bir emniyet mensubu makul şüphe veya ihbar üzerine giriş ve çıkış ile ilgili fişin doldurulup yetkili makama verildiği hususunda herhangi bir şahsı durdurup soruşturma yapabilir ve o şahsı, pasaport veya herhangi bir seyahat vesikasını, gerekli muameleyi yaptığını kani oluncaya kadar alıkoymabilir. Bu işlemden dolayı ilgili emniyet mensubu veya Kıbrıs Türk Yönetimine zarar zıyan hususunda herhangi bir mesuliyet yükletilemez.

Tüzük yapma yetkisi.

6. Yürütme Kurulu, bu Kuralın daha iyi tatbikini mümkün kılmak gayesiyle aşağıdaki hükümleri ihtiva eden tüzük yapmak ve emirname ısdar etmek yetkisini haizdir:

- (a) Bu Kurula ek Cetvel I ve II'deki fişler ile ilgili olarak ek bilgi veya evrak istemek;
- (b) Belge ısdarı için harç tesbit etmek;
- (c) Herhangi bir şahıs veya makamı bu Kural hükümlerinden tamamen veya kısmen muaf tutmak;
- (d) Yetkili makamın çalışma tarzını tesbit etmek, çıkış ve girişte fişlerin teslim edileceği yer ve makamı tayin etmek.

Suçlar ve cezalar.

1.—(1) Bu Kural hükümlerine aykırı hareket eden suç işlemiş olur ve yirmi beş lirayı aşmayan para cezasına çarptırılabilir.

Faahd 154.

(2) Giriş ve çıkış ile ilgili sahte fiş dolduran, ibraz eden, sözlü veya yazılı bilerek yanlış bilgi veren suç işlemiş olur ve Ceza Kanunu veya herhangi bir kanun veya kuralda derpiş olunan hükümler gereğince cezalandırılır.

Kaçak gelenler.

8. Bu Kuralın diğer hükümlerine bakılmaksızın, Kıbrıs'a gerekli evrak, pasaport veya müsaadeyi almadan veya sahte pasaport veya evrakla kaçak olarak gelen herhangi bir şahıs suç işlemiş olur ve mahkûmiyetli halinde bir seneyi geçmeyen hapislik veya yüz lirayı aşmayan para cezasına veya her ikisine birden çarptırılabilir.

9. Bu Kuralın diğer hükümlerine bakılmaksızın ve Kural gereğince verilecek cezalara ilâveten Yürütme Kurulu Türk Cemaati Millî menfaatlarına aykırı veya siyasi yönden mahzurlu olduğuna kanaat getirdiği hallerde, Kıbrıs Türk Yönetimi bölgelerine giren herhangi bir yabancı uyruklu şahsı, bu bölgeleri derhal veya tesbit edilecek müddet zarfında terketmesini bir kararla emredebilir. Bu emrin tebliğ edilmesi üzerine, emre itaat etmeyen suç işlemiş olur ve bir seneyi geçmeyen hapislik veya yüz lirayı aşmayan para cezasına veya her ikisine birden çarptırılabilir.

Ancak, hapislik cezası ilgili emre itaat edilmesi halinde sona erer.

10. Bu Kural hükümleri Kıbrıs Türk Yönetimi kontrolindeki bölgelere giriş, çıkış veya bu bölgeleri izinsiz terk edenler ile ilgili yürürlükteki herhangi bir Kuralı engellemez veya etkilemez.

11. Bu Kural, Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

12. Bu Kural, Yürütme Kurulunun Resmî Gazetede yayınlacağı bir Emirname ile yürürlükten kaldırılabilir.

CETVEL I

1972 KIBRIS'A GİRİŞ VE ÇIKIŞI KONTROL KURALI (Madde 3)

HARİCE ÇIKIŞ FIŞI

Adı ve Soyadı: .....
Cinsiyeti: .....
Doğum Yeri ve Tarihi: .....
Tabliyeti: .....
Mesleği: .....
Nerede Çalıştığı: .....
Adresi: .....
Medeni Halli: .....
Eşinin Adı: .....
Eşinin Mesgulliyeti: .....
Eşinin Yaşı: .....
Gideceği Yer ve Oradaki Adresi: .....
Gideceği Tarih ve Çıkış Limanı: .....
Tahmini Gayubet Müddeti: .....
Çıkış Sebebi: Turizm Vazife Okul İş Göç Hastalık

Hüviyet No: .....
Pasaport No: .....
Beraberinde götürüleceği 18 yaşından küçük çocuklar veya mahcurların:
Adı ve Soyadı: .....
Doğum Yeri ve Tarihi: .....
Kanuni İlişkisi: .....
Tarih: ..... İmza: .....

Fotoğraf
(Sadece 1.
çıkış fişine
eklenir;
bundan
sonraki
çıkışlar
için
istenmez)

-1557-

CETVEL II
1972 KIBRIS'A GİRİŞ VE ÇIKIŞI KONTROL KURALI
(Madde 3)

Fotoğraf

KIBRIS'A GİRİŞ FİŞİ

Adı ve Soyadı: .....
Cinsiyeti: .....
Doğum Yeri ve Tarihi: .....
Tabiiyeti: .....
Mesleği: .....
Nerede Çalıştığı: .....
Adresi: .....
Medeni Hali: .....
Eşinin Adı: .....
Eşinin Mesgulliyeti: .....
Eşinin Yaşı: .....
Geldiği Yer ve Oradaki Adresi: .....
Geldiği Tarih ve Giriş Limanı: .....
Giriş Sebebi: .....
Kıbrıs'ta ne kadar kalacağı: .....
Hüviyet No: .....
Pasaport No: .....
Beraberinde getirdiği 18 yaşından küçük çocuklar veya mahcun-
ların:
Adı ve Soyadı: .....
Doğum Yeri ve Tarihi: .....
Kanuni İlişkisi: .....
Tarih: ..... İmza: .....

1558/...

Sayı 14/1973

**KIBRIS'A GİRİŞ VE ÇIKIŞI KONTROL KURALINI TADİL
EDEN KURAL**

Kıbrıs Türk Yönetimi Meclisi aşağıdaki Kuralı yapar:

1. Bu Kural, 1973 Kıbrıs'a Giriş ve Çıkışı Kontrol (Tadil) Kuralı ismi.
Kuralı olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Kural" diye anılan
1972 Kıbrıs'a Giriş ve Çıkışı Kontrol Kuralı ile birlikte okunur.

3. maddenin tadili.

2. Esas Kuralın üçüncü maddesi, aşağıdaki şekilde tadil edilir:

- (1) (1) fıkranın birinci satırında "yürürlüğe girdiği" kelimeleri kaldırılır ve "11. madde gereğince tamamen veya kısmen veya herhangi suretle kısıtlı olarak yürürlüğe konduğu" kelimeleri ikame edilir.
- (2) (2). fıkranın orta paragrafının birinci satırında fotoğraf adedi ile ilgili "bir" kelimesi kaldırılır ve "10 zükte belirtilen adetle" kelimeleri ikame edilir.

Esas Kuralın yeni maddesi ile tadili.

3. Esas Kural, 4. maddeden hemen sonra aşağıdaki yeni 4A maddesinin konması suretiyle tadil edilir:

"Türk Cemaatine mensup olmayan şahısların giriş ve çıkışlarının ve sairinin ıbar edilmesi.

4A. (1) Türk Yönetimi kontrolü altında bulunan bölgelere giren Türk Cemaatine mensup olmayan herhangi bir şahıs, girişini müteakip kırk sekiz saat içerisinde en yakın Emniyet Merkezine haber vermeden evinde, iş yerinde, dükkanında veya kontrolünde veya idaresinde bulunan herhangi bir yerde bilerek misafir eden, istihdam eden, saklayan, koruyan veya kalmasına müsaade eden, bulunduran veya herhangi bir suretle bu Kural hükümlerinin yerine getirilmesine engel olan veya engel olmaya teşebbüs eden, yardım eden herhangi bir şahıs veya hükmi şahıs veya herhangi diğer bir şekilde birden fazla şahıslardan müteşekkil kurum, kulüp veya teşekkül suç işlemiş olur.

(2) Türk Yönetimi kontrolü altında bulunan bölgelere girmiş bulunan Türk Cemaatine mensup olmayan herhangi bir şahıs, evinde veya kontrolünde bulunan herhangi diğer bir yerde misafir eden, barındıran veya orda kalmasına herhangi bir suretle müsaade eden, koruyan, onu istihdam eden herhangi bir şahıs veya hükmi şahıs veya herhangi diğer bir şekilde birden fazla şahıslardan müteşekkil kurum, kulüp veya teşekkül bu gibi Türk Cemaatine mensup olmayan şahsın, kalmakta olduğu böyle bir yeri terketmesi veya işinin herhangi bir suretle sona ermesi veya erdirilmesi veya Kıbrıs'tan çıkış yapmak üzere olduğunu öğrenmesi halinde, kırk sekiz saat geç olmamak şartıyla en erken zamanda en yakın Emniyet Merkezine bildirmek mecburiyetindedir; aksi halde bu kural tahtında suç işlemiş olur,

Seyahat acenteliklerinin mükellesiyeti.

(3) Türk Yönetimi Bölgeleri dahilinde bulunan veya bu bölgeler dahilinde şubesi olan veya herhangi bir şekilde iş yapan deniz veya hava yolları temsilcilikleri veya seyahat acentelikleri, temsilcilik veya acentelikleri vasıtasıyla Kıbrıs'a giren veya çıkan

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

Türk Cemaatine mensup şahısların fiatsini, her giriş veya çıkıştan hemen sonra ve kırk sekiz saattan geç olmamak üzere Yetkili Makama vermekle mükellefler. Vermeyenler bu Kural tahtında suç işlemiş olurlar."

4. Esas Kuralın 6. maddesi, en sonuna aşağıdaki yeni (e) bendinin ilavesi suretiyle tādil edilir: 6. maddenin tādili.

"(e) 11. madde gereğince Kuralın herhangi bir şekilde yürürlüğe konması ile ilgili hususlarda gereken usul ve şartları tesbit etmek."

5. Esas Kuralın 11. maddesi kaldırılır ve aşağıdaki yeni 11. madde ikame edilir: 11. maddenin tādili.

"Yürürlüğe giriş. 11. (1) Bu Kural, Yürütme Kurulunun aşağıdaki (2). fıkra tahtında Resmi Gazetede yayınlacağı bir Emirnamesi gereğince ve ona tâbi olarak yürürlüğe konur. (2) Bu Kuralın Resmi Gazetede yayınlanmasından sonra, Yürütme Kurulu, durumun böyle gerektirdiğine kanaat ettiği herhangi bir zamanda Resmi Gazetede yayınlanacak Kural hükümlerine uygun bir Emirname ile — (a) Kuralın tümünün veya sadece belli bir kısmının yürürlüğe gireceğini; (b) yukarıda (a) bendi gereğince herhangi bir şekilde yürürlüğe konan Kuralın veya belli hükümlerinin hangi tarihten itibaren ve ne kadar süre için, hangi yerlerde ve hangi usul ve şartlara tâbi olarak tatbik edileceğini; ve (c) hangi şahıslara uygulanacağını, Esas Kuralın 6. maddesi hükümlerine halel gelmeksizin, emretmek yetkisini halizdir."

6. Esas Kuralın Cetvel 1'i altıncı satırından hemen sonra aşağıdakilerin eklenmesi suretiyle tādil edilir: Esas Kuralın 1'inci Cetvelinin tādili.

"Mücahitlik durumu (Künye No ..... Birliği ..... Terhis tarihi .....)"

7. Bu Kural Resmi Gazetede yayınlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer. Yürürlüğe giriş.

-1561-

Kıbrıs Türk Yönetimi Meclisi'nin 28 Haziran, 1973 tarihli oturumunda geçirilen "1973 Mutazarrır Borçlular (Tadil No. 2) Kuralı", Anayasanın 52'nci maddesi gereğince Cumhurbaşkanı Muavini ve K.T.Y. Yürütme Kurulu Başkanı tarafından Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilan olunur.

Sayı 16/1973

1562/...

KIBRIS TÜRK FEDERATİV DEVLETİ

RESMİ GAZETE

Sayı: 84

EK III

5 Ekim, 1979

TEBLİĞ VE İLANLAR

Sayı: 176

ASKERİ YASAK BÖLGELER KARARNAMESİ

1. KTFD Bakanlar Kurulu; bugünkü şartlar içinde KTFD'nin iç ve dış emniyeti, selâmeti ve savunması için askeri tedbirlerin devâmı ettirilmesi kanununa vardığından, Askeri Yasak Bölgeler Yasasının 3'üncü Maddesine dayanarak Askeri Yasak Bölgeler Kararnamesinin isdarına karar verir.

2. Bu Kararnamede metin başka türlü gerektirmedikçe; KTFD topraklarında Karasularında ve Hava Sahalarında yasaklama ve kısıtlamaları belirtmek üzere:

- a. Karada :
1'inci ve 2'nci ve 3'üncü Askeri Yasak Bölgeler, Askeri Emniyet Bölgeleri, Serbest Turizm Bölgeleri, Kontrollü Yollar,
- b. Denizde :
Deniz Yasak Bölgeleri,
- c. Havada :
Uçuş Rotaları tesbit edilir.

3. TANIMLAR :

a. Askeri Yasak Bölgeler :

- (1) 1'inci Askeri Yasak Bölge :
Hudut (temas hattı) ile hududun (temas hattının) 500 metre gerisinden geçirilen noktaların birleştirilmesi suretiyle meydana gelen hat arasında kalan bölgedir.
- (2) 2'nci Askeri Yasak Bölge :
1'inci Askeri Yasak Bölgenin hududundan itibaren arazinin haline göre 6 kilometre mesafeye kadar tesbit edilecek noktalardan geçirilecek hat ile 1'inci Askeri Yasak Bölge arasında kalan saha veya KTFD topraklarında millî sınırdan belirlenecek bölge veya KTFD topraklarında 3'üncü Devlet uyruklu şahısların KTFD Güvenlik makamlarından izin almak koşulu ile girebilecekleri yer, yol veya bölgelerdir.

- (3) 3'üncü Askeri Yasak Bölge :
1'inci ve 2'nci Askeri Yasak Bölgeler, Askeri Emniyet Bölgeleri Kontrollü Yol ve Serbest Turizm Bölgeleri dışında kalan tüm KTD topraklarıdır.
- (4) Askeri Emniyet Bölgesi :
Askeri Emniyet Bölgesi 1'inci Askeri Yasak Bölge olarak kabul edilen ve her növ'l Askeri tesis, Kurargâh, patlayıcı madde deposu, akaryakıt-gaz depo ve tesisleri, Role is'asyonu gibi işaretlenmiş belirli ve münferit yerlerle bunların dış kenarlarından itibaren 300 metreye kadar uzaklıkta olan noktaların birleştirilmesi ile meydana gelen ve özel emniyet tedbirlerinin alınmasını gerektiren bölge veya bölgelerdir. Bu bölgeler arazide tel çiti ve ikaz levhaları ile belirtilir.
- (5) Kontrollü Yol :
Yakını ve civarındaki emniyet ihtiyacı dolayısıyla 2'nci Askeri Yasak Bölge kabul edilen ve bazı şartlarla geçiş müsaadesi verilen 3'üncü Devlet Uyruklularının üzerinde durulması, fotoğraf ve film çekimleri, yol dışına çıkmaları yasak olan ve bu maksada Güvenlik Makamlarının kontrol yaptıkları yol veya yol parçalarıdır. Üçüncü Devlet Uyrukluları kontrollü yol üzerinde yola biniş olarak ve piknik maksadıyla ayrılan yerlerden faydalanabilirler. Bu yolların giriş ve çıkışlarında konulacak levhalara TÜRKÇE ve İNGİLİZCE olarak "KONTROLLÜ YOL, DURULMAZ, FOTOĞRAF VEYA FİLM ÇEKİLMEZ, YOL DIŞINA ÇIKILMAZ, "KONTROLLÜ YOL SONU" yazılır.
- (6) Yukarıdaki (1)'inci, (2)'nci, (4)'üncü ve (5)'inci bendlerdeki bölgeler belirli yerlerine konacak TÜRKÇE, İNGİLİZCE, ALMANCA ve FRANSIZCA yazılı ikaz levhaları ile belirtilir.
- b. Serbest Turizm Bölgesi :
Serbest Turizm Bölgesi Üçüncü Devlet Uyruklularının KTD yasalarına himayesinde ve yüklediği sorumluluklar dahilinde özel güvenlik önlemleri alınmadan serbestçe gezindikleri, alış-veriş yaptıkları, sportif faaliyetlerde buldukları, fotoğraf ve film çekebildikleri, sosyal ve ekonomik olanaklardan yararlandıkları yer ve zamanca tahdit konulmamış bölgelerdir. Bu bölgelere girişte yolların kenarlarına gözle görülecek şekilde konulacak levhaların üzerine TÜRKÇE ve İNGİLİZCE olarak "SERBEST TURİZM BÖLGESİ", bölgeden çıkan yolların sonuna ve aynı levhaların diğer yüzüne "SERBEST TURİZM BÖLGESİ SONU" yazıları yazılır.
- c. Yabancılar :
K.T.F.D. Anayasasının 136. maddesinde tanımlanan "Türk Yurttaş" dışında kalan kişileri ifade eder.
4. KTFD'de YASAK BÖLGE İÇİNDE KALAN KONTROLLÜ GİRİŞ VE ÇIKIŞ KAPILARI :
- a. Kara :
- (1) 2½ Mil kapısı :
Bu kapı: Barış Gücü mensupları (sileleri dahil) ile DIKEYA İngiliz Üs Bölgesi'nde çalışan ve KTFD Güvenlik Makamlarınca kendilerine geçiş kartı verilen KTFD yurttaşları Türkler, KTFD'de otu-

ran İngilizler, Kordiplomatik personel ve kendilerine KTFD Güvenlik Makamlarınca geçiş izni verilen Üçüncü Devlet Uyruklu şahıslar tarafından kullanılır.

(2) BEYARMUDU Kapısı :

DIKELYA İngiliz Üs Bölgesinde çalışan ve KTFD Güvenlik makamlarınca kendilerine geçiş kartı verilen KTFD yurttaşı olan Türkler tarafından kullanılır.

(3) LEDRA PALAS Kapısı :

KTFD'ne karayolu ile giriş ve çıkış yapacak olan Üçüncü Devlet Uyruklu şahıslar, Barış Gücü mensupları (aileleri dahil), Rum kesimindeki üstlerde görevli İngilizler ile Rum bölgesindeki yabancı misyon mensubu şahıslar tarafından kullanılan ana giriş-çıkış kapısıdır. Bu kapıdan ayrıca KTFD Güvenlik Makamlarının zaruri haller gereği vereceği izin ile Rum ve Maronit'lerle TC ve KTFD uyruklu Türkler geçiş yapabilir.

(4) LEFKOŞA Uluslararası Hava Alanı Kapısı :

Halen Birleşmiş Milletler Barış Gücünün kontrolünde bulunan LEFKOŞA Uluslararası Hava Alanında çalışan ve KTFD Güvenlik Makamlarınca Geçiş Kartı verilen KTFD Yurttaşı Türkler tarafından kullanılır.

(5) YUKARI BOSTANCI Kapısı :

Bu kapı; Barış Gücü mensupları (aileleri dahil) ile kendilerine KTFD Güvenlik Makamlarınca giriş mitsanesi verilen 3'üncü Devlet uyruklu şahıslar ve kordiplomatik personel tarafından kullanılır.

(6) Yukarıda (1), (3) ve (5)'inci bentlerdeki kendileri ile ilgili belirlenen geçiş kapılarından (2) mül kapısı, LEDRA PALAS Kapısı, YUKARI BOSTANCI Kapısı) geçecek 3'üncü Devlet uyruklu şahısların üçüncü devlet plâkası taşımayan araçlarla yapacağı geçişler KTFD Güvenlik Makamlarınca belirlenen koşullara göre olur.

(7) Yukarıda anılan kapılar dışındaki kapılardan (DERİNYA, GAZİLER ve GÜNEBAKAN Kapıları) konan tahditlere uyulmak kaydıyla Barış Gücü mensupları (Sivil asker) ile kendilerinin refakatinde olmak üzere Barış Gücüne mensup VIP personelinin aileleri geçebilir.

b. Deniz :

- (1) MAGOSA Limanı ve gümrüğü,
- (2) GİRNE Limanı ve gümrüğü,
- (3) GEMİKONAGI İskele ve gümrüğü.

c. Hava :

ERCAN Devlet Hava Alanı.

5. K.T.F.D. TOPRAKLARINDA YASAK BÖLGELERLE İLGİLİ ESASLAR :

a. Birinci Askeri Yasak Bölgede Uygulanacak Esaslar :

(1) K.T.F.D. ve T.C. Yurttaşları Türkler :

(a) Birinci Askeri Yasak Bölgede yaşayan halk güvenliği tehdit ve ihlâl etmeden her çeşit ekonomik faaliyette bulunabilir. Ancak, bu kişilerin K.T.F.D.'nin ilgili Bakanlıklarından alacağı tevsik edilecek belgeye dayanarak Güvenlik makamlarından tamirci kimlik kartı alınmaları ve kontrol maksadıyla istendiğinde bölgedeki Alay veya Müstakil Tabur komutanlığına ibraz etmeleri mecburidir.

(b) Birinci Askeri Yasak Bölge için, K.T.F.D. Güvenlik makamları tarafından verilecek giriş kartını taşıyanlardan başkası giremez. Başkalarının geçici olarak girmesinde zaruret olan hallerde giriş izni vermeye o bölgedeki Alay veya müstakil Tabur Komutanlıkları yetkilidir. Ancak, bu bölge içinde kalan şehir, Kasaba ve Köyler ile buralara giden yolların serbest bırakılan kısımları bu yasaklanmanın dışındadır.

(2) Yabancılar :

Yabancılar Birinci Askeri Yasak Bölgeye giremezler. (K.T.F.D. Güvenlik makamlarınca özel giriş izni verilmiş oluntur hariç.)

(3) KIBRIS'ta görev yapan Birleşmiş Milletler Barış Gücü Personeli :

(a) Barış Gücü Personeli kara hudutlarından, konan tahditlere uygun kaydıyla, bu kararnamede belirtilen kapılardan K.T.F.D. topraklarına giriş yapabilir.

(b) Barış Gücü Mensupları giriş ve çıkış yaptıkları kapılara kadar olan yollar haricinde, Birinci Askeri Yasak Bölgeye giremezler, bu yollar üzerinde duramazlar, fotoğraf veya film çekemezler ve yan yollara sapamazlar.

(c) Barış Gücü K.T.F.D. Topraklarındaki hareket tarzı bu maksatla, Barış Gücü ile yapılan protokol esaslarına göre olur.

(4) Kordiplomatik'e Uygulanacak Esaslar :

(a) Kordiplomatik personelin K.T.F.D. bölgesine giriş ve çıkışları 2,5 Ml Kapısı, Leda Palas Kapısı ve Yukarı Hostancı Kapısından olur.

(b) Kordiplomatik personel müsaade edilen giriş-çıkış kapılarına giden ana yol hariç Birinci ve İkinci Askeri Yasak Bölgelere K.T.F.D. Makamlarından müsaade alınmak koşuluyla girebilirler.

(5) Birinci Askeri Yasak Bölgede inşaat, kaza v.s. faaliyetlerde bulunacak kişilere K.T.F.D. ilgili makamları gerekli ruhsatı vermeden önce Güvenlik Makamlarının tasvibini alırlar. K.T.F.D. ilgili makamlarından ruhsatı alan kişiler Güvenlik Makamlarının vereceği ve ne maksatla verildiğini de ihtiva eden taahhüt kimlik kartını o bölgedeki sorumlu birlik komutanına ibraz etmek zorundadırlar. Ruhsatı gerektirmeyen hallerde mahalli Alay veya Müstakil Tabur Komutanlıklarından izin alınması zorunludur.

b. İkinci Askeri Yasak Bölgede Uygulanacak Esaslar :

- (1) Bu bölge içinde T.C. ve K.T.F.D. Yurttaşları Türklerin ikamet, seyahat, tarım, endüstri ve benzeri şekilde her türlü yasal faaliyeti serbesttir.
- (2) Bu bölge içine T.C. ve K.T.F.D. yurttaşları Türkler dışında başkaları izinsiz giremez. Giriş izni K.T.F.D. Güvenlik Makamlarınca verilir.
- (3) KARPAZ Bölgesinde; DİPKARPAZ Köyü 4 km. doğusundan Kuzey-Batı/Güney-Doğu doğrultusunda çizilen hat ile ZAFER BURNU arası İkinci Askeri Yasak Bölge kapsamına girmesine rağmen herhangi bir şahıs veya şahısların bu bölgeye girmesi için K.T.F.D. Güvenlik Makamlarından mülhazat alınması gerekir.
- (4) Bölge içinde turistik nokta veya tesisler varsa; 3'üncü Askeri Yasak Bölgesindeki esaslar uygulanır.
- (5) İkinci Askeri Yasak Bölgede İnşaat, kazı v.s. faaliyetlerde bulunacak kişilere K.T.F.D. ilgili makamları gerekli ruhsatı vermeden önce Güvenlik Makamlarının tasvibini alırlar. K.T.F.D. ilgili makamlarından ruhsatı alan kişiler, Güvenlik Makamlarına vereceği ve ne maksatla verildiğini de ihtiva eden amirce kimlik kartını o bölgedeki sorumlu birlik Komutanına ibraz etmek zorundadırlar. Ruhsat gerektirmeyen hallerde mahalli Alay veya Müstakil Tabur Komutanlıklarından izin alınması zorunludur.
- (6) **Maraş Bölgesi :**
Halen MAGOSA Serbest Turizm Bölgesinin bitişliğindeki 2'nci Askeri Yasak Bölge içerisinde olup, statüsü özel emirlerle düzenlenen ve içerisine girilmesi belirli uyruklular için özel izne tabi olan bölgedir.

c. Üçüncü Askeri Yasak Bölgede uygulanacak esaslar :

- (1) Bu bölge sadece üçüncü Devlet uyrukluları için ihdas edilen bir bölgedir.
- (2) Üçüncü Devlet uyruklularının KTFD yaralarının himayesinde ve yüklediği sorumluluk dahilinde özel güvenlik önlemleri alınmadan, yalnız gündüz silresi içerisinde, serbestçe gezindikleri, alış-veriş yaptıkları, sportif faaliyetlerde buldukları fotoğraflar ve film çekebildikleri, sosyal ve ekonomik olanaklardan yararlandıkları 1'inci ve 2'nci Askeri Yasak Bölgeler, Askeri Emniyet Bölgeleri, Kontrollü yol, Serbest Turizm Bölgeleri dışında kalan normal olarak girişin doğuşundan batısına kadar olan silre içerisinde kalınabilecek tüm K.T.F.D. bölgesidir.

Üçüncü Devlet Uyruklularından; ikamet ettikleri bölgenin dışındaki bir Serbest Turizm Bölgesinde bulunurlar, üçüncü Askeri yasak Bölgedeki Anayollardan (kontrollü yollar hariç) ikamet ettikleri Serbest Turizm Bölgesine dönerler. Ancak bu dönüş en geç saat 24.00'e (mahalli) kadar tamamlanmak zorundadırlar. Bu bölgede gece kalmak isteyen üçüncü Devlet Uyruklularının K.T.F.D. Güvenlik Makamlarından izin almaları ve kayıtlarını yaptırmaları zorunludur.

d. Askeri Emniyet Bölgesinde Uygulanacak esaslar :

- (1) Bu yerlere asker kişilerin dışında hiçbir yerli ve yabancı giremez.
- (2) Bu saha tet. Ürgül ile belirtilen. Civarında konuşulacak şekilde TÜRKÇE, İNGİLİZCE, FRANSTZCA ve ALMANCA yazılı "YASAK BÖLGE" levhaları ile ikuz edilir.
- (3) Askeri Emniyet Bölgesi içerisindeki tüm mallar kamulaştırılır.
- (4) Bu bölgede zaruri olarak trafiğe açık olan yollar yerel emniyet idareleri alınmak suretiyle bu kapsamın dışında tutulur.

6. K.T.F.D. SAHILLERİNDE YASAK BÖLGELER :

a. K.T.F.D.'de Uçluceli Devlet Uyraklıkların gerek kendi, gerekse başkalarına ait teknelerle;

- (1) SADRAZAM Burnu (KORMACIT) (32°55'00" boylamının batısına,
- (2) KAPLICA Burnu (DAVLOS) (33°55'00" boylamının doğusuna,
- (3) BOĞAZ (35°18'30" enleminin) kuzeyine,
- (4) OTIEM Oteli güneyinde (35°06'00" enleminin) ikinci Askeri Yasak Bölgenin başladığı hatın doğuya uzanımının güneyine geçmeleri yasaktır. Bu bölgeye K.T.F.D. ve TC uyraklıklar da giremezler. (2) ve (3)'nell bendlerde belirtilen sahalarla (1)'inci bendle belirtilen sahada YEŞİLİRMAK KAYASI'nın (32°44'00" boylamının) doğusunda kalan bölgeyle K.T.F.D. ve TC uyraklıkların balıkçılık ve diğer ekonomik faaliyetleri yapmaları K.T.F.D. Güvenlik Ma. kamalarının, müstesnasına tabidir.

b. Karasularından K.T.F.D.'ne giriş ve çıkışlar Liman ve Gümrük müdürlüklerine gerekli kayıt ve kontrol yaptırılmak kaydıyla MAGOSA veya GİRNE veya GEMİKONAĞI Limanlarından olur.

K.T.F.D. Karasularından GİRNE veya MAGOSA Limanlarından veya sahilin herhangi bir noktasından gerek kendi, gerekse başkalarına ait teknelerle giriş ve çıkış yapacak Uçluceli Devlet uyraklı kişilerin giriş ve çıkışlarında GİRNE veya MAGOSA Liman makamlarına (Hangisi yakınsa) kayıtlarını yaptırmak, gideceği yeri, Gekliği yeri, gideceği rotayı ve kalacağı süreyi bildirmek mecburiyetindedirler. Ancak Serbest Turizm Bölgeleri olarak tesbi edilmiş bölgelerin karasularında her nevi deniz sporları yapmak yukarıdaki tahdide tabi değildir.

c. Ayrıca aşağıda belirtilen yerlerin denizden Gündüz 500 M. Gire ise 1000 M.'den yakınına yaklaşmak ve bu saha içinde herhangi bir faaliyette bulunmak yasaktır.

- (1) GİRNE Doğusunda, DAVUT MEVKİİ (33°28'00"E-35°20'30"N) ile YIKLA BURNU (33°25'00"E-35°20'00"N) arasında kalan sahil şeridi.

(2) GİRNE Batısında, YILAN ADASI (33° 17' 00" E-35° 21' 00" N)
200 M batısı ile KOKŞ HİÇİRLİ (33° 19' 15" E - 35° 20' 30" N)
Havuz tesislerinin, batısı arasında kalan suları yeridi.

7. K.T.F.D. HAVA ASKERİ YASAK BÖLGESİ :

- K.T.F.D. ve T.C. Uçakları dışında bütün uçaklar K.T.F.D. toprakları üzerinde K.T.F.D.'nin izni olmadan uçamazlar.
- K.T.F.D. Toprakları üzerindeki Tavsiyeli hava sahasına (ADVISORY AIR SPACE) ancak planlı ve mütadeli uçaklar girebilir.
- Bu sahaya giren uçaklar, ancak tayin edilen yollarla yükseklik tahdidi olmaksızın seyredebilirler, dış sahaya çıkamazlar.
- Uçuş yolu üzerindeki mecburi rapor noktalarından (35°28'N-31°55'E, 35°56'N-33°17'E ve 35°11'N-34°32'E) geçiş mutlaka bildirilir.
- Tavsiyeli hava sahesindeki mecburi yaklaşma ve uzaklaşma yolları ER-CAN'dan R-19-A 28 ve 21 yollarıdır. Bu yollardan ER-CAN Hava Meydanına yaklaşma ve uzaklaşma açıları;

Yol	Yaklaşma açısı	Uzaklaşma açısı
R 19	1060	2860
A 28	1650	3450
A 21	2650	850

8. K.T.F.D. toprakları, karasuları ve Hava Sahasında 1'inci, 2'inci ve 3'üncü Askeri Yasak Bölgeleri, Askeri Emniyet Bölgeleri, Kontrollü Yollar, Serbest Turizm Bölgeleri, tahdidi ve yasak Deniz Sahaları ile uçuş yolları bu kararnameye mebnindeki esaslar dikkate alınarak kararnameye ekli EK-1 ve EK-2 krokilerinde tabii edilmiştir. EK-1 krokide gösterilen diğer daha küçük yasak yer ve bölgeler kararnameye mebnindeki esaslara göre ayrıca belirtilir ve bu kroki ile birlikte mütalan edilir.

9. Askeri Yasak Bölgelere izinsiz veya gizlice veya hile ile giren her şahıs 4/73 sayılı Askeri Ceza ve Usullü Kuralı hükümleri gereğince Askeri Mahkeme tarafından yargılanır ve cezaya çarptırılır.

Kararnameye ile ilgili EK-1 ve EK-2 krokiler, Dışişleri, Savunma ve Turizm Bakanlığında da vardır. İhtiyac duyulduğu zaman mesai saatleri içerisinde görülebilir.

11. Bu kararnameye yürürlüğe girdiği tarihten önceki Yasak Bölgeleri ihlal edilmiş için verilmiş cezalar, devam eden davalar ve kovuşturmalara ilişkin 1975 Askeri Yasak Bölgeleri Emirnamesini yürürlükten kaldırır.

12. Bu kararnameyi Bakanlar Kurulu yürütür.

13. Bu kararnameye Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer ve bu konuda yeni bir kararnameye çıkarılmadıkça tadar yürürlükte kalır. Kararnameye ve eklerindeki değişiklikler, Güvenlik Meclisinin teklifleri üzerine aynı esaslar dahilinde yapılır.

EKLER :
EK-1 tatbik krokisi
EK-2 Hava koridorları

Sayı: 114

ASKERİ YASAK BÖLGELER YASASI
(5/1979 Sayılı Yasa)

Kıbrıs Türk Federe Devleti Bakanlar Kurulu Askeri Yasak Bölgeler Yasası 3(1) maddesinde dayanarak aşağıdaki değişiklik kararnameini yapar:

1. Bu Kararname Askeri Yasak Bölgeler (Değişiklik) kararnamei olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Kararname" olarak anılan Askeri Yasak Bölgeler Kararnamesi ile birlikte okunur.

Kıbrıs Türk
R.G.
5.10.79
EK III
A.E. 176

2. Esas Kararnamenin 6. maddesinin (a) fıkrasının 4. bendinin en son satırındaki "tabidir" sözcüğünden hemen sonra aşağıdaki ifade eklenir:

6. maddenin (a) fıkrasının (4) bendine eklenir.

" Bu gibi şahıslar K.T.F.D. korumaları içerisinde bulunulmaları süreci idarelerindeki teknenin Kayıt belgesi ile kendi kimliklerini kanıtlayıcı belgeleri K.T.F.D. Güvenlik Kuvvetleri makamlarına ibraz etmekle yükümlüdürler. Bu hükümlere uymayanlar hakkında yasal işlem yapılır".

3. Esas Kararnamenin 6. maddesinin (b) fıkrasındaki tali paragrafın 6. satırındaki "Ancak" kelimesi çıkarılır ve 8. satırındaki "Tabii değildir" sözcüklerinden hemen sonra aşağıdaki ifade konur:

6. maddenin (b) fıkrasının 6. satırından çıkarılır ve eklenir.

" Ancak yabancıların ve K.T.F.D.'de ikamet eden 3. Devlet uyrukluların yasak deniz sahaları dışında kalan karasuları içerisinde sportif anlamda olmayan her türlü Sualtı ve Suüstü faaliyetlerinde bulunmaları Güvenlik Makamlarının özel iznini gerektirir".

4. Bu Kararname Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürürlüğe girer.

Sayı: 115

İKONOMİ VE MALİYE BAKANLIĞI'NDAN TEBLİĞ
(Tebliğ 5 — 81)

29 Nisan, 1980 gün ve 56 sayılı Resmî Gazete'nin Ek IV, Bölüm I'inde yayınlanan Para, Kambiyo ve Dış Ticaret Komitesi'nin 15.4.1980 günlü kararını onaylayan Bakanlar Kurulu'nun Ç — 318 — 80 sayılı kararına istinaden İKONOMİ VE MALİYE BAKANLIĞI 27 Mart, 1981 tarihinden geçerli olmak üzere Kıbrıs Türk Federe Devleti Bölgesinde uygulanacak 100 İtalyan Liresi için, Döviz ve Etkin elaz ve satış fiyatlarını aşağıdaki şekilde saptar ve ilan eder.

12 Aralık, 1980 tarih ve 128 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 1980 İthalatı ve İhracatı (Düzenleme ve Denetim) (Değişiklik No: 5) Kararnamesinin 17(2) maddesinde öngörülen henüz tamamlanmamış işlemlerde uygulanacak kur.

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
RESMİ GAZETE

EK III

Sayı: 98

TEBLİĞ VE İLANLAR

17 Eylül, 1987

Sayı: 534

ASKERİ YASAK BÖLGELER YASASI
(5/1979 Sayılı Yasa)
Madde 3 (1) Tahtında Kararname

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Askeri Yasak Bölgeleri Yasası'nın 3 (1) maddesinin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak aşağıdaki değişiklik kararnamesini yapar.

1. Bu kararname Askeri Yasak Bölgeler (Değişiklik) kararnamesi olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Kararname" olarak anılan değiştirilmiş şekliyle Askeri Yasak Bölgeler Kararnamesi ile birlikte okunur.

Kısa İsim
AE 176
5/10/79
EK III

2. Değiştirilmiş şekliyle esas kararnamede yer alan tüm KTFD ibareleri kaldırılmak ve yerine KKTC ibareleri konmak suretiyle değiştirilir.

AE 114
31/3/81
EK III

3. Değiştirilmiş şekliyle esas kararnamenin 6. maddesi kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni 6. madde konmak suretiyle değiştirilir.

Esas kararnamenin 6. maddesinin değiştirilmesi

(1041)

6. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sahillerinde Yasak Bölgeler:
- a) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti ve 3 ncu uyrukluların gerek kendi, gerekse, başkalarına ait teknelerle; Otom Otelı gúneyinde (35°07'12"N enleminin) 2 nci askeri yasak bölgenin başladığı hattın doğuya uzanımının gúneyine ve YEŞİLİRMAK KAYASI'nın (32°44'00"E boylamının) batısına geçmeleri yasaktır.
- b) Aşağıda belirtilen bölgelerde sahilden itibaren gece ve gündüz 400 metrelik mesafe Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti uyrukluları dahil bütün uyruklular için "DENİZ ASKERİ YASAK BÖLGESİ" olarak ilân edilir ve bu bölgelere giriş yasaklanır.
- (1) YEŞİLİRMAK doğusu (32°47'00" E-35°09'50" N) ile (32°47'30" E-35°09'20" N) koordinatları arasında kalan sahil şeridi.
  - (2) KORUÇAM Burnu gúneyi (32°55'16" E-35°23'20" N) ile (32°55'30" E-35°21'00" N) koordinatları arasında kalan sahil şeridi.
  - (3) UÇAKSAVAR Burnu'nun (33°06'39" E-35°21'50" N) ile (33°07'02" E-35°21'58" N) koordinatları arasında kalan sahil şeridi.
  - (4) YILAN ADASI'nın 300 metre batısı (33°17'18" E 35°21'02" N) ile (33°17'46" E-35°20'52" N) koordinatları arasında kalan sahil şeridi.
  - (5) ACOPULCO PLAJI doğusu (33°25'22" E-35°20'01" N) ile bu noktanın 300 metre doğusundaki (33°25'34" E-35°19'59" N) koordinatları arasındaki sahil şeridi.
  - (6) TEKNECİK BÖLGESİNDE (33°27'37" E-35°20'15" N) ile (33°27'49" E-35°20'14" N) koordinatları arasında kalan bölge.
  - (7) GAZİMAGOSA BOGAZ bölgesi doğusu (33°57'36" E-35°19'04" N) ile (33°59'55" E-35°19'43" N) koordinatları arasında kalan sahil şeridi.
- c) Aşağıda belirtilen bölgelerin sahilden itibaren gece ve gündüz 200 metre mesafesi "ASKERİ EMNİYET BÖLGESİ" olarak ilân edilir ve bu 200 metrelik deniz sahaları içine izinsiz olarak girilemez.
- (1) YILAN ADASI'nın 300 metre doğusu (33°17'46" E-35°20'52" N) ile sahil apartmanı (33°18'50" E-35°20'40" N) arasında kalan sahil şeridi.
  - (2) KAMARA DURNU (33°21'46" E-35°20'18" N) ile Altı Buçuk Mil Plajı (33°25'05" E-35°20'03" N) arasında kalan sahil şeridi.
- d) Aşağıda belirtilen sahillerde, Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklular serbest olarak 3 ncu uyruklular ise izinli olarak (Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti makamlarının koordinesi ile) sadece gündüz saatleri içinde seyir yapılabilir. Gece seyir yapılamaz. Gece sadece bütün uyruklular için bölgedeki barınaklardan (Liman, Balıkçı Barınağı, Mandirek, İskele v.s.) istifade edilmesi serbesttir. Kuzey Kıbrıs

Türk Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti uyruklularca gündüz saatleri içinde balıkçılık ve diğer ekonomik faaliyetler yapılabilir ve bu uygulamanın kontrolü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafından sağlanır.

Bu gibi şahıslar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti karasuları içerisinde buldukları sürece idarelerindeki teknenin kayıt belgesi ile kendi kimliklerini kanıtlayıcı belgeleri Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik kuvvetleri makamlarına ibraz etmekle yükümlüdürler. Bu hükümlere uymayanlar hakkında yasal işleme gidilir.

(1) YEŞİLİRMAK KAYASI (32°44'00" E) ile Kuruçam Burnu (32°55'00" E) koordinatları arasında kalan sahil geridi.

(2) KAPLICA BURNU (33°55'13" E) boylamının doğusu ile BOGAZ (35°19'04" N) enleminin kuzeyi arasında kalan sahil geridi. (KIRPAŞA BOLGESİ)

e) Karasularından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne giriş ve çıkışlar, Liman ve Gümrük Müdürlüklerine gerekli kayıt ve kontrol yaptırılmak kaydıyla Gazimagosa veya Girne veya Gemikonaklı Limanlarından olur.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti karasularından Girne veya Gazimagosa Limanlarından veya sahilin herhangi bir noktasından gerek kendi, gerekse başkalarına ait teknelerle giriş ve çıkış yapacak Üçüncü Devlet Uyruklularına giriş ve çıkışlarından Girne veya Gazimagosa Liman makamlarına (hangisi yakınsa) kayıtlarını yaptırmak, gideceği yeri, gideceği rotayı ve kalacağı süreyi bildirmek zorunludur. Ancak Serbest Turizm Bölgeleri olarak tespit edilen bölgelerin karasularında her nevi deniz sporları yapmak yukarıdaki tahdide tabi değildir.

Ancak yabancıların ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ikamet eden Üçüncü Devlet Uyruklularının yasak deniz suları dışında kalan karasuları içerisinde sportif anlamda olmayan her türlü sualtı ve suüstü faaliyetlerinde bulunmaları Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığının özel iznini gerektirir.

4. Esas kararname, madde 8,9,10 ve EKLER bölümünde kayıtlı "EK I" ibareleri kaldırılmak ve yerlerine "YENİ EK I" konmak sureti ile değiştirilir. "EK I ibarelerinin yerine "YENİ EK I" ibaresinin konması.
5. Değiştirilmiş şekli ile esas kararnamenin 9 no lu maddesinin "o" fıkrasının (2) no lu bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmek sureti ile değiştirilir. "İleride, turistik tesis yapımı için Turizm Bakanlığına yapılan müracaatlarda, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı'nın izni alınmak suretiyle tesislerin yapılması uygun görülen alanlar serbest turizm bölgesi olarak ihdas edilebilir". Esas kararnamenin 9 no lu maddesinin 2. bendinin değiştirilmesi.
6. "14. Esas Kararnamede yer alan Üçüncü Devlet yasak bölgeleri ilgili kurallar bu Değişiklik Emirnamesi yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yürürlükten kaldırılır". Esas kararnamenin 13. maddesinden hemen sonra 14. maddenin eklenmesi.
7. Bu kararname Resmî Gazetede yayınlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girer. yürürlüğe giriş.

ALIENS AND IMMIGRATION. [CAP. 105.]

CHAPTER 105.

ALIENS AND IMMIGRATION.

A LAW TO AMEND AND CONSOLIDATE THE LAWS RELATING TO ALIENS AND IMMIGRATION.

ARRANGEMENT OF SECTIONS.

Sections	Page
1 Short title	1
2 Interpretation	1
3 Approved ports	4
4 Immigration officers	4
5 Immigration officer to have powers of police officer	4
6 Prohibited immigrants	4
7 Power to prohibit entry in certain cases	6
8 Certain persons to enter freely	6
9 Passports and visas	7
10 No alien to have an absolute right of entry	7
11 Special provisions relating to crews of ships or aircraft of friendly States	8
12 Special provisions relating to persons entering or leaving the Colony	8
13 Order to prohibited immigrant to leave the Colony	8
14 Deportation orders	9
15 Repatriation of destitute employees	11
16 Recovery of expenses of deportation, etc.	11
17 Liability of ship or aircraft to repatriate prohibited immigrant	12
18 Power to search person and baggage of suspected immigrant	12
19 Offences and penalties	12
20 Power to Governor in Council to make Regulations	15
21 Saving	16

[19th June, 1952] 13 of 52.
18 of 56.

1. This Law may be cited as the Aliens and Immigration Law. Short title.

2. (1) In this Law, unless the context otherwise requires— Interpretation.

“alien” means a person who is not a British subject or a citizen of the Irish Republic or a native of the Colony;

“approved port” means a sea port or an air port declared by the Governor to be a port of entry or a port of departure for the purposes of this Law;

“Court” means a District Court and includes a member of such Court;

“destitute person” means a person who, in the opinion of the Chief Immigration Officer, is or is

Special provisions relating to crews of ships or aircraft of friendly States.

11. Officers and members of the crew of a ship or aircraft of a friendly State, in possession of proper documents proving their identity, may be permitted by the immigration officer at an approved port to enter the Colony, subject to such conditions or restrictions as may be imposed in the permit.

Special provisions relating to persons entering or leaving the Colony.

12. (1) No person shall enter or leave the Colony except through an approved port.

(2) A person entering the Colony by sea shall not disembark without the consent of the immigration officer and a medical officer and the master of the ship shall not allow any such person to disembark without the consent aforesaid.

(3) Every person entering the Colony as a passenger by air shall forthwith present himself in person to the nearest immigration officer.

(4) The master of a ship and the pilot of every aircraft arriving from any place outside the Colony or departing from the Colony, shall furnish the immigration officer with true and accurate lists of the names of all passengers in the ship or aircraft together with such other information as the immigration officer may require. Such lists shall be signed by the master or pilot, as the case may be, and shall be supplied in such numbers as may, from time to time, be specified by the Chief Immigration Officer by notice in the *Gazette* and every passenger in the ship or aircraft shall supply the master or pilot, as the case may be, with true and accurate information as may be necessary for the purposes of the lists.

(5) Any person who contravenes or fails to observe any of the provisions of subsections (1), (2), (3) or (4) of this section shall be guilty of an offence and shall be liable to imprisonment for a term not exceeding six months or to a fine not exceeding one hundred pounds or to both such imprisonment and fine.

Order to prohibited immigrant to leave the Colony.

13. (1) With regard to any person who is a prohibited immigrant an immigration officer may—

(a) if the person arrived by sea, order him to leave the Colony in the ship in which he arrived;

(b) if the person arrived by air, order him to leave the Colony in the aircraft in which he arrived

CAP. 105.] ALIENS AND IMMIGRATION.

Approved
ports.

3. The Governor may declare by notification in the *Gazette* any port in the Colony to be an approved port for the purposes of this Law.

Immigration
officers.

4. (1) The Administrative Secretary shall be the Chief Immigration Officer for the Colony but may delegate the performance of all or any of the duties and the exercise of all or any of the powers vested in him under this Law or any Regulations made thereunder to any other officer of his office.

(2) The Commissioner shall be the immigration officer for the district but may delegate the performance of all or any of the duties and the exercise of all or any of the powers vested in him under this Law or any Regulations made thereunder to any other person or persons either by name or by the name of his or their office.

Immigration
officer to
have powers
of police
officers.

5. For the purpose of performing his duties under this Law, an immigration officer shall have the powers of a police officer and may board and search any ship or aircraft entering the Colony.

Prohibited
immigrants.

6. (1) The following persons shall be prohibited immigrants and, save as provided in this Law or as may be provided in any Regulations made thereunder or in any Order of the Governor, shall not be permitted to enter the Colony:—

- (a) any destitute person ;
- (b) any idiot or insane or feeble-minded person or any person who for any other cause is unable to take proper care of himself ;
- (c) any person certified by a medical officer to be suffering from a contagious or infectious disease which, in the opinion of the medical officer, is a danger to public health or who refuses to comply with the requirements of any Regulations made under any enactment in the interests of public health ;
- (d) any person who, not having received a free pardon, has been convicted of murder or an offence for which a sentence of imprisonment has been passed for any term and who, by reason of the circumstances connected therewith, is

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Sayın milletvekilleri; şimdi sözlü soruya dönüştürülen yazılı sorulara sıra gelmiştir. İçtüzüğün 110'uncu maddesi uyarınca Başbakan veya ilgili Bakan tarafından yanıtlanmalıdır. Sadece, sadece e,...Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkeçe milletvekili sayın Ergün Vehbi'nin vekalet ile devredilmesiyle ilgili yazılı sorusudur. Bu soruya sayın Bakan cevap vermesi gerekir veyahutta Başbakan yani ilgili Bakan burda mı acaba?...

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GÜNAY CAYMAZ - Yoktur. Daha sonra...

HÜSEYİN CURCIOĞLU (Gazi Mağusa) - (Yerinden) - Dışardadır...

BAŞKAN - Bir defaya mahsus ertelenecektir...

KATİP - Sayın Bakan burda olmadığı için, sayın Başbakan...

ULAŞTIRMA BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI NAZİF BORMAN - Biz okuruz...

BAŞKAN - Genel soruya dönüşmüştür. Cevap vermeniz gerekir...

KATİP - Yanıt yoktur...

BAŞKAN - İlgili Bakan veya Başbakan cevap verecektir.

KATİP - Yazılı yanıt yoktur.

BAŞKAN - Verebilerseniz buyrun...

NAZİF BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Hayır...

BAŞKAN - O zaman, bir defaya mahsus erteleniyor.
2. Cumhuriyetçi Türk Partisi Girne milletvekili sayın
Fadıl Çağda'nın Polly-Peok Merkez Binaları çerçevesindeki
arazi ile ilgilidir.

İSKAN BAKANI MUSTAFA ADAOGLU - Kendisi yoktur.
Soru sahibi yoktur...

NAZIF BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Soru sahibi
yoktur...

BAŞKAN - Soru sahibi yoktur. O da bir hafta sonraya
ertelenmiştir... Evet...

FERDİ S. SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Fadıl bey
bahatsızdır efendim.

KATİP - Yanıt da yoktur Sayın Başkan.

BAŞKAN - Efendim sözlü sorulara sıra gelmiştir.
Bağımsız Lefkoşa milletvekili, sayın Alpaz Durduran 'ın
sözlü sorusu var, kendisi de bağımsızlığı...

OMER DEMİR (Yerinden) (Devamla) - Bağımsızlığı
kalmadı...

BAŞKAN - Evet, değişmiştir. Bağımsız olarak sorduğu
için, o şekilde...

NAZIF BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Bağımsızlığı
kalmadı...

MİLLİ EĞİTİM BAKANI SALİH COŞAR - Yeni Kıbrıs Partisi...

BAŞKAN - Ama bağımsız olarak sorulmuştu komisyon. O nedenle bunu kullandık... Kendisi bulunmadığı için bu da haftaya ertelenmiştir.efendim. Kendisi bulunmadığı için sözlü sorusu olan var mıdır sayın milletvekilleri?... Buyurun sayın Mehmet Altınay...Sözlü sorular hemen yanıtlanacak şekilde olmalıdır. Kısa ve...

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karpaz köylüsünün alın teri tütün, evlerde stoklanmış bulunmaktadır. O nedenle Başbakan ile ilgili bakanın yanıtlanması için aşağıdaki soruları soruyorum.

1- 1988-89 devresi tütün ve stokları ne kadardır?...

Pazarlamada sorunları varsa, nedir?...1989 dönemi tütün rekoltesi tahmini ne kadardır?... 1989-90 devresi tütün fiyatları ne zaman açıklanacaktır?...1989-90 devresi tütün alımlarına ne zaman başlanacaktır?...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Sayın Başkan bu araştırma sorusu olmamalıdır.

BAŞKAN - Araştırma ister efendim bunlar. Yazılı sorulması lazım.

MEHMET ALTINAY (Devamla) Rakamdır. Diyor ki rekoltesine fiyat açıklanacak mı?... Fiyat ne olacaktır.

BAŞKAN - İşte, araştırma lazım değil mi?... Hemen cevap veremez yani size...

MEHMET ALTINAY (Devamla) - Tamamdır...

BAŞKAN - O zaman, yazılı soruya dönüştürülmesi lazım. Yazılı yapın kendisini, sunun bize lütfen. Çünkü araştırma ister. Başka sorusu olan var mı? Buyrun Sayın Angolemlî...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aşağıdaki sözlü sorularımın ilgili Bakan tarafından yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

- 1- Gazi Magusa İlçesine bağlı Doğaz bölgesinde askeri deniz üssü olarak bilinen sahil kesimini de içine alan arazi parçasının şu andaki durumu nedir?... İlgili arazi parçasını kaynak paketine koymayı düşünüyor musunuz?...

BAŞKAN - Bir daha okur musun sayın Angolemlî?...
Tekrar okuyun lütfen Angolemlî.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Evet... Soru 2-

Yeni İskelede Ancelet olarak bilinen turistik tesisi kaynak paketine koymayı düşünüyor musunuz?... İlgili tesisi Egeğer Puana karşılık alma için başvuruda bulunam- lar oldu mu?...

BAŞKAN - Ancelet...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - İlgili tesis kadrodan beri kapalıdır. Nedeni nedir?...

BAŞKAN - Evet. İkinci soruya sayın Bakan...

İSKAN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Şimdi biz bunun cevabını mı vereceğiz?...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- İlgili tesis kaç yıldan beri kapalıdır, nedeni nedir?...

İSKÂN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)- İstersiniz cevaplandırılır mı?...

BAŞKAN- Sözlü sorudur Sayın Bakan.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sözlüdür yani, cevaplandırabilirseniz...

İSKÂN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU - Saygıdeğer Başkan, sevgili arkadaşlar; Sayın Hüseyin Angolemlî'nin iskânla ilgili iki sorusuyla Bakanlığım karşı karşıyadır. Bu konulardaki vereceğim yanıtlar:

1. Biliyorsunuz, Anayasanın 159'uncu maddesinin "1 (b)" fıkrasına giren kaynaklar eşdeğere öncelik, ağırlık vermek üzere değerlendirmeye yöneliktir. Yalnız taşınmaz malların eşdeğer öncelikli olmasına karşın Bakanlar Kurulu ile kamu yararına, yine Anayasanın 159'uncu maddesinin (3)' üncü fıkrası kamu yararına ayrılma ölçütleri de belirlenmiştir. Bu kamu yararı çerçevesinde Bakanlıklara, askeri gereksinmelere, şehir ve kent plânlamasının ortaya koyduğu durumlara yönelik olabilirler ve benzeri. Şimdi Gazi Mağusa ilçesine bağlı Boğaz yöresindeki askeri deniz üssü kamu yararına ayrılmış bir tesisti. Arazisiyle, binasıyla, diğer altyapılarıyla. Fakat ilgili tesis henüz Bakanlığımıza resmen intikal etmiş değildir. Yani o tesisi kullanan askeri makamlar orasını boşaltabilirler. Ama hukuken Bakanlar Kurulunun almış olduğu karar doğrultusunda, kamuya ayrılan, askeri maksatlar için ayrılan tesisin tekrar eşdeğere kaynak olmak üzere Bakanlığımıza intikali, ilgili kararın resmen Bakanlar Kurulundan onaylanıp eşdeğere kaynak olmak üzere Bakanlığımıza geçişmesine bağlıdır. Böyle bir işlem henüz yapılmış değildir. Böyle bir durum yoktur. Dolayısıyla bu konudaki prosedür tamamlanmadan

bunu bizim eşdeğer kaynak paketine koymamız hukuki bakımdan olası değildir.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden)- Sadece Sayın Bakan şu vardır: Düşünüyor musunuz?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Elbette ki eğer eşdeğer sorununu çözmekle görevli ve öncelikle görevli bir Bakanlık olarak bu tür kaynaklar zaman zaman kamu yararının gereksinmesi dışında kalması halinde, öncelikle yasamızın öngördüğü prosedür doğrultusunda koymak yani o doğrultuda eşdeğerlerin istemine sunmak temel görevimizdir. Bunu vurgulayalım.

2'ncisi; Yeni İskele'de son günlerde sürekli gündemde tutulan, değişik basın organlarıyla gündemde tutulan soru ile ilgilidir. Yeni İskele'deki Anjanet olarak bilinen turistik tesis, Maliye Bakanlığınca geçmişte bir vatandaşımıza kiralanmıştı. Bu tesisi biz ilgili şahsa şu veya bu yöntemle kesin tasarruf verme durumunda değiliz ve öyle bir düşüncemiz de yoktur. Bunu açıklıkla söylemekte yarar vardır. Ancak hak sahibi olması halinde vatandaş, bu yöndeki prosedürler açıktır.

Yani anjanet konusundaki kiralama Maliye Bakanlığı zamanında yapılmıştır. Bizim ilgili kiralayan kişiye bunu eşdeğer yönünden, hak sahipliliği olmadığı için Kesin Tasarrufa dönüştürme yönünde ne yasaları zorlama, ne de öyle bir düşünce şeklimiz yoktur. Ve bugüne kadar da ilgili tesisin başka bir hak sahibi tarafından eşdeğere kaynak olarak istemi kalmamıştır. Zaten turizmden kalan kaynakların herhangi bir hak sahibine verilmesi hususu Yasamızda açık olarak, Değişiklik Yasamızda açık bir hükme bağlanmıştır. Bu gibi kaynakları biz ancak ve ancak eşdeğer kaynak paketiyle verebiliriz. Yani kişi eşdeğerci dahi olsa, onu doğrudan doğruya eşdeğer kaynak paketine koymadan verme olasılığımız yoktur. Kapalı veya açık oluşunu bilmiyorum o yönüyle öyle bir gözetleme ve değerlendirme yapmış değilim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan, yerimden söyleyeyim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Angolemli.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden) (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Bakan. O yalnız son ilgili yer yıllardan beri çalışmıyor. Onun cevabını herhalde Maliye Bakanından alacağız.

MUSTAFA KARPASLI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bakan gelince cevabını verir Sayın Hüseyin.

BAŞKAN - Başka sorusu olan var mıdır? Buyurun Sayın Çetin Veziroğlu.

ÇETİN VEZİROĞLU (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Başbakan veyahutta ilgili Bakanın yanıtlanması dileğiyle bir soru tevcih edeceğim.

Mağusa Kazasına bağlı Bafra yöresinde bir tatil köyü inşa edilmekte.

MUSTAFA KARPASLI (Yerinden) (Devamla) - Nerde?

ÇETİN VEZİROĞLU (Devamla) - Bafra. Bafra köyünde bir tatil sitesi, tesis. Bu tesise Yeşilköy'den su getirilmesine çalışılıyor. Buraya kadar normal. Fakat bu su getirilirken, şu anda Yeşilköy'den Bafra'ya kadar bütün tarlalar derin çukurlarla kazılmış vaziyette.

Geçenlerde bu yöreye yaptığımız ziyarette köylüler büyük bir tedirginlik içerisinde. Ekin döneminin yaklaştığı bugünlerde tarlalarımızı sürememekteyiz diye konuşmaktadırlar. Bu basit gibi görünen olay aslında hukuk devletinin çiğnenmesidir. Hiçbir vatandaşın rızası alınmadan, sormadan, vatandaşın tarlasının içerisinde arklar kazılmış vaziyette, ne zaman bu arkların kapatılacağı da meçhul. Tamamiyle keyfi bir uygulama...

BAŞKAN - Çetin Bey soruyu sorun.

ÇETİN VEZİROĞLU (Devamla) - Şimdi sorumu soruyorum. Sorum bunun arkasından gelecektir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Dağbaşında mı oldu bu iş?

ÇETİN VEZİROĞLU (Devamla) - Yeşilköy'den Bafra'ya kadar kimseye sorulmadan kazıldı arklar, derin çukurlar.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yeşilköy'ün suyu Bafra'ya da yetecek kadar var mı?

ÇETİN VEZİROĞLU (Devamla) - O ayrı konu. Benim sorum, vatandaş bu ekin döneminde tarlasını sürememektedir.

Şimdi soruyorum. Bir tek sorudur bu. Bu keyfi uygulamaya ne zaman son verilip vatandaş ekinini, tarlasını sürmesine olanak ne zaman verilecek? Sorum bu.

BAŞKAN - Sayın Bakan.

Sayın Çetin Veziroğlu sorunuza ilgili Bakan herhalde bir yanıtı yazılı, gelecek birleşimde size bildirecektir, çünkü bulunmuyor.

Başka sözlü sorusu olan var mı?

IV. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI

Sayın milletvekilleri; böylece 4'üncü kısım üzerindeki görüşmeler de tamamlanmıştır. Şimdi 5'inci kısma, Genel Görüşme ve Meclis Araştırmalarının öngörüşmesine geçiyoruz.

Sayın milletvekilleri; 1'inci sırada biliyorsunuz Sayın Ergün Vehbi'nin "Kıbrıs Sorununda Son Gelişmeler"le ilgiliydi. Bunu Danışma Kurulu ile geriye çekmiştik.

Sizin konunuz var efendim 1'inci sırada, ama Danışma Kurulu ile bunu Sayın Cumhurbaşkanı gelinceye kadar erteleyelim şeklinde bir karar verilmişti. Dün görüşüldü bu konu. Bu hususta bir düşünceniz var mıdır? Geri mi kalsın, sırada mı kalsın?

Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN(Yerinden)- Kaç defa görüşeceğiz Sayın Başkan?...

BAŞKAN- Sayın Ergün Vehbi'nin düşüncesini alacağız efendim bu hususta...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Atasayan Meclise dün gelmiş de ne olmuş? Gelmiş böyle dolgu...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Sen şikâyet ettin de onun için lâf attım Sayın Ergün Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Dolgu maddesi gibi dinlemektense bizim gibi başka memleket meseleleriyle uğraşmak daha evlâdır. Biz dışarıda...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Başka memleketlerin meseleleriyle uğraşırsınız...

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Tabii başka memleket işleri de var. Onun için o işleri hallediyoruz...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Mamur ettin...

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Şimdi Toplumcu Kurtuluş Partisinin daha önceden bu konularda açıklık isteğine dair muhtelif zamanlarda vurguladığı görüşler vardır. Dün de yine Kıbrıs sorununun açıkça kamuoyu önünde de tartışılması istemleri yineleni. Ancak Ulusal Birlik Partisi çoğunluk oylarıyla açıklık istemi reddedildi. Bize göre gelinen bu aşamada halkın önünde de, yani kapalı oturumlarda görüşüldüğü gibi, halkın önünde de Kıbrıs sorununun aleni olarak görüşülmesi gerekmektedir. Bundan kaçınmamak gerekir. Ancak muhtelif zamanlarda bize iletilen bir istem vardı. Bir müddet bu konuyu bu Genel Görüşme istemini erteleyelim, bekleyelim gelişmeler belirlensin, buna göre Mecliste ya görüşürüz veya tekrar konuyu erteleriz denmişti. Biz de sürekli istemimizi gündemde tutmak koşuluyla erteledik. Şimdi Meclis dün kapalı bir oturum yaptı. Halkın tabii yine kamuoyunun Kıbrıs sorunuyla ilişkili gelişmelerden haberi yok. Bir süre sonra yeniden kapalı oturum yapılma kararı alındı. Bu da Ocak ayı içine atıldı. Bu arada bana göre büyük bir boşluk vardır. Kasım, Aralık ve Ocak. Üç ay içinde yeni gelişmeler olduğu takdirde pekalâ Genel Görüşme biçiminde ve açık olarak kamuoyu önünde Kıbrıs sorunu tartışılabilir. Bugün ille ki görüşülsün diye bir ısrarımız yoktur. Bu önergemizin ertelenerek gündemde bilâhare tekrar Genel Kurula getirilmek üzere tutulmasını talep ediyorum. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi.

Sayın milletvekilleri; böylece daha evvelki karar uygulanacaktır ve listede kalmak şartıyla ertelenmiş olacaktır 1'inci konumuz.

Sıra 2'nci konuya gelmiştir. 2'nci ve 3'üncü sıralarda yer alan Genel Görüşme açılması önergelerinin görüşülmesine geçeceğiz. Bu önergelerin her ikisi de "Elektrik Kesintileri"yle ilgilidir. Bu nedenle aynı konudaki ve hemen hemen aynı gerekçelere dayanan bu önergelerin ikisini birlikte ele almak durumundayız.

Bu konuda gruplar arasında mutabakat vardır. Aksi görüşü olan var mıdır?... İtirazı olan var mıdır? İkisini birden ele alacağız çünkü.

Aksi görüş olmadığına göre sayın milletvekilleri; önergelerden birisi Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Erdal Süreç tarafından, diğeri ise Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Özker Özgür ile gruba bağlı yedi milletvekili arkadaşı tarafından sunulmuştur.

Önergeleri lütfen okur musunuz?

KÂTİP -
KKTC Meclis Başkanlığı,
Lefkoşa,

22 Mayıs 1989

Elektrik kesintileri hakkında Genel Görüşme istemimizin işleme konmasını saygılarımızla rica ederiz.

Erdal Süreç
TKP Grubu adına

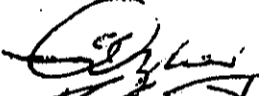
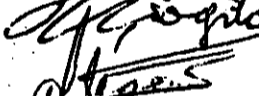
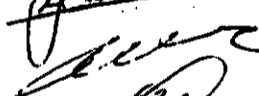
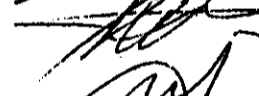
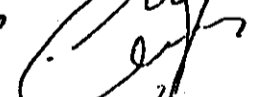
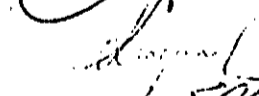

GEREKÇE

Son günlerde sık sık kesilen elektriklerin sanayi, esnaf, üreticiyi ve genelde bütün halkı etkilediği, yaşamı felce uğrattığı bir gerçektir. Halka kesintilerin ne zaman ne kadar süreyle yapılacağı da ilân edilmediğinden halk tedbirsiz bırakılmaktadır. Elektrik sorununa köklü çözüm için her yıl Hükümetten halka sözler verilmekle beraber bu çalışmaların sonucu alınmamaktadır.

22 Mayıs 1989

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

----- Ekte sunulan gerekçeler ışığında
Elektrik Kesintileri konusunda Genel
Görüşme açılmasını talep eder, İktisadın 116.
maddesi uyarınca bu talebimizin işleme
konmasını CTP Milletvekilleri olarak rica
ederiz.

<u>İsim</u>	<u>İmza</u>
Özker Özgür	
Fedil Coşku	
Salih Üser	
Aktem Südek	
Hasan Parca	
Kemal Emirzade	
Eğilim Akbulut	
Feridun Ömür	

GEREKÇE

Uzun süreden beridir uygulanan elektrik kesintileri son zamanlarda süreklilik arz eder olmuş ve toplum ekonomisinde telafisi mümkün olmayan zarara neden olmaktadır.

UBP Hükümetlerinin uyguladığı ekonomik politikalar sonucu geriletmiş olan tarımsal ve sınai üretim elektrik kesintileri ile tamamen yok olma noktasına itilmektedir.

Elektrik kesilmeleri birçok elektrik motorunun yanmasına ve birçok cihazın arızalanmasına ve buzluklarda tonlarca gıda maddesinin bozulmasına neden olduğu bilgileri gelmektedir. Elektrik kesintilerinden kasaplar başta olmak üzere birçok esnaf olumsuz yönde etkilenirken turizm sektörü de bu olumsuzluklardan nasibini almaktadır.

Teknecik ve Dikmen santrallerindeki arızaların giderilmemesi kabul edilemez. UBP iktidarının iflas eden enerji politikası olarak değerlendirdiğimiz elektrik kesintilerinin bu gerekçelerle bir Genel Ürüşmede ele alınmasını talep ederiz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; iki ayrı önergeyi birlikte ele alacağımızdan önce birinci önerge sahibine söz vereceğim. Daha sonra ise leyhinde olmak üzere ikinci önergede imzası olanlardan birine söz vereceğim.

Buyurun Sayın Erdal Süreç. Efendim siz mi?
Buyurun Sayın Ergün Vehbi.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün için yerine ikame edeceğimiz yeni bir enerji türü olmadığına göre, bugünkü koşullarda...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Solar enerji.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Evet gelecekte tabii, gelecekte muhakkak.

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR (Yerinden) - Sayın Başkan....

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Niçin Sayın Bakan?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakan.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Şimdi bir konu güncelse, eğer o konu hakkında birtakım istifhamlar varsa ve gerçekten o konuyu Meclis denetlemek isterse, denetim yollarından biri olan Meclis Araştırmasını ister. Şimdi biz, aylardır gündemde duruyor bu konu ve biz bunu ha bire erteliyoruz. Önemiyse görüşürüz, değilse geri çekersiniz kardeşim.

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Genel görüşmedir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Çok önemlidir. Biz görüşülmesini isteyeceğiz Sayın Bakan, onu söyleyeceğiz.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Tamam kardeşim, isteyin görüşelim.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Onu istiyoruz işte.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Ertelemenin ne anlamı var?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Erteleme şeyimiz yok.

BAŞKAN - Sayın Bakan bunu ertelemedik.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Ertelenen neydi?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Ertelenen Kıbrıs sorunuyla ilgili şeydi.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Elektriği söylemiyorum.

BAŞKAN - Öyle mi?

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Evet.

BAŞKAN - Niye erteliyor diyorsunuz Kıbrıs sorununu?

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Onu söylüyorum ben, elektriği söylemiyorum.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Gelecek hafta görüşelim.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O konu şu anda geçmiştir.

ULAŖTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI NAZİF
BORMAN (Yerinden) - Güncel değilse...

SALİH COŖAR (Yerinden) (Devamla) - Güncelliğini
kaybetmiŖse geri çekelim.

ERDAL SÜREÇ (LefkoŖa) (Yerinden) - O konuyu kapattık
Sayın Bakan.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Bakan Ŗimdi elektrikle
ilgili...

SALİH COŖAR (Yerinden) (Devamla) - Kendi kendine
kapandı onu söylerim.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Nerden kendi
kendine?

SALİH COŖAR (Yerinden) (Devamla) - Tabii.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hayır, biz Meclis Başkanının...

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Sen yoktun
orda. Yarım saattir geçti.

BAŖKAN - Sayın Bakan...

SALİH COŖAR (Yerinden) (Devamla) - Oylamadık.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Biz nezaket gösterisi
yaptık, Sayın Bakanın istemine uyduk ve bir hafta sonraya
konuyu erteledik.

BAŖKAN - Sayın Bakan, bu konuda DanıŖma Kurulu
kararı var.

SALİH COŖAR (Yerinden) (Devamla) - Tamam kardeŖim
biz de görüŖümüzü söylüyoruz.

-1593-

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Saygımız var Sayın Bakan, yalnız geç kaldınız birinci şeyde.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Ben bekliyorum oylayacak.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Birinci madde geçti Sayın Bakan, kapandı. Biz ikinci maddede söz aldık, elektrik konusunda.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Gerekçeler okundu iki şeyin.

BAŞKAN - Bir açıklamada bulunayım Sayın Ergün Vehbi müsaadenle.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Buyurun Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Bakan, ben bir açıklamada bulunayım. Danışma Kurulunun aldığı bir karar vardır. Birinci ve altıncı sıradakiler bugün de görüşülmeyecekti. Danışma Kurulunun kararı. Fakat dün kapalı oturumda görüşüldüğüne göre konu.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Sayın Başkan, özür dilerim, program çıkardınız, dağıttınız efendim.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Şimdi mi farkettiler yahu onu, bir sene evvelindendi.

BAŞKAN - Biz gündemde devamlı tutuyoruz bunu efendim. Ancak...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sohbetin rehabetinde Sayın Hoca.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Yok efendim, yok efendim. Dinliyoruz, gayet iyi takip ediyoruz.

1594/...

BAŞKAN - Ancak Cumhurbaşkanı gelmiştir ve dün kapalı oturumda görüşlerini açıklamıştı. Bu hususta Sayın Ergün Vehbi birinci sırada yer aldığı için bu konusunun bugün mü görüşülmesini, yoksa ilerde mi görüşülmesini istemeyi sormayı uygun buldum. O bakımdan sordum kendilerine. Listede kalmasını uygun bularak daha ilerde görüşülmeyi uygun buluyorlar.

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Gelecek Cuma görüşeceğiz efendim.

BAŞKAN - Budur.

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI NAZİF BORMAN (Yerinden) - Efendim güncelliği yok madem ki bilâhare sunabiliriz.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Canı istediğinde görüşürüz.

NAZİF BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Gene sunabilir.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Efendim bizim canımız istediğinde değil de...

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Öyle.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Bizim canımızın istediğinde değil de sanırım sizin takımın canı istediğinde görüşeceğiz çünkü ertelemeyi isteyen sizsiniz, iş'ar gelemeyince de bir türlü gündeme sokmuyorsunuz.

Bekliyorsunuz ki işar gelsin, ha tamamdır, zamanı gelmiştir. Bize göre Kıbrıs sorununun her zaman güncelliği vardır ve her zaman da kamuoyu önünde görüşülmesinde de sonsuz yarar vardır. Ancak...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Atakol'un önerisi ve kendilerinin oylarıyla Ocak ayına attılar konuyu.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Atıldı. Bu araştırmadır. Şimdi Genel Görüşmedir.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- işar kelimesine de açıklık getir bakalım...

BAŞKAN- Evet Sayın Ergün Vehbi, devam edelim lütfen.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Anlayamadım Sayın Bakan, nedir?...

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR (Yerinden)- Yahu siz tereddüt ettiniz geri çekelim mi çekmeyelim mi... Şimdi... Tereddüt ettin başlangıçta...

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Sayın Bakan; zannederim sizi içeride fazla oturtuyorlar biraz, Naci arkadaşımın dediği gibi, rehavetten intikal şeyiniz zayıflıyor. Yani olay kapandıktan sonra...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Biz takip ediyoruz. Biz görev sayarız takip etmeyi.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Hayır, 2'nci maddeye geçtikten sonra konuyu gündeme getirdiniz. Yani orda bir yanlışlık var. Efendim?...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- İçeride oturup dinlemek de kabahat biliyor musunuz?...

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Usulü ben bozmadım. Sayın Başkan da bozmadı, izah etti, açıkladı.

BAŞKAN- Peki efendim, konu aydınlanmıştır efendim.

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Sayın Ergün Vehbi; dinliyoruz sizi, o da mı kabahat?...

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Rica ederim Sayın Bakan. Hayır, ben...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Öyle diyorsun.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Ben size fazla yüklediklerini görevi anlatmaya çalıştım. Yani şikâyet ettiğimden değil. Memnun oluyoruz dinleyenlere...

SALİH COŞAR (Yerinden)(Devamla)- Dinliyoruz efendim, dinliyoruz. Bilinçleniyoruz, bilinçleniyoruz.

BAŞKAN - Evet efendim, devam edelim efendim lütfen...

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuda eğer Sayın Bakanın dediği gibi herhangi bir usulsüzlük varsa da kendi kendimizi ve partimizi bundan tenzih ederim. Çünkü bizimle alakalı bir husus değil, biz geldik görüşümüzü söyledik. Bir itiraz gelmedi. Sayın Başkan da uygun bulduğu için 1'inci madde ertelendi, gündemin 2'nci maddesine geçtik ve söz aldık. 2'nci maddenin de ertelenmesini isteyecek değiliz. Çünkü konu her ne kadar da tarafımızdan aylar önce gündeme getirilmişse de aynen Kıbrıs sorunu gibi güncelliğini yitirmemiştir.

Elektrik konusu bu memlekette ne yazık ki en az 12-13 yıldır sürekli gündemde duran, sürekli aktüalitesini muhafaza eden bir konudur ve elektrik dendiği zaman dünya üzerinde elektrik artık bir uygarlık ölçüsüdür. Yani kişi başına tüketilen elektrik enerjisi, o ülkenin gelişmişliğini gösteren bir ölçü haline gelmiştir. Toplam olarak da, yine ülkelerde tüketilen elektrik enerjisi de, o ülkelerin kalkınmışlık boyutunu gösteren bir ölçüdür. Tabii muhtelif zamanlarda bu konuyu bu Mecliste görüşürken Hükümetimizin değişik zamanlardaki değişik Enerji Bakanlarından çok ilginç yanıtlar aldık. İşte tasarruf yapılmalıdır. İşte çok kaçak enerji vardır. Bir Hükümet eğer vatandaşına enerji kısıtlaması tavsiye etmeye başlıyorsa o hükümet o konuda çuvallanmış demektir. O konuda başarılı olmamış demektir. Bizde de olan olay budur. 1974 itibarıyla konuyu ele aldığımız zaman enerji sorununda, elektrik sorununda Hükümet, Ulusal Birlik Partisi Hükümetleri, Ulusal Birlik Partisi ağırlıklı Hükümetler, hemen hemen hiçbir zaman devrede olmamıştır. İş'ar dediğimiz zaman Sayın Bakan telâşa kapılıyor, bize söylediğimizi iade etmeye çalışıyor, ancak konuları enine boyuna tartışmaya başladığımız zaman, E bizim bilgimiz mi vardı gaz türbinleri geldiği zaman? Veya efendim askeriye bizi mecbur etti, adeta talimat verdi, acilen ben bir gaz türbinisentralı istiyorum, savaşın gereğidir bu, bu gaz türbini santrali de bunun için kuruldu deniyor.

Geçmişte hataydı. Kesinlikle hataydı. Gaz türbini, iki tane gaz türbini otuzar megavatlık gaz türbin santralının devreye girme süresinde ve maliyetinde iddia ediyorum ki eğer genel görüşme açılırsa bunları rakamlarla bu kürsüye getireceğim. Bir, şimdiki kurmak istediğimiz bir termik santral rahatlıkla kurulabilirdi ve bu sorun aynı sürede, aynı maliyette çözümlenebilirdi. Çünkü bu gaz türbinleri buraya geldi. uzun süre tesis edilemeden kaldı, tesis edildikten sonra da devreye sokulamadan uzun süre bekledi. İlâveleri, yedek parçaları gelinceye kadar da gerçekten bir termik santralının kuruluş süresi doldurulmuş oldu. Bu gaz türbini santrallarının hiçbir zaman bu ülkede enerji sorununu çözmeyeceğini çok eskiden gerek muhalefet olarak, gerek bu konuya ilgi duyan bir kişi olarak söylemişimdir.

Bu yapılan hata sonucu 1983 yılına gelindi. Hükümet o güne kadar yine enerjide devrede olmadı. 1983'te Cumhuriyet kurulma aşamasına gelindiğinde bu tartışmalar kamuoyunda sürerken birdenbire enerji olayı hatıra geldi ve dendi ki biz Cumhuriyet kurarsak elektrik bakımından Ruma bağımlı kalacağız. Ya enerjimizi keserse, ya elektriğimizi keserse, şalteri indirirse ne olacak? Bunun telaşı ancak Cumhuriyetin ilân edilmesi kararı alındığı 1983 yılında gündeme geldi. O dönemde Mecliste komisyonlar oluşturuldu. Konu araştırıldı ve o komisyonlardan da çıkan sonuç açık ve netti. Oybirliğiyle çıkan bir sonuç vardı 1983 yılında. Bu ülkenin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin eğer elektrik sorunu çözümlenmek istenirse, bu gaz türbinleriyle oyalanmak yerine bir termik santralin oluşturulması yönünde adımlar atılmalıdır. Biz de, muhalefet de, bu düşüncüyü destekledik. Hazır enerji almak yolunun Kıbrıs Türk Toplumuna gün gele büyük maliyetler yükleyeceğini vurguladık. Kaldı ki savaş anında bu büyük tehlikeler içerecek bir unsurdur. Savaş olmasa, bir çözüme ulaştırsak dahi federal bir çözüme ulaşılacağı için ve iki federe devlet sözkonusu

olacağı için, bu iki federe devletin gerek ekonomik kalkınması, gerek şahsiyeti, güçlülüğü ve güvenliği bakımından iki bölgede de mutlaka kendine yeterli elektrik santrallerinin olması lâzım geldiğini de yine o dönemlerde vurguladık. Şimdi bunların hiçbirisi yapılmadı. Cumhuriyet kurulduktan sonra da 15 Kasım sonrası da biraz durum izlendi. Bakıldı ki Rumun öyle şalteri tümüyle indirmeye ve burayı karanlıklara gömmeye niyeti yok, tekrar olay unutuldu, kapatıldı. Komisyon çalışmaları da es geçildi ve elektrik santrali yapımı bir başka bahara ertelenmiş oldu. Baktılar ki, yine bu kez Rum tarafından daha değişik biçimde tükettiğiniz enerjiyi kısıtlayacağım diye ihtarlar gelmeye başladı, vakta ki Rum tarafı büyük bir yatırıma giderek kendi elektrik hatlarını Türk bölgesinden tamamen ayırdı ve şalteri indirdiği zaman yalnızca artık Türk Bölgesinin ceryanını kesebilecek duruma gelindi, konu tekrar aktüel oldu. O zaman ne oldu? O gün baktık ki bütçe dağıtıldı, bütçeyi aldık açtık, inceliyoruz.

Elektrik enerjisi sorununun çözümlü için milyarlarca liralık tahsis konu. Dedik iyi. İnceledik, altını kazıdık. Efendim, kabloyla enerji getirilecek. Türkiye'den kabloyla cereyan getireceğiz. Hatta Türkiye'nin Başbakanı bu konuda demeçler verdi. Kimse kızmasın, Rumlar da kızmasın. Biz, işte Rumlar iddia ediyor. Göbek bağıyla Kıbrıs'ı Anadolu'ya bağlamaya çalışıyor Sayın Özal. Hayır efendim, kızmasınlar biz bu deniz altından bu kabloyu geçirir, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine ucuz enerji veririz. Rumlara da ucuz enerji satarız. Biz, ekonomiye kafası çalışan bir devletiz, hükümetiz. Rumlar da o zaman böyle pahalı santraller çalıştırmak mecburiyetinde olmazlar. Hade, yine çıktık. Yine dedik ki, bu hayaldir. Kişilerin hayal gücüyle sorunlar çözülmez. Akdeniz'in 1000 metre, 1200 metreye ulaşan derinliğinden, belki kablolar döşemek mümkündür ama, çok ileri bir teknoloji gerekir, çok büyük maliyetleri gerektirir. Kaldı ki, arıza halinde bu kabloları tekrar denizin yüzeyine çıkarmak, tamir etmek çok büyük külfetleri getirecektir. Bunu yapacak dünya üzerinde ancak bir iki ülkenin bir iki tane gemisi vardır. O gemilerin buraya gelmesi, bu kabloları çıkarılması, tamir etmesi aylarca Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin elektriksiz kalmasını gerektirecektir dedik, anlattık, bağırdık, çağırdık. İki yıl üstüste yine o kabloyla enerji getirme hususu bütçede tutuldu. Hatta, burdan ...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Göksu Irmağını da taşıyacaktı su versin.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Hatta burdan, tabii, su da getirecek. Hatta burdan heyetler etüd için Avrupa'ya gitti. İtalya'ya gidildi, İtalya'da bir adayla ...

Dt. MUSTAFA KARPASLI (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sicilya.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Sicilya değil, Korsika ile...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sardunya.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Sardunya ile, pardon

Sardunya ile İtalya arasında 35 kilometrelik zannederim bir döşenmiş bir yer var. Oraya gidildi. Kuzey ülkelerinde sanırım, yine geçmiş zaman Danimarka'da bir yerde çok kısa bir kabloyla döşeme vardı. Etüdü yapıldı, paralar harcandı. Türkiye'den bir İtalyan profesörü tayin edildi. Siemens firmasıyla bu İtalyan profesörü müşavirlik faaliyetlerini içiçe yürütmeye başladılar. Telekslerle maliyetler gitti geldi. Kablolar şöyle olacak, şu kadara mal olacak. Şöyle döşenecek böyle yapılacak. Türkiye'nin kıyılarında bir doğru akım santrali kurulacaktır. Yani, alternatif akım önce orda doğru akıma çevrilecek. Doğru akım da yeraltından, denizden geçirilecek, buraya gelecek. Burda da başka bir karşıt santral kurulacak. O doğru akımı tekrar alternatif akıma çevirecek ve KKTC'ye cereyan verilecek. Bunların etüdü yapıldı. Şimdinin parasıyla 100,000,000'lar harcandı. Yani, ortada hiçbir şey yokken, birtakım firmalara 100,000,000'larca paralar verildi. En sonunda, bir firma, yahu kardeşim böyle birşey olmaz. Yapamazsınız diye şöyle bir sayfalık bir rapor verdi. Yine o dönemin parasıyla, ödediği parasıyla 35 - 40,000,000 da o yarım sayfa daktilo sayfası şeyine, müşavirlik hizmetine para da aldı, gitti ve ikinci yıl bu kabloyla buraya cereyan getirme konusu bütçeden baktık silindi, kaldırıldı birdenbire. O denli bu işlerde hükümetimiz devre dışı kaldı ki, Türkiye'ye giden parlamento heyetlerindeki muhalefet milletvekilleri Ankara'da o dönemin emekli subaylarının, Kıbrıs koordinasyon kurulu başkanı olan emekli subaylarının fırçalarını yediler. Nasıl olur da bu kadar güzel, bu kadar önemli, bu kadar bütün Ortadoğu'yu kurtarabilecek bir projeye gafil, aynen bu ağızla, gafil muhalefet milletvekilleri karşı çıkabilir? Sonra, bir baktık kendileri karşı çıktı ve doğrudan bütçeden olay kaldırıldı.

Değerli arkadaşlar; kısaca, yani, gerçekten genel görüşme açarsak bunları daha bilimsel, daha rakamsal olarak buraya getirmek istiyoruz. Çünkü, hesap sorulmazsa geleceğe doğru atılacak adımların ne olacağını belirlemek mümkün değildir. Geçmişte yapılan bu hataları bu genel görüşmede saptayabiliriz, belgeleyebiliriz. Bugün bu enerji sıkıntımızı neden çektiğimizi, kimlerin sakat girişimlerinden dolayı çektiğimizi belgeleriz.

O nedenle genel görüşme istiyoruz. Sonra santral kablo ile elektrik kesilme işinden vazgeçilince, termik santral işi yeniden aktüel oldu. İki yıl önce, iki buçuk yıl önce bir parlamento heyeti olarak Kıbrıs Koordinasyon Kurulu Başkanı ve eski Devlet Bakanı Sayın Tenekeci'nin karşısına gittik. Parlamento Heyetinin Grup Başkanı Sayın Eşber Serakıncı'ydı, hem muhalfet milletvekilleri vardı, hem iktidar milletvekilleri. Sayın Tenekeci'nin karşısında oturduk ve bize bilgi verdiler, lütfettiler. Dediler ki; bir ay sonra Haziran ayında termik elektrik santrali ihalesi yapılmış, neticelendirilmiş olacak. İki buçuk yıl önce. Aradan iki buçuk yıl geçti. O bahsedilen, vaadedilen ihale tabii ki yapılmadı, yine ertelendi, ta ki geçtiğimiz günlere ve bugünlere gelinceye kadar bu konu sürekli askıda bırakıldı. Şimdi ne durumdayız? Nasıl bir bağımsızlık bu ki Elektrik Kurumu Genel Müdürü Sayın Kâmuran Haktanır her gün iğne üzerinde oturmakta, ne zaman Rum tarafından Güzelyurt'un, Mağusa'nın şalterlerini indiriyorum ha talimatı gelecek, onu beklemektedir. O gelir gelmez de elindeki "walky-talky" ile, telsizle derhal iniyor, şalterler iniyor, Mağusa karanlıklar içinde, şalter indiriliyor Güzelyurt karanlıklar içerisinde demektedir, talimatlar vermekte. Başka yapacak hiçbir şeyi yok. Bugünkü olay budur. Bugün geldiğimiz noktada konumuz budur. Rum tarafından ya doğrudan onlar tarafından şalterler indirilmektedir ki meselâ bir hafta önce Güzelyurt'la Mağusa karanlıklar içinde kalmıştır. Hafta sonuydu, Elektrik Kurumu Müdürünün veya ilgililerinin dahi haberi yoktur.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Haber bile verilmiyor.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Haber bile verilmiyor. Doğrudan doğruya şalterler düşürülüyor, kesiliyor, ondan sonra telefonlar çalışıyor niye kestiniz yahu? Yüklendik veya arıza var. Bu hale pek tabii ki bu iş gelmemeliydi. Geldiğine göre bunun genel görüşmesini yapıp kamuoyu önünde olayları açıklamak, sorumluları da teşhir etmek zorundayız.

Şimdiki durumumuz nedir? Ne yazık ki ufukta bir çözüm görülmemektedir. Geçtiğimiz günlerde termik santralın ihalesinin, uluslararası ihalesinin Ankara'da kapandığını öğrendik. Beş firma Türk-Alman, Türk-Japon, Türk-İngiliz Firması şeklinde konsersiyumlar aracılığı ile teklif vermiş. Ancak bu ihalenin sonuçlandırıldığı demek değildir. Daha kararlar verilecek, hep tabii bizim hükümetlerimizin dışında, bizim dışımızda cereyan ediyor. Ankara'da karar verilecek, seçim yapılacak, Bakanlar Kurulu onaylayacak ve o teklif veren firmalardan birisine bu ihale kalacak. Kalır mı, kalmaz mı? Bu iş ivedi mi, değil mi yine bizim Hükümet...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)
Sana soracaklardır.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Devre dışıdır. Bana sorsalar, ben şimdi söylediklerimi çok daha değiştirtip, detaylandırırım, söylerim, anlatırım ama acaba siz söylüyor musunuz, söyleseydiniz acaba bugünlere gelir miydik? Bu karanlığın sorumlusu ben miyim Sayın Atasayan? Pek tabii ki sizsiniz.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden)- Girden santral parası diye paralar topladılar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Paralar toplandı, vergiler konu, zamlar konu santral yapılacak diye.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- 1986 Yıkım Paketine koydular efendim bunu.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Hatta Yıkım Paketine yazıldı, Sayın Eroğlu'nun dediği işte refah paketi, hep refah paketini açın, bakın, fonlar oluşturulacak diye elektrik zamları yapıldı bu memlekette.

Ne oldu? Niye devrede değilsiniz? O paralar ne oldu? Ne kadar birikti? Ne yapıldı, ne yapılacak, kim soruyor bunları? Tabii öğrenmek istiyoruz işte. Şimdi, bu müracaat eden firmalar arasındaki seçimde devrede misiniz, değil misiniz? Devrede olacak mısınız, olmayacak mısınız? Olacaksanız, bize de bilgi verin. Biz tabii olmayacağınızı biliyoruz. Yani, orda yine bu karar ya verilir. ya yine iki buçuk sene önce Tenekeci'nin bize, Sayın Tenekeci'nin bize söylediği de ertelenmiş konu gibi olay kapatılır. Ancak, diyorum ki kapatılmasa da, Kıbrıs Türkü ivedi bir sorunla karşı karşıyadır. Nedir bu sorun? Yeterli enerjimiz yoktur. Rumlar hatlar yüklendiği takdirde, arıza olduğu takdirde bunun ceremesini bugün bizim tarafa ödetmektedirler. Motorlar çalışmamaktadır, kuyular su basamamaktadır, fabrikalar çalışmamaktadır, halkımız, kasaplarımız, esnaflarımız enerjisizlikten, elektrik yokluğundan binbir felâketi yaşamaktadır. Sorun çözümleniyor mu ihale neticelenirse? Hayır. İhale bugün neticelense, gelecek ay bunun temeli atılsa, en iyiniyetli bitme tarihi üç yıl sonradır. Yani, hiç aksamadan, finansman sorununda hiçbir tıkanıklık meydana gelmeden, sürekli çalışılırsa üç yıl daha bu memlekette bu biçimde elektrikler her arızada, veya hatların her yüklendiğinde Türk tarafında kesilecek demektir. Şimdi, soruyorum Hükümete. En iyiniyetli olarak üç yılda bitirilebilecek bir santral oluncaya kadar ne yapacağız? Bu sorun gittikçe daha da yoğunlaşacak. Nüfus arttıkça, yatırım arttıkça, elektrik bunalımı...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)-
Yatırım artıyor yani. Yatırım artıyor.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yakaladı.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Yani,...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Sen söyledin biraz önce. Yatırım arttıkça. Artıyor yani artık. Bir taraftan da yatırım yok diyorsun memlekette.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Belki o şeyi, yani anlatmak istediğim şu:

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Gonnara toplamıyoruz.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Altı ay sonra iktidardan düşeceksiniz. İktidar değişecek.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Kim gelecek?

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- O zaman şimdi getirmeyi ertelediniz ...

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Rakamlardır bunlar.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Binalarını yapıp da makinalarını getirmekten vazgeçtiğiniz et konbinası küçük bir kapasite ile dahi olsa devreye sokulacak. Girişimler yapılacaktır.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Kedi da rüyasında hep ciğer görür. Sen de başladın rüya görmeye.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Kapattığınız Sanayi Holding'lerin tesisleri devreye sokulacak. Cereyan? Cereyan yok.

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Nasıl işleyecek.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Üç sene, en iyiniyetle, ki ben açık söyleyeyim Türkiye'de hiçbir elektrik santrali belirlenen sürede veya süreden önce bitirilememiştir. Çünkü bu termik elektrik santrali kurmak kolay bir işlem değildir.

MEHMET ALTINAY (Yerinden)(Devamla)- Mağusa içme suyuna benzerse.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Ona benzeyecek, ya da et kombinasına benzeyecek. Yedi senedir ortada. Dolayısıyla en iyimser üç, en kötümser beş, altı yıl daha Kıbrıs Türklerinin bir termik santrale kavuşması bu koşullarda mümkün değil. O zaman ...

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden)- Yani, size nasip olacak açasınız?

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Evet, doğru. O zaman çözüm ne düşünüyorsunuz? Bunu konuşalım. Bu aradaki boşlukta bu sıkıntıyı çekecek miyiz, çekmeyecek miyiz?

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Ergün Bey, bize mi geliyorsunuz da size nasip olacak bu santrali açmak? Yani UBP'ye mi geliyorsunuz?

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- İktidara geliyoruz, iktidara.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Kim?

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Biz.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) Kim?

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- TKP.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)-UBP'ye mi
geliyorsun?

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Durun bakalım,
bizim de iddiamız var.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- CTP da ister.
Dur bakalım.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Doğaldır.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Durun bakalım.
Alpay da var o tarafta.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- Siyasal partilerin iktidara
gelme istemleri gayet doğaldır. Demokrasinin gereğidir.
Kararı Halk verecek. Yani biz burdan veremeyiz diyorum.

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR (Yerinden)-
Anlaşıldı artık.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bugün gerçekten bir sıkıntı içindeyiz. İhalesi yapıldı, kaç yılda bitirilecek? Teklifler nedir? Ne çeşit bir santral kurulacak? Termik santrallerin da çeşitleri vardır. Nereye kurulacak? Yer seçimi de çok önemlidir. Şimdi çevreyi tahrip etme pahasına ben eminim ki siz zahmete katlanmadan Girne'de şimdiki mevcut santralin yerine termik santrali oturtmayı düşünüyorsunuz orda.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Suyunu da götürdü, yolunu da götürdü.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - O zaman bütün bunların tedbirlerini de konuşmamız lâzım. Çünü elektrik santralleri bacalarından yakıt artığı çıkarır, duman çıkarır. Her ne kadar fuel-oil kullanacaksa da duman çıkacaktır. Bu dumanın tahribatını önleyecek tedbirler de bu santral ihalesinde birlikte verildi mi, bir.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Ekspert oldun.

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - İkincisi; su kullanımı denizden alınacaktır.

EMİN UZUN (Lefkoşa)(Yerinden)-Bölgenin turizm açısından, turizm bölgesi olduğu için şimdiden ...

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Dinleyin Sayın Emin. Ben eminim ki bu santral tekliflerinde hiç bu konulara önem verilmemektedir. Açıktır çünkü bir çevreye saygınız olsaydı, Girne'ye inerken sol taraftaki arazilerin üstündeki o ağaçları kestirip de beton yığını haline getirilmesine izin vermezsiniz. Ya o şekilde, buldozerle oraların düzeltilmesine izin vermezsiniz, ya da hiç olmazsa çok sınırlı bir inşaat izni verirdiniz ağaçları kesmemek koşulu ile. Orda Girne'nin

en mutena yerinde aşıya inerken buldozerlerle aşıları kökünden kestirten bir hükümetin bir termik santralda çevreyi düşünerek tedbir aldırđına biz inanmıyoruz. Konuşalım, isteyeceğiz bu dökümanları, söyleyeceksiniz bize, inandırın bizi. O çevreyi tahrip edebilirsiniz. Sorulacak, kazanlarda kullanılacak, tatlı suya çevrilecek ki deniz suyu kullanılacak, denize verilecek suyun artırılmasını, o yakıt artıklarının denize dökülmesinde tedbirlerini de beraber getirecek misiniz? Yani sorun sadece termik santral yapmak değildir. Bunu bir bütünlük içinde düşünmek ve bütün tedbirleri de şimdiden almak mecburiyetindeyiz.

İşte bu sebeplerle, bu nedenlerle biz inanıyoruz ki, daha şimdiden bir genel görüşme açıp bu konuyu enine boyuna tartışmakta büyük yarar vardır. Bu nedenlerle bu konuyu gündeme getirdik. Siz de oy verir, desteklerseniz memnun kalırız. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Nükleer santral yapacağız.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden)- O kolay mı?

BAŞKAN - 10 dakika vaktimiz vardır. Onun için lehte söz vermek istiyorum. Buyurun Sayın Aktan Sadık.

TAŞKANT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Yemekten sonraya kalsın.

ULAŞTIRMA, BAYINDIRLIK VE TURİZM BAKANI NAZİF BORMAN (Yerinden) - 13.00 oldu saat.

BAŞKAN - 10 dakikalık bir vaktimiz vardır. Lehte verelim, ondan sonra 14.30'a erteleyeyim.

- 1610 -

NAZİF BORMAN (Yerinden)(Devamla) - Uzayacak mı?

AKTAN SADIK (Gazi Mağusa) - Biraz uzayabilir.

NAZİF BORMAN (Yerinden)(Devamla) - Uzamayacaksa buyurun, yok da uzayacaksa...

AKTAN SADIK (Devamla) - Biraz uzayabilir.

NAZİF BORMAN (Yerinden)(Devamla) - Sayın Başkan.

BAŞKAN - Efendim?

NAZİF BORMAN (Yerinden)(Devamla) - Biraz uzayabilirmiş .

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Biraz uzayabilirmiş dedi.

BAŞKAN - 10 dakikadır efendim. Sınırlı. Fazla ise bırakalım.

AKTAN SADIK (Devamla) - Fazla olacak.

BAŞKAN - Çok fazla?

AKTAN SADIK (Devamla) - Fazla olacak biraz.

BAŞKAN - Olmaması lâzım. Ne kadar fazla? Sınırlıdır çünkü.

AKTAN SADIK (Devamla) - İki öneri var.

BAŞKAN - Şimdi o konu değil. Birleştirildi. 10 dakika lehte vereceğim ben. Yani siz önerge sahibi olarak konuşmuyorsunuz.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa)(Yerinden) - İnkitalarla 10 dakikayı geçiyor efendim.

1611 /...

- 1611 -

BAŞKAN - Önerge sahibi Ergün Vehbi konuştu.

AKTAN SADIK (Devamla) - Siz bilirsiniz.

BAŞKAN - Eğer buna itirazınız varsaydı ayrı ayrı şey yapardım ben, istediğiniz kadar görüşürdünüz.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Ne ise, idare et 10 dakika.

ALPAY DURDURAN (Yerinden)(Devamla) İnkıtalarla 10 dakikayı geçer efendim.

BAŞKAN - Efendim?

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Zaten genel görüşme kabul edilecek.

ALPAY DURDURAN (Yerinden)(Devamla) - İnkıtalar da olacak arada.

AKTAN SADIK (Devamla)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla) - Kalsın öğleden sonraya. Taze taze şey ederiz, kalsın öğleden sonraya.

BAŞKAN - Peki efendim. 14.30'a.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Kalsın efendim daha çok konuşulacak.

BAŞKAN - Peki efendim. Genel Kurul nasıl isterse. Özür dilerim Sayın Aktan Sadık, sizi rahatsız ettim.

AKTAN SADIK (Devamla) - Estağfurullah, birşey değil.

BAŞKAN - Peki efendim. Sayın milletvekilleri toplantıya saat 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanış saati: 12.50

...

- 1612 -

İKİNCİ OTURUM
Açılış Saati: 14.40
BAŞKAN- Hakkı Atun.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin I'inci Dönem, 5'inci Yasama Yılı'nın 9'uncu Birleşiminin 2'nci Oturumunu açıyorum. Ad okunarak yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı yoktur Sayın Başkan.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı yoktur. Yarım saat oturuma ara veriyorum.

Kapanış Saati: 14.45

1613/...

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılış Saati: 15.05

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin; I'inci Dönem, 5'inci Yasama Yılı'nın, 9'uncu Birleşiminin, 3'üncü oturumunu açıyorum. Ad okuyarak yoklama yapın.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır.

Elektrik kesintileri ile ilgili genel görüşme açılması önergesinin görüşülmesine devam etmekteyiz. Söz sırası lehte konuşmak üzere Sayın Aktan Sadık'ta. Buyurun Sayın Aktan Sadık.

AKTAN SADIK (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; elektrik konusunda genel görüşme yapılması yaklaşık bundan 7-8 ay önce istendi. O günlerde herkes hatırlayacak genel olarak Kuzey Kıbrıs'ta elektrik günde 7 saat, 8 saat kesilmekte idi. Bütün ekonomi felç olmuş durumda idi ve evlerin buzdolapları

dahi , elektrik cihazları dahi bozulmuş vaziyette idi. Böyle bir ortam içinde yani elektrik konusunun en yakıcı olduğu bir dönemde bu konuda bir genel görüşme istemiştik. Tabii aradan zaman geçti. O seviyede değilse bile, elektrik sorunu yine halledilmiş değildir. Kesintiler yine devam etmektedir ve önümüzdeki günlerde yeniden büyük boyutlarda elektrik kesintilerinin olmayacağı da söylenemez. Çünkü elektrik sorunu olduğu gibi gündemimizde durmaktadır. Ne yazık ki elektrikler bizim elimizde değildir. O gün olduğu gibi yine yetkili Sayın Bakanlar çıkacak, ne yapalım elektriği biz kesmedik, Rum kesti, kesintiler Rumdan kaynaklanmaktadır diyecekler. Çünkü bizim elimizdeki elektrik santralleri, yani Dikmen ve ondan sonra da Teknecik'te kurulan santraller gaz türbünü olduğu için randımanlı çalışmıyor, verimli çalışmıyor, sürekli çalışmıyor ve sık sık arıza yapıyor. Tabii ki maliyeti de oldukça yüksektir. Görülmemiş bir seviyededir.

1983 yılında elektrik sorununu köklü bir şekilde halletmek için bir fon oluşturmayı öngördüğü söyleniyor, basından izleyebildiğimiz kadarı ile o günün Başbakanı Çağatay tarafından ve bu...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)
-Ne zaman söylüyor?

AKTAN SADIK (Devamla) -O gün söylüyordu. Sayın Çağatay santralı kurmak ve köklü şekilde elektrik sorununu halletmek için elektrik fiyatlarına köklü esaslı bir zam getirmişti 1983 yılında, gerekçe elektrik sorununu halletmek ve bir santral kurmak idi. Bu zamlar o günün koşullarında oldukça yüksekti. %100'e varacak bir seviyede idi.

- 1615 -

Ama bugünkü fiyatlarla da kıyasladığımızda herhalde çok gülünç bir vaziyetteydi. Bakınız 1983 yılında elektrik zammını ilan eden Resmi Gazete elimde. O gün evlerde kullanılan tarife 2. Elektirik fiyatı 5000'imeş; kilovat saat başına.

TARIM VE ORMAN BAKANI MTAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)-
Ne kadar?

AKTAN SADIK (Devamla)- 50TL imiş 150TL yapılmış 150 kuruş. Fiyatlar o kadar bir şeye geldi ki artık. Evet 50 kuruştan kilovat saati 150 kuruşa yani bir buçuk Türk Lirasına çıkarılmıştı . O zaman 1983'den bu yana her ne kadar 6 sene geçmiş ise de bir asır geçmiş kadar uzunca bir zaman oluyor fiyatlara baktığımızda. Evet tabii bizim tarife ikiden kullandığımız , evlerde kullanılan

(Anlaşılmayan Sesler)

BAŞKAN - Müsaade edin efendim 10 dakikası var.

AKTAN SADIK (Devamla)- Diğerlerine değinmeyeceğim merak eden Resmi Gazatayı alıp inceler. Ama o günkü fiyatlar 50 kuruş iken ve zam kararını açıklamadın o günün hükümeti, ortaya konan tepkileri gayet iyi hatırlıyoruz. Sendikalar ayağa kalkmış zammın geri alınmasını istemişti. Grevler yapılmıştı, yürüyüşler, mitingler yapılmıştı ve hatta UBP'den milletvekilleri hükümete muhtıra vererek bu zamların geri alınmasını talep etmişlerdi. Elektrik Santrali kurup elektrik sorununu çözmek elbette ki bir kaynak ister. Bu kaynak bütçeden ayrılarak bulunabilir.

1616/...

Ama hükümetler daima zam gerekçelerine yeni santral kurma mazaretini getirmektedirler. O gün zam geri alındı, fon kurulmadı. 1986 yılında santral yine gündeme geldi, yeni fon kurulması gündeme geldi, yine peşpeşe zamlar geldi. Fakat hiçbir zaman da bu fonda ne kadar para biriktiği neler yapıldığı açıklanmadı.

O gün elektrik fiyatları sayın milletvekilleri; dikkatinize getirmek isterim. 1983 yılında 50 kuruş idi tarife ikinin kilovat saati. Bugün tarife ikinin kilovat saati 30 TL ilk 250 kilovata kadar, ondan sonraki 250 kilovat 60 TL ve 500'ün üstünde 1,000'e kadar 80 TL olarak kararlaştırılmış bulunmaktadır. Son 1987'den 1989'a kadar iki sene içinde elektrik fiyatları 250 kilovatu esas alırsak 5 TL idi, 1987 senesinde 30 TL'ye çıkmıştır. 6 misli artırılmıştır. O gün maaşın, elektrik kullananların kazancının az bir miktarını bu elektrik harcamalarına verirken bugün ne yazık ki çok büyük bir bölümünü vermek zorunda kalmaktadırlar. Ve gelişen zümre içinde elektrik tüketmemek için insanlarımız başka alternatifler aramaktadır. Dağdan odun keserek, odun sobalarına, odun ocaklarına yönelmektedirler. Elektrik santrali kurma aşaması basından izleyebildiğimiz kadarı ile, herhalde daha geniş olarak Bakan bize açıklamada bulunacaktır. İleri aşamasına gelmiş,

ama nasıl bir santral olacağı meçhul, şartnamenin ne olduğu meçhul, kimin tarafından kontrol edileceği de meçhuldür. Öyle sanırım ki Hükümetin bu elektrik santrali ile en ufak bir ilgisi yoktur, olmamaktadır. Nasıl ki firmalar gelir, Ankara'dan ihale edilerek karayollarımızı yapar, kendi isteklerine göre, kendi keyiflerine göre, ne bir denetim, ne yaptıklarından bir haber, adamlar istediği şekilde hareket ederler, yol güvenliği diye birşey bırakmazlar. Burda da yine en ufak bir denetim olmadan ülkemizin koşullarına en uygun alternatifin hangisi olduğunu tartışmadan ülkemiz, yetkili organlarında, kurullarında, odalarında tartışmadan kendi kafalarına göre bir proje yaparak bir elektrik santrali tipi getirmeye çalışırlar. Ne zaman yapılacağı da meçhul. Bunun üzerinde genel görüşme açılırsa daha uzun boylu durmak isteriz. Yalnız bunun dışında bir kaç konu üzerinde kısaca durmak isteriz. Elbette ki elektrik sıkıntısının tek nedeni bir santral olmaması değildir. Santral olsa da elektrik sıkıntısı olacaktı. Çünkü santraller insanlar tarafından yönetilir, hükümetler tarafından yönetilir. İyi yönetilmezse en iyi santral dahi elimizde olsa bu ne yazıkki çalışmaz bir vaziyete gelir. Bizim elimizde de pahalı bir üretim olmasına rağmen Dikmen ve Tekneçik'te elektrik santrali vardır. Ülkenin elektrik tüketimini karşılamamasına rağmen yine de acil ihtiyaçlar halinde çalıştırılabilir idi. Ama ne yazık ki bu eldeki tesisler de doğru dürüst çalıştırılmamaktadır. Eldeki tesislerin de zamanında bakımı yapılmamaktadır. Gerekli onarımlar arıza başgösterdikten hemen sonra sorumlu bir şekilde takip edilerek, üzerine gidilerek yapılmamaktadır.

Geçen aylarda genel görüşme isteğine neden olan elektrik kesintilerinin olduğu dönemler içinde bizim tesbitimize göre elektrik santrallerinin her ikisi de arızalı bir durumda idi ve her ikisinin de arızası ne yazık ki hemen o anda ortaya çıkan arızalar değildi. Çok çok önceden arıza yapmıştı ve Rum tarafından bir elektrik kesintisine gidilmesi halinde KKTC'nin elektriksiz kalacağı çok önceden belli idi.

Elimde Sayın Kemal Emirzade'nin bu santrallerle ilgili olarak Hükümete yönelttiği sorular var. Hükümetin buna verdiği cevaplar vardır ve bu cevapların bazı bölümlerini size aktarmak istiyorum. Çünkü Dikmen ve Teknecik Santralleri çok önceden arızalı idi.

Elektrik kesintileri yoğun olarak Mayıs ayında başgöstermişti . Halbuki bu santrallerin arızaları bakınız hangi tarihlerde ortaya çıkmıştı . Teknecik Santral arızası 28/6/1988'da sabah saat 10.00 civarında meydana gelmiş olup diye cevap vermektedir hükümetin cevabı. Yani Teknecik'deki Santral arızası 28/6/1988 tarihinde ortaya çıkmıştır. Yani elektrik sıkıntıları büyük boyutlu şekilde ortaya çıkmadan yaklaşık bir sene evvel ve bir sene içinde Teknecik Elektrik Santrali tamir edilmemiştir. Dikmen Santrali kullanılmıştır, sıkıntıya düşüldüğü zaman, arada devreye sokulmuştur.

Dikmen Santrali de arkadaşlar; Dikmen Santrali da 1/3/89'da saat 18.00 civarında ortaya çıkmıştır, hükümetin verdiği cevaba göre. Yani elektrik kısıntılarının, elektrik sıkıntılarının büyük boyutlu şekilde ortaya çıkışından yaklaşık iki ay evvel. Peki bu süre içinde ne olmuştur? Bu süre içinde olanı basınımıza yansımıştır. Yine vaktin sınırlı olması nedeni ile uzun boylu anlatacak değilim. Fakat basında da Türkiye Elektrik Kurumu ile ilişkiler, Türkiye Elektrik Kurumuna müracaatlar, Elektrik Kurumunun verdiği fiyatlar konusunda ne yazık ki basında büyük spekülasyonlar yapılmış, buna da cevaplar verilmemişti. Neydi olanlar? Olanları da müsaadenizle Genel Görüşme safhasında müsaade buyurun iktidar partisi ve bu genel görüşmeye evet oyu verirse görüşür , tartışırız. Ama bunun yanında TEK'le olan ilişkiler yanında bir başka sorun daha vardır ki bu bilgileri de Elektrik Kurumundan yetkililerden aldık, yetkililerin ifadesine göre elektrik kesintisini Rum tarafı çok önceden Türk tarafına haber vermiş, bildirmiş ve elektrik kesintisi olacağını

şöyle veya böyle hükümete elbet diyecek, Rum işte eletriğimizi şu sebeple, bu sebeple kesti. Rum'un ne sebeple kesmesi . önemli değildir. olan senin hükümet olarak hükümet koltuğuna oturarak buna bir tedbir getirmemendir. Ve elektrik kesintisini şöyle veya böyle olacağını bile bile Mart ayından beri iki santıralı birden arızalı iken hükümet eli kolu bağlı tedbir almadan oturmuş, arızaları beklemiş, kesintileri beklemiş ve ülkeyi elektriksiz bir duruma koymuştur. Burda hükümet kesinlikle ihmal içindedir, ihmali vardır. Birtakım olanaksızlıklarla bazı işler yapılmaz ama eğer zamanında tedbir alma olanağı varsa, zamanında arızayı giderme olanağı varsa, en azından olanağı gidermek için bir çaba ortaya koymak imkanı varsa ve bunlar yapılmazsa hükümet bu noktada kesinlikle suçludur. Onun için...

BAŞKAN - Sayın Aktan zamanınız doldu efendim, bağlayınız.

AKTAN SADIK (Devamla) - Onun için bu konuları görüşülerek, tedbirlerinin görüşülerek tartışılmasını ve köklü tedbirlerin alınmasını istiyoruz. Bunun için de görüşlerimizi daha detaylı ortaya koymak için genel görüşmenin açılmasını ve bize de bu imkânın verilmesini talep etmekteyiz. Ümit ederim ki Hükümet kanadında öneriye oy vererek bize bu fırsatı verecektir. Bundan sonra ülkemiz karanlıkta kalmayın, elektriksiz kalmayın, hele hele artık fırınların da elektriğe çevrildiği bir ortamda herhalde bir elektrik kısıntısında yiyecek ekmek de bulamayacağız. Onun için biran evvel bu görüşmenin yapılarak tedbirinin getirilmesini talep etmekteyiz. Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aktan Sadık.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Jeneratör ithal edenler bayram eder. Jeneratör tüccarları türedi.

BAŞKAN - Sayın Bakan, buyurun.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoş) (Yerinden) Hala söyleyecek bir şeyin var mı yani?

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Memleketi batırdınız daha cevap vereceksiniz?

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elektrik konusu ile ilgili genel görüşmede aleyhte konuşmak için söz alıyorum. Ancak Toplumcu Kurtuluş Partisinin yeni sözcüsünün söylediklerini de yanıtlamadan geçemeyeceğim.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Erdal nasıl bıraktın?

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Yeni sözcü?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Evet Sayın Ergün Vehbi yeni transfer oldu size ve yeni sözcülüğe getirildi.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Acaip bir şey söylemiyoruz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Onu demek istiyorum yani müphem bir şey kalmasın.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Ha hiçbir şey söylemiyelim. Konuya gir de bırak sözcüyü mözcüyü.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Eğer aksi bir şey söylemişsem sözümü geri alıyorum.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Konuya gir bakalım.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; zaman, zaman memleketimizde elektrik kesintisi olmaktadır.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Ne zaman, zaman, her gün. Ayda yaşıyorsun galiba.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - ~~Bunun~~ muhtelif vesilelerle sebeplerini gündem dışı konuşmalarda olsun, verilen soru önerilerinde olsun yanıtlamaya çalıştık. Sayın Ergün Vehbi gaz türbinlerinin kurulması hatalıydı iddiasında bulundu.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Değil mi?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Kendisi bir mühendistir, sonradan politikacı oldu, ben de bir mühendisim, ben de sonradan politikacı oldum. Ben o iddiadayım ki gaz türbinlerinin kurulması hatalı değildi, elzemdi ve eğer gaz türbinleri kurulmamış olsaydı ve termik santral kurulmuş olsaydı sonradan yine de iki tane değil ama bir tane daha gaz türbinine ihtiyacımız olacaktır.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Bir tane.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Gaz türbinlerinin maksadı nedir, termik santralin maksatı nedir Ergün Vehbi gayet iyi bilmektedir. Kaldı ki bu gaz türbinleri hazırdaydı, kısa bir zamanda monte edilip devreye girmesi için yapılmıştı, Türkiye'den Aliğa'dan getirilmiş gaz türbinleriydi bunlar. Kolay arızalana-bilen ve masraflı bir sistemdir. Yalnız süratle kurulabilen sistemler olduğu için o zamanın şartlarında uygun görülmüş ve yapılmıştır. Sayın Ergün Vehbi burdan bir şey söyledi, gayet enteresandır, bunu...

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Benim söylediğim hep enteresan.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ergün Bey, dün Sayın Özker Özgür Sayın Başbakana lâf atarak "dervişin" dedi, "fikri ne ise, zikri de odur" Sayın Ergün Vehbi de içerisinde

bu memleketteki kalkınmayı, bu memleketteki yatırımları gördüğü için bunu tabii içerisinde tutuyor fakat burada heyecanla : dolduğu için boşlamak için,yatırımlar artıyor onun için elektrik kesintileri de artmaktadır , Üretilen elektrik bize kâfi gelmemektedir. Bunu da anti parantez arkadaşların bilgisine getireyim.

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Konutlar da arttı, inşaat da arttı.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bir taraftan memlekette yatırım yoktur, memlekette yatırımlar yapılmamaktadır., yatırımlar durmuştur.

Ondan sonra bu kürsüden, böyle acele ile ansızdan yatırımlar arttı, elektrik kâfi gelmemektedir, ve dönüyor Sayın Ergün Vehbi, yıkım paketinden bahsediyor, ki yıkım paketinin artık ismi kalmıştır. Çünkü paket açılmış, paketin içindekiler çıkmıştır artık. Gözle görülür duruma gelmiştir. Yıkım paketi dediğiniz paketten, bunun bir yapım paketi olduğunu, neler çıktığını gördük...

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Cypfruvex yıkılıyor. Yıkım paketi olduğunu ispat ettiniz. Holding yıkıldı.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Gene yolu ile, elektrik santrali ile, göleti ile, her şeyi ile. Bunlar artık geçmektedir. Yeni meşgaleler veriyoruz.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Şimdi anladık devletin beli niçin büküldü.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Ergün Vehbi...

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Elektrikler niçin kesiliyor? Ondan bahset.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Dinle, dinle. İşte geleceğim, ona da geleceğim.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Onları her gün tartışacağız.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Ergün Vehbi, yeni geçtiği partinin iktidarından bahsediyorlar. Eğer iktidare gelirse, geleceklermiş iktidara daha doğrusu yakında ve bu elektrik santrallerini açacağız...

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Aldı seni korku.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ayak seslerini duydun ha Taşkent.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Ergün Vehbi; kulağında küpe olsun, ben boşa konuşmam. Ömrümüz vefa ederse bu memlekette, hep beraber bu elektrik santrallerinin açılışını göreceğiz, ama TKP'nin iktidarını görmeye, bu Mecliste hiçbir arkadaşımın, zannederseniz ömrü vefa etmeyecektir. Çünkü gelemeyecektir de onun için.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - E, göremeyeceksiniz ki. Meclise giremeyeceksiniz ki göresiniz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Çünkü gelemeyecektir de onun için.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - CTP'nin iktidarını göreceksin, aynıdır.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - O hiç olmazdı Civa. O hiç olmaz.

BAŞKAN - Devam edin Sayın Bakan.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; arkadaşlar konuşurken mangalde kül bırakmaz. Ama bir hakikati de gözardı etmeyelim. Bugün, elektrik santrali kurmanın maliyeti, 100 milyon Dolardır. Bugün, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin mali olanakları, hatta Rum tarafının mali olanakları, bu elektrik santralını yalnız başına kurmaya kâfi gelmemektedir.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Borç alın efendim.

RASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - TC ne oldu? Gümrükler?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bu borcu da bize, Türkiye Cumhuriyeti'nden başka veren olmadığına göre, gayet tabiidir, bu elektrik santralını Türkiye kuracaktır bu memlekette...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Bellidir tabii. İtibarınız olsa, çoktan bu parayı bulurdunuz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ve bu konuda memlekette...

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) (Yerinden) - Gümrüklerde, gümrüklerde.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Civa; itibarlılar kimdir, itibarsızlar kimdir, bellidir.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Biziz. Bellidir.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - İtibarın nerdedir, onu söyle bana. İtibarın nerdedir, onu söyle.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - İtibarımız...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Angolem'den öteye geçmez. Bu tarafa hiç.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; hepinize söz yetiştirmeye...

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Bakan; madem öyle...

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sana lâfım yok, lütfen. Lütfen, sana lâfım yok.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Merakımdan dolayı soruyorum efendim.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Lütfen, sana lâfım yok.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Ferdi'ye söylemezsen hasta olacak.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Yalnız, zammı niçin yaptınız?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Onun için muhterem arkadaşlar; Türkiye Kıbrıs'a elektrik santrali kurmaya karar verdiğinde, kabloyu da gündeme getirmiştir. Ergün Vehbi'nin dediği gibi, Bütçeye ödenek de koymuştur, kömür santralını da gündeme getirmiştir, gaz türbinlerini de gündeme getirmiştir, termik santrali de gündeme getirmiştir. Bu bir teknik konudur, bu bir fizibilite meselesidir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Anlamazsınız.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Hepsi düşünülmüştür. Fakat gaz türbinine karar verilmiştir.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANİ Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) - İyi anlat Taşkent.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Şunu da söyleyeyim ki, bu santrali Türkiye yapacağına göre, olanakları elverdiği zaman yapacaktır. Şimdi olanakları elvermiştir. 11 Eylül 1989 tarihinde bazı firmalara teklif vermek için form gönderilmiştir. Gelen firmalardan elemeler yapılmıştır ve 24 Ekim 1989 tarihinde ihale kapanmıştır. Şimdi ihaleyi alacak firmanın seçim meselesi gündemdedir.

Şunu da söyleyeyim ki, bu konuda bizim sözümüz yoktur, bize sorulmuyor, bize edilmiyor, diye iddiaları vardır Sayın Ergün Vehbi'nin. Bundan on beş gün önce, Elektrik Kurumu Müdürü Türkiye'ye davet edilmiş, Türkiye'de görüşülmüş ve alt yapısı için de gerekli protokol tarafımızdan maddeleri düzenlenmiş ve imzaya hazırdır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin alt yapı hazırlamak için lojmanıdır, yoludur, suyudur ve küçük bir trafo merkezidir. Bunlarla ilgili olarak da mutabakat sağlanmıştır. Önümüzdeki günlerde ihale bağlandıktan sonra bunlar daha da detaylandırılarak kısmetse önümüzdeki sene içerisinde bunun temeli de atılacaktır ve elinizden bir silah daha alınacaktır muhterem arkadaşım.

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - Elektrik paralarını niye artırıyorsunuz? Sen niye artırıyorsunuz paraları madem ki Türkiye yapacak?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Maaşları da artırdık Sayın Erdal Süreç. Elektrik paralarını artırdık, maaşları da artırdık.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Hiç karıştırma o konuları.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Gerekti, yapıldı.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Zam yapman için gerekçen santralı kurmak içindir.

ERDAL SÜREÇ (Yerinden) (Devamla) - Gerekçe olarak santral yapacaksınız diye elektrik paralarına zam yaptınız.

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ÖMER DEMİR (Yerinden) - Alt yapısını kim yapar?

ERGÜN VEHİNİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Alt yapısını kim yapar? Türkiye yapar.

FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) (Devamla) - Anlat oğlum anlat bakalım gerekçen nedir onu söyle bana.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) Açıklayınca rahatsız oluyorsunuz.

İÇİŞLERİ, KÖYİŞLERİ VE ÇEVRE BAKANI OLGUN PAŞALAR (Yerinden) - Taşkent rahattır o konuda.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Boşuna işgal ediyorsunuz o hükümet makamını, her şeyi Türkiye'ye ihale ettiniz. Yolu Türkiye, elektiriği Türkiye, tavuk boğazlama fabrikasını Türkiye her şeyi Türkiye'ye havale ettiniz.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ne fabrikası, ne fabrikası?

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Tavuk, tavuketi et kombinasını söylüyorum sana. Tavuk bile boğazlayamadınız.

BAŞKAN - Efendim kürsüden ters döndü işler, kürsüdeki konuşmuyor, karşıdakiler konuşuyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bitirirlerse başlayacağız Sayın Başkan, bitirirlerse başlayacağız.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Sayın Başkan tahrik ~~takdim~~ etmiştir. Memnun olduk ihale yapılmıştır.

BAŞKAN - Lütfen efendim, lütfen efendim. En önemli konuyu memnun olduk ihale yapılmıştır.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; elektirik arızalarının sebepleri şunlardır. Zaman ve zaman bizdeki gaz türbinlerinde de arızalar olmaktadır ve enerji şebekesi takviye edememekteyiz. Bu arızaların kısa sürede giderilebilenleri olduğu gibi, uzun zaman alıp da fazla maliyet icap etiren arızalar da mevcuttur. Zaman ve zaman Rum tarafından kesilmektedir ve bu Rum tarafından kesilirken arızaların olduğu iddialarındadırlar. Bu zaman zaman bizim tesbitlerimize göre hakikatten arızaları vardır, zaman zaman da sebebinin ne olduğunu keşfedemediğimiz bahaneler ileri sürüyorlar ve bu da şunu gösteriyor ki bu konuda zaman zaman bunu bir koz olarak kullanmaya çalışmaktadırlar.

Sayın Ergün Vehbi'nin bir merakı, vardır. Bu merakını bilmiyorum artık giderebilecek miyim? Elektirik santrali kaç yılda bitecek? Diyor Ergün Vehbi Bey. En erken üç yılda bitirilebilir diye bir iddiası vardır. Tabi Ergün Bey her konuyu çok iyi bildikleri için bunu da herhalde çok çok iyi bilmektedir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Estağfurullah.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Ama benim bilgilerime göre 16 ayda da bitebilecek santraller de mevcuttur.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Sen öyle san. Baklava değil ki alıp tepside koyabilsinler oraya.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Benim bilgilerime göre 16 ayda bitirilebilecek santraller de mevcuttur. Ama Ergün Vehbi her şeyi çok, çok, çok iyi bildiği için bu konuda da herhalde eksperttir.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Ne kadar zamanda bitecek?

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Onun için bir diyeceğim yoktur.

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa) (Yerinden) - 16 aylık jeneratör.

ALPAY DURDURAN (Yerinden) (Devamla)- Santral değil yani?

ERGÜN VEHBİ (Yerinden) (Devamla) - Hazır baklava, tepside alıp yoyacaklar.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bildiğiniz gibi elektirik konusunda, elektirik- de fiyat artışları olduğu için zaman zaman en son 1 Ocak 1989 tarihinde elektirik fiyatlarına bir artış gelmiştir, ondan sonra başka bir artış gelmemiştir ve şunu söyleyeyim . Elektirik Dairesinin gelirleri yapmış olduğu projelerden tahsil ettiği paralarla müstehliklerden tahsil ettiği elektrik paralarıdır ve bu paralar Elektrik Dairesinin cari giderlerinin karşılanmasında bazı şebeke yatırımlarının ve şebeke genişletmesi ile şebeke onarımlarında kullanılmakta ve önemli bir kesimi de yapılmakta olan gaz türbinlerinin çalıştırılması için harcanan mazota ödenmektedir.

ve bu miktar, büyük bir kısmı Fiyat İstikrar Fonuna düşmekte ve Fiyat İstikrar Fonundan Elektrik Dairesi borçlandırılmaktadır. Maliye ve enerjiden sorumlu Bakanın yetkisi ile ancak bu Fondan herhangi bir kullanma olabilmektedir. Bu Fonda şu anda birikmiş olan para, aşağı yukarı 1989 senesi içerisinde şimdiye kadar bu fona 4 milyar lira civarında para yatırılmıştır. Ancak bu para, bu günlerde daha da artacaktır. Elektrik dairesindeki kompüterdeki arıza nedeni ile uzunca sayılacak bir müddet elektrik tahsilâtı yapılmadığı için, çünkü faturalar çıkmamıştı. Şimdi, dördüncü devre dahil, yani Ağustos ayı sonuna kadar bütün faturalar çıkmış ve müstehliklere dağılmıştır. Şu aşamada tahsilât da hızlandırılmıştır. Daha da fazla para bu fona yatacaktır. Bu konuda şunu söyleyeyim, çeşitli zamanlarda verilen izahatlar ve şu andaki elektrik konusu, bizce ihalesi çok kısa bir müddet içerisinde tamamlanır. Müteahhidi de belli olacak. Alt yatırımları başlamıştır. Yer in hazırlanması, istimlâki, tellenmesi, su temini ve yol konusunda.

Onun için biz, Ulusal Birlik Partisi Grubu olarak, bu genel görüşmenin açılması için ret oyu vereceğimizi bildirir, hepinize saygılar sunarım.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Yeni zam varmı Sayın Bakan? Yeni zam ne zamandır?

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan; usul hakkında söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Tabii. Usul hakkındaysa, buyurun.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bu...

BAŞKAN - Pardon.

TAŞKENT ATASAYAN (Devamla) - Bugünlerde herhangi bir zam yoktur Sayın Civa, elektrik fiyatlarına.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) -
Seçim yakındır Çıva.

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Motorlu araçlara
da yoktur.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) -
Herhalde seçimlerden sonra.

BAŞKAN - Ben zannettim yalnız avla ilgileniyor.

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Her sene seçim
olsa, halk da biraz rahatlarsa.

BAŞKAN - Usul hakkında efendim.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın
milletvekilleri; usul hakkında söz aldım. Sayın Taşkent
Atasayan heyecanlanıp celâllenmesinler.

BAŞKAN - Heyecanlandı efendim.

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu elektrikle ilgili
genel görüşme isteminin müzakeresinin yapıldığı Meclis
birleşim tutanaklarına dahil edilmek üzere, bir evrak
sunmak isterim Meclis Başkanlığına. Bu evrakı, Sayın
Atasayan da görebilirler.

Evrak dediğim şey, aslında 13 Eylül 1983 tarihli
Halkın Sesi Gazetesinin fotoğraflı manşetinin bir foto-
kosisidir. Fotoğraflı manşet şu şekilde: "Çağatay deste-
ğini yitirdi." Altında, daha büyük puntolarla "Hükümet
krizi kapıda." Altında...

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ÖMER DEMİR (Yerinden) -
Usulle ne ilgisi var?

NACİ T. USAR (Devamla) - Altında, "UBP Grubu..." Bilgisine getiririm Meclisin. Çok kısa bir şekilde. "UBP Grubunun çoğunluğu, elektrik zammını geri almamakta direnen Başbakan Çağatay'a, hükümeti desteklemeyeceklerini, dün resmen duyurdular" diyor. Ve aşağıda, yazlık kıyafetleri içinde, bugünün Başbakanı Sayın Dr. Derviş Eroğlu ile, bugün bu genel görüşme isteminin aleyhinde oy kullanılmasını, Meclis Genel Kurulundan isteyen ve Hükümet tavrını belirtici konuşma yapan Sayın Bakan, o zamanın Gazi Mağusa'nın ablos milletvekili Sayın Taşkent Atasayan.

HÜSEYİN CURCİOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İlçe Başkanıydı.

NACİ T. USAR (Devamla) - Ve bir omuz farkı, önlü arkalı son görüşmeye giderlerken, Başbakanlık kapısının önünde fotoğrafları vardır. Hayat cilvelidir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Nereden nereye?

NACİ T. USAR (Devamla) - İnsanın önüne çeşitli cilveler çıkarır. Çeşitli sürprizler çıkarır. Bunu da bu şekilde bir politik cilve ve politik hayatın bir cilvesi, bir sürprizi olarak kaydedip, ilgili tutanağa geçmesi için, Başkanlığa takdim ediyorum. Saygılar sunarım.

(Elindeki belgeyi, Meclis Başkanına takdim eder.)

BAŞKAN - Usul yönü odur öyle mi, tutanağa bunun geçmiştir? .
Peki.

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Bir de takdimi
var.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan sataşma
var.

BAŞKAN - Sataşma yoktur efendim artık bu işte.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) -
Sataşma yoktur efendim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Zannederseniz usule de
tolerans gösterdik?

Sayın milletvekilleri; Birlikte ele aldığımız elektrik
kesintileri ile ilgili öneriler uyarınca genel görüşme açılıp
açılmamasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler? ...Sayın lütfen.

KATİP - 15 kabul.

BAŞKAN - 15. Etmeyenler?..

KATİP - 23 efendim.

BAŞKAN - Çekimser ?...Yok. 15 kabul oyuna karşılık,
23 ret oyu ile kabul edilmemiştir,arz ederim.

Sayın milletvekilleri; şimdi de dördüncü sırada yer alan Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Özker Özgür ile gruba bağlı beş milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "Narenciye'nin Üretimden, Pazarlanmasına Kadar Ortaya Çıkan Sorunlar Konusunda Meclis Araştırması Açılması Önergesinin Öngörüşmesine" geçiyoruz. Bunu sabahleyin görüşmedik mi?

KÂTİP - Hayır efendim.

BAŞKAN - Yok yani gündem dışı vardı galiba? Önergeyi okuyunuz lütfen.

KÂTİP -

22 Mayıs 1989

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı
Lefkoşa.

Ekte sunulan gerekçeler ışığında "Narenciye'nin Üretimden Pazarlanmasına kadar ortaya çıkan sorunlar" konusunda bir Meclis araştırması için başvurur, başvurumuzun Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 119'unu maddesi uyarınca işleme konmasını rica ederiz.

İsim:
Özker Özgür
Fadıl Çağda
Kemal Emirzade
Aktan Sadık
Ergin Abdullah
Mehmet Civa

İmza

Aylarca önce Greypfruit ve Valencia ürününü Cypfruvex'e teslim eden üretici bugün oldu parasını alamamıştır.

Narenciye üreticileri bahçelerine bakamaz durumda bırakılmıştır.

Cypfruvex uygulanan yanlış politikalar nedeniyle giderek üreticilerin gözünden düşürülmüştür.

Cypfruvex'in narenciye ürününü pazarlamadaki sorunları ve zorlukları var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

Ürün bedellerinin ülkeye getirilip üreticiye yansıtılmasında uygulanan prosedür nedir? Tıkanıklık nelerden kaynaklanmaktadır? Bu tıkanıklıkta ve gecikmelerde kimlerin sorumluluğu ve ihmali vardır?

Narenciye üretiminde birim masrafları (dönüm başına masraf) hesaplamıyor mu? Yapılıyorsa bu hesaplamalar ne denli gerçekçidir?

Narenciye fiyatlarının belirlenmesinde uygulanan metod nedir? Narenciye üreticisinin fiyat saptama sürecinde ne ölçüde devrededir?

Her yıl için narenciye üreticisine ödenen ürün fiyatları asgari rakamlarda tutulduğu halde Cypfruvex'in hep zarar ettiği söylenir;

Bu nasıl olur?

Özel şirketlerin, en başta da Polly Peck'in bu alana giderek artan bir ilgisi sözkonusudur. Narenciye olayında kâr yoksa eğer, bu ilgi nerden kaynaklanıyor?

Narenciye bahçelerinin sulanması konusunda uygulanan saatbaşı ücretlerin yüksekliği, uygulanan sulama metodları ve genelde düzensizlik narenciye üretimini yıllar geçtikçe olumsuz yönden etkilemekte narenciye sektörüne ne ölçüde darbe indirmektedir?

Yeraltı sularının tuzlanması, giderek bu tuzluluk oranının artması narenciye üretimini ne ölçüde tehdit etmektedir?

İşte narenciyeyi çok yakından ilgilendiren bu sorulara yanıt bulabilmek, narenciyenin üretilmesinden pazarlanmasına kadar ortaya çıkan sorunları teker teker irdelemek, açığa çıkarabilmek ve bu süreçte başta hükümet olmak üzere sorumlu ve yetkililerin varsa ihmal, yanlış icraat, usulsüzlük veya yolsuzluk gibi durumların ortaya çıkarılması, sorunların ve zorlukların aşılmasına Meclis'in katkısını sağlamak için bir Meclis araştırması açılmasını CTP Meclis Grubu olarak gerekli gördük.

BAŞKAN - Sayın Özker siz mi yapacaksınız takdimi?

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Emirzade.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emirzade.

KEMAL EMİRZADE (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Narenciye konusu ülkemizde önemli. Neden? Çünkü ülkemiz için narenciye önemli bir ürün çeşidi. Dış satımda, tarım ürünlerinin dış satımında ön sırayı alan, birinci sırayı alan bir üründü ve bu ürünün üretilmesinden pazarlanmasına kadar geçen süreçte yıllarca birçok sorun yaşamaktadır. Bu sorunların giderek, ortadan kaldırılması, çözümlenmesi yerine görüyoruz ki yıllar içerisinde soruna yeni birtakım sorunlar eklenerek bu sorunlar artmaktadır. En başta yine yaşadığımız, günümüzde yaşadığımız ve narenciyenin pazarlanmasında son derece, geçmiş yıllarda son derece önemli görevler üstlenen, önemli görevler yerine getiren Cypfruvex'in batırılması olayı vardır. Bu nedenle bu konuyu Mecliste irdelemek, Mecliste görüşmek, hatta bu sorunların nerden kaynaklandığını, en başta hükümet olmak üzere, diğer görevliler, yetkililer tarafından ihmal, suistimal ve de bunun gibi birçok iş var mıdır?

Onları araştırmak, görevimiz olsa gerekir. İşte biz, bu sorumluluğu duyarak, Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu olarak bu sorumluluğu duyarak, bu Meclis Araştırma nergemizi vermiş bulunuyoruz. Bu Araştırma nergemizi dn vermedik. Beş ay önce verdik. Beş ay önce verdik, fakat aradan bu nergemizin üzerinden beş aylık bir süre geçmiş olmasına karşın, görüyoruz ki o gün bu denli ciddi boyutta olmayan sorunlar bugün binmiştir, eklenmiştir.

Ve, değerli milletvekilleri; özellikle Cypfruvex'te bu ürünün, yani narenciyenin dış pazarlanmasında önemli etken, görev üstlenen Cypfruvex'in, 7 yıl Yönetim Kurulu Başkanlığını üstlenen bir beyefendi, daha geçen günlerde, dışarıda, başka ülkelerde dolaşıp da ülkemize geldiği zaman, ayağının tozu ile gelirkenden, "Cypfruvex'i Hükümet ve o dönemin Tarım Bakanı Aytaç Beşeşler batırmıştır" diye gazeteye yazı da yazmıştır. Bu yazının kpr buradadır, elimizdedir ve diyor ki Sayın Yazar nal Akif, yani Cypfruvex'in Yönetim Kurulu Başkanlığını 7 yıl süre ile sürdüren Sayın nal Akif diyor ki: "Koskoca Cypfruvex'in çöküşünün, konsantre fiyatlarının inanılmaz derecede yüksek olduğu, valencia pazarının iyici olduğu bir zamanda olması, bence çok etkisi yarattı.

BAşKAN - Yani ğreniyorlar.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Evet efendim. şöyle diyor: Tabii yazısı daha uzun. Ben bazı satırlarını size aktarıyorum, fazla vaktinizi almamak nedeni ile. "Burda, birkaç gerçeği vurgulamak isterim. Tam iki yıl önce, Aytaç Beşeşler tarafından ben ve Yönetim Kurulu arkadaşlarım görevden alınınca, Msteşarlığımdan da istifa edip Polly-Peck'te işlemeye başladım." Ve şunları söylüyor: "Pozitif işlerden vazgeçtik, negatif girişimleri durdurmaya çalışır olduk. Sonunda da gittik. Ama Cypfruvex de gitti. Tahminimden de tez. Rozetle memleket idare

eden Sayın Başbakan da bunu onayladı. Şimdi kurtaracakmış. Kurtulmaz. Beni Sarayönü'nde görürsünüz. Keşke 'kurtulsun da yüzüme tükürün. Politikanın yozlaştığı az olan ehli elemanların kilit mevkilere yerleştirilmediği bu memlekette, ticaret açığı ansızdan Dolar bazında bir yılda %60 da artar, Hükümet de fakirler, kamu kuruluşları ve belediyeler de batar." Böylesine savları vardır Sayın Ünal Akif'in. Diyeceksiniz ki, işte sıradan bir adam gazeteye birşey yazdı. Yazabilir, söyleyebilir, falan. Şimdi, önemli. Sayın Ünal Akif'in ortaya koydukları önemli. Neden? Çünkü bu kuruluşun başında 7 sene bulundu. Görev yaptı bu adam. Yani diyor ki işte bizi götürdünüz, falan.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Herhalde suçluluk kompleksi vardır.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Tabii bir başka sayın kişi daha, bilmiyorum, yani tanımıyorum. Mustafa Kâmil adındaki bir başka sayın kişi, Ortam Gazetesinde yazısı yayınlanmıştır. Bu sayın kişi de, öyle bir iddiada bulunuyor ve diyor ki: "Cypfruvex'i Sayın Ünal Akif batırdı." Böylesine karşıt iki sav orta yerde vardır.

Biz, tabii merak ediyoruz ve gerçekten daha da çok haklı olduğumuzu böylesine savlarla, iddialarla görüyoruz. Yani bu işler önemli. Narenciye önemli bir ürün. Döviz gelirlerimizin başında yer alan bir ürün. Peki, bu önemli olan ürünümüzün pazarlanmasında iddialar var, deniyor ki, bu kuruluş batırıldı ve bu Hükümet batırdı.

Bir başkaları da çıkar ve der ki, hayır, bu kuruluşu zamanında yönetim kurulu başkanlığını yapan bir sayın beyefendi yaptı. Ben diyorum ki hangisi doğrudur. Kamuoyu bu yönde bilgilendi. Yani birisi çıktı böyle dedi, başka birisi böyle dedi, hangisi doğru? Bunu biz araştırmak durumundayız. Öylesine bir görevle karşı karşıya bulunmaktayız diyorum. O günden bu yana söylediğim gibi daha önce konuşmamın başında söylediğim gibi belli bir zaman geçmiştir. Bu zaman geçerken, bu zaman geçerken...

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Aytaç beye söyle.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Araştıralım. Siz itham altındasınız, oy vereceksiniz. Araştıracamız ve şey, temize çıkacaksınız, eğer ilginiz yoksa.

Şimdi o günden bugüne, epeyi zaman geçti ve o günden bugüne özellikle son yaşadığımız günlerde bu Meclisin gündemine de bu konu gündem dışı konuşmalarla da geldi. Daha önce bu konuda konuşan sayın milletvekilleri oldu. Sayın Mehmet Civa bu konuyu Meclisin gündemine getirdi, gündem dışı konuşma yaptı. Sayın Koreli getirdi. Bugün sabahleyin Sayın Altınay getirdi. Ve görüyoruz ki yeni bir boyut kazanmıştır bu olay. Anlatılanlar önemli. Cypfruvex'te bugün çok ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu ciddi sıkıntıların narenciye üreticisini önemli ölçüde etkilediği gibi, şimdiye kadar bu kuruluşta çalışıp da çoluk çocuğunun mahiştini temin eden insanların ekmek parası tehlikeye girdi ve yapılan bu konuşmalardan sonra Sayın Bakan, yani gündem dışı konuşmalardan sonra

Sayın Bakan söz aldılar ve birtakım yanıtlar verdiler, ortaya konan gerçeklere, parmak bastırılan gerçeklere yanıtlar getirdiler. Ve Sayın Bakanın getirdiği örneğin bazı yanıtları bir kez daha anımsamakta yarar vardır diyorum. Sayın Bakan şirket sermayesinin dokuz milyon Türk Lirası olduğu savına yanıt verirken, diyordu ki, şirketin bugün sermayesi bir milyar iki yüz milyon liradır. Ve yine diyordu ki Sayın Bakan icap ederse Cypfruvex'in değerlendirilmesi yapıp istenen üreticiye de Cypfruvex'i açmak düşüncesi içerisindeyiz. Yapılan fizibilite çalışmaları eğer üreticiye cazip gelirse, üretici ve Cypfruvex'in idaresine ve Cypfruvex'in sermayesine dahil edilebilirse bu çalışma içindeyiz diyordu. Ve daha sonraki konuşmalarının içerisinde diyordu ki Sayın Bakan iki yıl 1988-89 ve 1987-88 kötü yıllar olmuştur. Bu narenciye ne burdaki başka bir şirketin devreye girmesinden ne de Cypfruvex'in ya kötü yönetilmesinden veya sermayesinin az olmasından dolayı değil, bütün dünyada narenciye piyasası üzerinde bir değerlendirme yaptığımızda arzın fazla olması diğer organlardaki narenciye üretiminin artması bu mal talebini azaltmış, daha doğrusu fiyatlar arttı ve arz-talep dengesinde tevessül ettiğinden fiyatlarda bir düşüklük olmuştur. Böylesine yanıtlar, böylesine savlar getirdi Sayın Bakan da. Yani diyordu ki Sayın Bakan özetleyecek olursak, Cypfruvex belli senelerde zarar etmiştir, gerilemiştir. Ama bunun nedeni oralarda, yani dış ülkelerde, dış pazarlardaki arz-talep konusundan kaynaklanıyor. Öyle midir? Yani Sayın Bakan bunu iddia edebilir. Doğru mudur? Cypfruvex'in belli senelerde zarar ettiği, özellikle söylüyor Sayın Bakan kendi konuşmasında. 1983-84 sezonunu Cypfruvex beş yüz yetmiş milyon lira zararla kapamıştır.

• zamana göre önemli bir para. 84-85 sezonunun da 1,997,000,000 milyon Türk lirası zararla kapatmıştır. 85-86'yı 426,000,000 lira zararla kapatmıştır. Bu zararlar nereden kaynaklandı? Gerçekten şey midir, arz talep meselesinden mi kaynaklanmaktadır? Oradaki pazarların sıkışık durumundan mı kaynaklanmaktadır? Yoksa başka şeyler var mıdır? Sayın Bakan çıktı dedi ki, e bu nedenle olmuştur bu zararlar. Söylenesi kolay. Zaten meselelere örtü geçirmek Hükümetin alışkanlığı. Biz de diyoruz, hayır.Bu...

ALPAY DURDURAN (Lefkeşa) (Yerinden) - Hiçbir mazaret başarının yerini tutamaz.

KEMAL EMİRZADE (Devanla) - Bu önemli , ha bu önemli bir olaydır, yani zarar etmektedir bu kuruluş . Bu kuruluş zarar ederken belli de iddialar vardır, Sayın Bakan çıkar der, işte arz talep kenusundan kaynaklanıyor, Birileri çıkar kötü yönetinden kaynaklanır diyor, birileri çıkar Hükümetin tavrından, Hükümetin politikasından kaynaklanıyor. Tarım Bakanının yanlış uygulamasından kaynaklanıyor diyor.Bunları...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Birini seçecen birine inanacan artık.

KEMAL EMİRZADE (Devanla) - Bunları araştıralım , doğru olanı bulalım. İnanmak değil ya bu. Yani işte dine inanmak gibi bir şey değil bu, araştıracağız doğru olan nedir, önemli olan onu ortaya çıkaralım .

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devanla) - Senin araştırmam doğru mu çıkacak?

ALPAY DURDURAN (Yerinden) (Devamla) Turnosol
kâğıdı Sayın Bakan.

ERGİN ABDULLAH (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Mavi mi
kırmızı mı çıksın hemen.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Bize göre sebebi belli-
dir tabii,yani Cypfruvex niçin battı, niçin batırıldı
belli.Yani bizim için bir sır değildir bu muhakkak. Bizim
için sır değildir,ama asıl olan gerçeği ortaya çıkarıp
Kamuyunun bilgisine de bunu getirmektir. Güzel elan
iyi elan budur, doğru olan budur ve Meclisin bu görevi
yapması gerekir inancındayız. Pazarlamasından girdik,
sadece pazarlama yönü ile mi ilgileniyor üretici, vatandaş,
yurttaş? Pazarlama yönü değil sadece. Bu ürünün üretimi
önemli. Üretiminden pazarlanmasına kadar geçen o süreçte
yaşanan birçok elumsuzluk vardır. Onlara da değinmek
gerekıyor. Bir nebze daha pazarlanmasına değinecek
olursam,Sayın Bakan gayet rahatlık içerisinde diyor ki;
yahu işte Cypfruvex ille de Cypfruvex mi ihraç etsin bu
ürünü? İşte başka şeyler var, şirketler var. Ne güzel
bakın, Pelly-Peck insanının üreticinin ürünü ne güzel...

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - İpek gibidir
de.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Alıyor ve dışarıya
satıyor parasını da veriyor. Adam ne güzel, şikâyetiniz
mi var? Niye yani Cypfruvex ayakta ille de ayakta dursun?
Ama bunun ötesinde de diyor ki, biz Cypfruvex'i kurtara-
cağız. Nasıl ? Biz o bölgeden geliyoruz Omerfeda yaşı-
yoruz. Oralarda üreticilerin halini görüyoruz. Üreticiler

her gün Asil Beyin ordaki bürosunun önünde sıraya girerler. Asil Beyin bürosunun önünde kendilerinin Nevzat Bey tarafından İlker Nevzat Bey tarafından içeri kabul edilip ürünlerini alma için iyiliğini yapmasını bekliyor ve "El Pençe Divan" üretici gidiyor...

ALPAY DURDURAN (Yerinden) (Devamla) - Devlet dairesi mi bu yahu?

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Gidiyor İlker Beyin karşısına ve diyor ki; ne olur efendim işte bizim bahçeyi de bir şey yap. Ee. İlker Bey der ki; kardeşim tamam, yollayalım adamları, görsünler mürşünler iyidir, iyidir. Adam ne ister, ne kadar ister, e işte efendim 10,000,000 eder buna göre.

E, verelim sana sekiz milyon ne den? E, kurtarmaz efendi, hade sekiz buçuk yapalım bunu. Çaresiz yurttaş. Yani hiç Hükümet devrede yok, Tarım Bakanlığı devrede yok.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - İhale ettiler o işi.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Bu fiyatları, yani narenciye ürününün fiyatını belirlemesi gereken Hükümet yok orta yerde. İlker Bey istediği fiyattan üretici ile oturur anlaşır ve kıstırdığı gibi bir fiyatla bu işi bağlar. Kapatma ürün alabilir. Falan sezon sonunda ödeme bağlantısını kurulabilir. Senetler, sepetler hazırlanır falan ve gözlemlediğimiz kadarıyla bu uygulamalar içerisinde Asil Beyin Şirketi narenciyenin %80'inin üzerindeki miktarını almış durumda. Ne kaldı geriye? Cyfpruvex'e ne kaldı? Bir şey kalmadı. Bu önemli değil mi? Sonra Sayın Bakan çıkar der ki, yahu merak etmeyiniz, çok insan çalışıyordu. E, bu şirketi kurtarmak için insanların bazılarını işten durdurmak gerekiyordu. Sayın Altınay'ın yaptığı konuşmaya yanıt olarak böyle söylemiştir sabahleyin Sayın Bakan. Bazı insanların işine son vermek gerekiyordu diyor. Niçin? Suçlusu, tabii üstelik de kaydettim sabahleyin onu sizin bilginize getirmek isterim.

FERDİ S. SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İnsanları kurta rnak için bazılarını öldürmek gibi değil mi ya?

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Sayın Bakan işçilerin suçu yok ki savunma yapsınlar diye bir şey söyledi. Yani Sayın Altınay aynen o ilkelerini falan getirdiği zaman, işte onun içerisinde işçiye savunma hakkı tanınmalıdır falan demişti. Buna yanıt olarak da işçilerin suçu yok dedi Sayın Bakan. Doğrudur. İşçilerin suçu yoktur. Suç başkalarınınındır. Orda çalışanların değildir. Doğrudur. Ama cezasını onlar çekiyor. Yani bir ceza çekilmesi için suçlu olmak gerekiyor. Orda çalışan suçlu

değil. Ama cezayı kim yeyiyor, kim görüyor? Suçlu olmayan insan. Bu nasıl adalettir o zaman diye soruyoruz. Sayın Başkan bilmiyorum yani dikkatsizlik nedeniyle midir yoksa hani "Gıbdi merdi gıbdi kahramanlığını şecaat arzederken sirkatın söyler" diye bir şey var ya, söz vardır ya, işte onun gibi, Sayın Bakan da o çalışanların durdurulmasıyla ilgili konuşması sırasında içlerinde sapına kadar UBP'li olanlar da durduruldu deyiverdi. Yani...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)
O ne dedi de onu söyledim be Kemal? Doğru konuş biraz.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Bunu söyledin.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Ne dedi de onu söyledim?

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Neyi söyledi?

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Onun söylediğine karşı söyledik onu.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - E, tamam.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - E, o ne dedi? Onu da söyle de ondan sonra söyledim.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Tamam işte muhalif unsurlar falan, ayıklanıyor ve kapı dışarı ediliyor falan...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Onun üzerine söyledim o lafı.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden) - Mecbur kaldılar.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Siz de dediniz ki işlerinde işte şey : var, yani sapına kadar UBP'li de var dedi Sayın Bakan.

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Üstelik dedi ki işleyenlerin arasında da sağlam CTP'liler var.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Şimdi, bu neyi gösteriyor bu? Sayın Bakan oturdu listelere baktı, listeleri inceledi. O listede yer alan insanların seceresini inceledi ve dedi ki...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Hayal eden, bulutların üzerinde...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Ne hayli? Ne hayali? Ne hayali? İçlerinde UBP'li de var dediğine göre demek ki insanların rozetlerine göre taksim ettin. Bu demek değil mi?

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Şikâyete geldiler de ondan bilirim.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Siz insan hakları suçu işliyorsunuz. Demokrasi suçu işliyorsunuz.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Biz oraya, yani oralara işçi alınırken hangi...

BAŞKAN - Sayın Civa, hakikatten siz de yapıyorsunuz.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Efendim rica ediyorum, biz hangi suçu işledik?

BAŞKAN - Cumhuriyetçi Türk Partiliyi durdurdu diye iddia edince o da öyle yanıt veriyor. Aynı şeyi yapıyoruz.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) -Efendim, yani bir işte insanların nasıl durdurulacağına dair uluslararası normlar vardır. Sözleşmeler vardır, anlaşmalar vardır.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Nedir bu iş?

BAŞKAN - İşte onu işleyen...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - İşte ihanet ediyorlar topluma.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Ben beklerdim ciddi bir hükümetin üyesi olarak Sayın Bakan çıksın, desindi ki bu kuruluş bu duruma geldi. Uluslararası sözleşmeler var. İlkeler var. Bu ilkeler çerçevesinde öngörülenler var. First in-last out ilkesi var mesela. Ona göre bir uygulama yaptık.

Ama işte Sakatları Koruma Yasası altında istihdam edilenler de orda korunmaya devam ediyor desindi.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Var alınınız da açık.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) -.... diyebilirdi ama tartışılmadı...

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Şehit çocuklarına bile aldılar işten.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - O görüşülmedi.

FERDİ S. SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Vakfının sorunlarını dinlediler mi? Sorumlusu kim?

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Bu işte ciddiyetsiz bir ee..

ALPAY DURDURAN (Yerinden) (Devamla) - Ayağı takıldı düştü.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Hükümetin izahatlarının göstergesi oluyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Muhalefetin konuşması değil mi bu? Gayri ciddi...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Eee ortadadır her şey....

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Batırdı fabrikanın enflasyonu gayri ciddidir işte böyle muhalefetin şeyi...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Durdurdunuz insanları Sayın Bakan. Duyurmadınız bile insanlara. Demediniz bile, beyefendi seni enbeş gün sonra işten durduruyoruz, demediniz. Ansızın adam sabahtan uyandığında eline bir zarf uzatıldı ve o zarfı açtığı zaman Cypfruvex çalışanı işte iş azlığı nedeniyle bu tarihten itibaren işinize son verilmiştir, yani zarfı aldığı gün itibarıyla ve şimdiye kadar yaptığınız çalışmalar için de size teşekkür ederiz. Böyle yaptınız.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Eksik olsun.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Böyle yaptınız ve biz orda biliyorum, yani orda insanlar konuşuyorlar, Cypfruvex çalışanları konuşuyorlar, diyorlar ki; Güzelyurt'ta etkili bir insan var, bir adam var. O etkili adam oturur ve kimin durdurulacağına karar verir ve listeleri hazırlar, ondan sonra yollar Bakana der ki; bunlar dursun...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Bu da mı yalan Sayın Bakan?

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Bakan da, bakan da oturur...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Yalandır teessüf ederim.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Ha her insan yalan konuşur, sen doğru konuşun. Diğer bütün insanlar yalan konuşur.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Onun karışmadığı iş mi kaldı Güzelyurt'ta Sayın Bakan. İnsanların son nefes aldığına bile karışıyor.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Son Cypfruvex'ten durdurduğunuz on kişi vardır. On kişi vardır ve bu on kişinin belirlenmesinde kesin olarak İlçe Bakanımızın şeyi vardır, sözü vardır.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Yalandır.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Kesin olarak. Haa...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Teessüf ederim, eğer yalansa bu.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Yalan.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Teessüf ederim hiç olmazsa bu gerçektir.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Araştıralım, çağıralım o efendiye. Verin oy çağıralım bu efendiye, çağıralım, durdurulanları da.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Çık ve kürsüden kabul et.

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Çağıralım, gelsinler, söylesinler.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Bu halktan da özür dile.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Yalnız başına kalan adam Taşkent Atasayan. Haa Erbilen yetiştirdi müdahaleye.

SAGLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI Dr. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) - Hepinize Taşkent...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Bir Türk dünyaya bedeldir. Bir Türk dünyaya bedeldir.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Seneler var biz narenciye konusunda çok şey söyledik. Hükümete uyarılarda bulduk, pazarlanması yönünde olsun, üretilmesi yönünde olsun. Hükümet kendi bildiğini okumaya devam etti. Bir de yıkım var mı ana paket açıldı yıkım var mı diye rahatlık içerisinde soruyorlar Sayın Bakan. Var yıkıyorsunuz. İşte her tarafı yıkıyorsunuz. Ne kadar doğru dürüst bir kuruluş müessesese varsa hepsini yıkıyorsunuz. Aha Cypfruvex bunlardan biri yıkıyorsunuz. Senelerdir narenciye üreticileri gerek birlikleri aracılığıyla, gerekse basın yoluyla çeşitli vesilelerle isteklerini ortaya koydular. Bunların hangisine kulak asıldı? Hâla daha, hala daha narenciye üreticileri size öneriler getiriyor, mektuplar veriyor, Sayın Başbakanı ziyaretler yapıyorlar. Sayın Başbakanı yaptıkları ziyaretlerle isteklerini ortaya koyuyorlar, sözlü koyuyorlar, yazılı veriyorlar ve Sayın Başbakan üreticilere bir hafta kadar mütahlet veriniz, izin veriniz...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Onlar Cypfruvex'in müşterisi değil. Onlar Cypfruvex'in müşterisi değil...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - İzin veriniz, bize izin veriniz, size bu, sizin bu sorunlarınızı, sizin bu sorunlarınızı...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Duyan da seni zannedecek ki bir numaralı Cypfruvex'ci...

KEMAL EMİRZADE (Devanla) - GÖRÜŞÜ size aktaracağım,
görüreceğiz falan...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devanla) - Sen ne...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devanla) - Asıl şey de...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devanla) - Sen kaç
ekka narenciye ...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devanla) - Cami avlusunda
dilenin, dilenin endan sonra...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devanla) - Sen ne
verdin Cypfruvex'e şimdiye kadar? Sen ne verdin Cypfruvex'e
onu söyle...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devanla) - Asıl Nadir'i
bunun için de şey yaptınız...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devanla) - Sen ne
verdin Cypfruvex'e de konuşun. Hakkın yektur senin
konuşasın...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) Araştırma önergemiz Sayın Bakan...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla)-...Cypfruvex'in fiyatları yüksek çıksın , siz de yüksek alacaksınız.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Araştırma Önergemiz sadece Cypfruvex değil, araştırma önergemiz narenciye konusudur.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Nasıl, çalışıyoruz bir şey?

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Sen onu karıştırdın...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Narenciye konusudur. Sadece Cypfruvex konusu, münhasıran Cypfruvex üzerinde değildir araştırma önergemiz. Münhasıran Cypfruvex üzerine olsaydı hakkınız vardı. Yani bu itirazı getirmeye hakkımız olurdu. Ama narenciyedir. Önemli olan narenciyedir. Ve bu narenciyenin üreticileri örgütlendi. Şöyle veya böyle. Yasal birtakım çalışmalar içerisine girdiler, örgütlerini kurdular, temsilcilerini seçtiler ve bu insanlar geldiler Başbakanla görüştüler, isteklerini ortaya koydular. Ama Sayın Başbakan kendilerine bir hafta bana mühlet verin demiş olmasına karşın...

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

Dinleyecek misiniz Sayın Bakan? Eğer dinlemeyecekseniz söylemeyelim.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Mecbur muyum dinlemeye seni? Orda Meclis Başkanı var.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Sayın Başkan dinlemese bile başkalarının dinlemesine de engel olmasınlar efendim.

BAŞKAN - Civa meşgul ediyor efendim. Civa meşgul ediyor kendini.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Normaldir Kemal Bey, normaldir.

BAŞKAN - Civa lütfen sen de, sana cevap vermekten onu dinleyemiyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Sayın Başkan zaten Özker Hoca hakim olamıyor Civa'ya. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği'nin hükümetlerini de geçti Özker Hoca.

BAŞKAN - Dinleyelim efendim. Dinlemek görevimizdir. Dinleyeceğiz.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Gorbaçov'un bir eşi.

BAŞKAN - Dinleyelim Sayın Bakan.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Sayın Başbakan dilerdik burda olsun ve o da dinlesindi.

FERDİ S. SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Tam Gorbaçov'cudur Özker Hoca.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Sayın Başbakan bir hafta içinde üreticilerin sorunlarına eğileceğine söz vermiş olmasına karşın, üreticiler mecbur oldular ve yeni baştan, bu iş sandıkta biter diye şeyler ortaya koydular. Bakınız bu iş, bu işi sandık temizler diye

Üreticiler mecbur oluyorlar, yani bu yönde de tehdit getirsinler Hükümete, belki duyarlı olur bu soruna. Belki narenciyecinin sorununa eğilir. Belki. Ama hayır. Yani önemli olan biz programımızı uygulayalım. Narenciyeci varsın bağırsın çağırsın. Biz istediğimiz çevrelere avantajlar sağlayalım, o olanakları sağlayalım. Üretici nasıl olsa, yumuşak huyludur canım, gideriz yine gönüllerini alırız. Hade gönüllerini aldıktan sonra kandırabildiğimiz oylarını da alırız hesabı içinde şeyini devam ettiriyor, vurdum duymazlığını devam ettiriyor. Ama narenciyecinin sorunları bitmiyor. Narenciyenin sorunları da devam ediyor, narenciyecinin sorunları da devam ediyor.

Bakınız narenciye üreticilerinin Su Dairesi raporlarından derledikleri, aldıkları rakamlarla ortaya koydukları bazı hususlar vardır. Bunlardan bir tanesi örneğin, sulama konusunda, narenciyenin can damarı, su. Narenciyecinin de çok uğraştığı sulama. Bakınız su konusunda, su sorunu konusunda üreticiler ne diyor? Güzelyurt ovasında diyorlar, kırk beş bin dönümü narenciye olmak üzere yaklaşık elli bin dönüm arazi sulanmaktadır. Güzelyurt ovasının emniyetli yeraltı suyu rezervi $35 \times 10^6 \text{ m}^3$ yıldıdır, ki bu toplam $48 \times 10^6 \text{ m}^3$ yıldıdır. Ancak bunun bunun onüç çarpı on üssü altı küp miktarı Rum tarafındadır. Yeraltından derinliği: seksen - yüz metre arasında değişen altı yüz civarında artezyen kuyusu vasıtasıyla $60 \times 10^6 \text{ m}^3$ yılda su çekilmektedir. Emniyetli rezervle çekilen su miktarları karşılaştırıldığında yılda $25 \times 10^6 \text{ m}^3$ su açığı ortaya çıkıyor. Aşırı su çekimi nedeniyle statik su seviyesi süratle düşmüş ve bu düşüş kırk metreyi, yani deniz seviyesinin altında kırk metreyi bulmuştur ve diyorlar ki bu düşüş deniz suyu rezervlerine

dolması böylece yeraltı sularının tuzlanması ile sonuçlanmıştır. Tuzluluk oranı Sodyum Klorür cinsinden 100 bin PP'ye ulaşmış ve Örneğin Yayla bölgesinde deniz kıyısından dört kilometre kadar, içerilere kadar ilerlemiştir. Bugün 50 bin, bin kadar narenciye tuzluluktan etkilenmektedir. Dönüm olacak bu özür dilerim düzeltiyorum. On bin dönüm kadar narenciye tuzluluktan etkilenmektedir. İki bin dönümden fazla narenciye bahçesi tuzluluk nedeniyle kuramaya terk edilmiştir. Ve birtakım çözüm önerileri getiriyorlar, yani bu sorunları ortaya koyduktan sonra narenciye üreticileri bazı çözüm önerileri de kendilerine göre getirmektedirler. Şimdi biz şu hususlara bir bakalım.

HASAN SARICA (Yerinden) - Sayın Emirzade Hükümetten kimse yok. Sayın Başkan kime konuşuyor.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - E, işte Hükümet narenciyeye ne kadar önem verir o ortada. Orta yerde.

FERDİ S.SOYER (Yerinden) (Devamla) - Hükümet zaten gitti. Onun için doğaldır.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Bu tavırlarıyla da, bu tavırlarıyla da koyuyorlar şeylerini ortaya.

NACİ T. USAR (Yerinden) -(Devamla) - Meclis Başkanı her şeye yetişir.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Ne kadar önem verdiklerini ispat ediyorlar. İspatlıyorlar. Şimdi değerli milletvekilleri...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - E, biz size inanıyoruz. Açılmadan yanayız da ama Hükümet burda olması gerekiyor.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Narenciyenin sulanması daha önce de dediğimiz gibi çok önemli narenciye üreticisi için, sen derece önemli. Ve bu sorun her sene yaşanmaktadır. Tuzlanma olayı önemli boyuta ulaşmıştır.

HUSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden) (Devamla) - Sayın Başkanım, Sayın milletvekillerim burada ben Hükümetten ve Ulusal Birlik Partisi Meclis Grubundan hiç kimsenin salonda hazır bulunmadığını tutanağa kaydını rica ederim.

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Bunda vardır efendim...

BAŞKAN - Var, Emin Uzun var. Evet.

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - Sayın milletvekilini canı kulağımla dinliyorum.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Sen kimsin? Yamasın sen Ulusal Birlik Partisinde, yamasın.

BAŞKAN - Sayın Bakan da herhalde gelmek üzeredir.

FERDİ S.SOYER (Yerinden) (Devamla) - Futbol maçlarında bile hakemler isterler girsinler sahaya. Çizginin dışındaki oyun oynanmaz.

(Anlaşılmayan sözler)

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Hükümet bu işe önem vermez, narenciyeye önem vermez, biz önem veririz ve bu konuları ortaya koymaya çalışacağız, burda dinleyen olsa da olmasa da Hükümetten. Biz konuya ciddiyetle eğildiğimizi bu soruların üzerinde durarak, anlatarak önem verdiğimizizi söyleyeceğiz, söylüyoruz. Gene söyleyeceğiz. Çözülmesi yönünde çalışmalar yürüteceğiz. Hükümeti bu yönde göreve çağıracağız. Hükümet isterse duyarsızlığını devam ettirsin. O kendi bileceği iştir. Kendi bilecekleri iştir.

FERDİ S.SOYER (Yerinden) (Devamla) - Devredeceğiz bunları, devredeceğiz merak etme.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Değerli milletvekilleri; daha az evvel Ulusal Birlik Partisi Grubunun oyları ile reddedilen elektrik kesintileri konusu direkt olarak şeyi ilgilendirmektedir. Narenciyeyi ilgilendirmektedir.

Elektrik kesintilerinin sulama sezonunda özellikle ne denli narenciyeyi tedirgin ettiğini bilebilmek için o sorunu yaşamak gerekir veyahut da o yörede oturmak gerekiyor. Bazı yerler vardır ki bir mile yakın uzaklıktan su getirip de bahçesini sulayan üreticiler vardır. Elektrik kesintisi nedeni ile motor-kompların yer altından suyu çekmesinin durması ile o üreticiye enaz dört saatlık bir kayıp meydana getiriyor. Tekrardan o uzaklıkta elektriğin gelmesi ile ve yer altından suyun çekilip de bahçelere kadar ulaştırılması ile en azından dört saatlık bir kayba uğruyor. Sayın milletvekilleri bu gün 10 bin Türk Lirası saat başı sulama ücretleri konuşulmaktadır ve üretici ödemektedir bu parayı. Dört saat kaybı kırk bin Türk lirası eder. Yani bir elektrik kesintisi bir narenciyeye bir defa kesilirse eğer bir defa, kırk bin Türk lirası fazla masraf yüklemektedir. Ama Ulusal Birlik Partisi Meclis Grubu işte parmak çuğunluğuna dayanarak bu işin görülmemesini de burda engelleyebilir. Ama narenciye üreticisi, narenciye üreticisi orda bu sıkıntıyı yaşamaya devam eder, devam eder. Yalnız elektrik kesintileri şey sıkıntı, tuzlanmaya daha önce de bir gündem dışı konuşma vesilesiyle sorunu Meclisin gündemine getirdim, anlattım. Yayla sulama projesinin yayla sulama projesinin bu soruna ciddi bir çözüm getirmediğini ortaya koymaya çalıştım.

Yayla sulama projesi milyarlarca baliğ bir proje idi. Bu projeden kimler nasıl da paralar, paylar aldı o ayrı bir konudur. E,...işte araştırma gerekiyor bunu da. Yani yayla sulama projesi yapıldı. Bu projede birtakım şeyler devreye girdi, şirketler devreye girdi. Arayarda ihaleye katılmadan işleri yürüten bazı işlerine katılan şirketler devreye girdi. Bu şirketlerin de kasalarında bazı paralar arttı. Bu ihale nedeni ile bunların da bilinmesi gerekiyor. Kamuoyunun bunları bilmesi gerekir. Ve söylüyor bu insanlar. Bakınız bu Meclisten bir Yasa geçirildi. Milletvekilliği ile bağdaşmayan Görevler Yasası. Bu Yasa'ya göre milletvekilleri veya en yakınları, eşleri veya çocukları, devlet ihalelerine katılamazlar. Bundan şey sağlayamazlar diye. Ama, buna rağmen, direkt ihaleye katılmamış, olmamış, olmalarına rağmen bu ihaleden yayla sulama projesi ihalesinde pay alan milletvekillerinin olduğu söylenmektedir. Doğru mudur bu, yanlış midir? Bunun ortaya çıkarılması gerekiyor, araştırılması gerekiyor.

FERDİ S. SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Doğrudur. bu. Doğrudur, doğrudur. Gemikonagında da çıktı da. Gemikonagında...

EMİN UZUN (Lefkoşa) (Yerinden) - Asla doğru değildir...

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Tam doğrudur...

BAŞKAN - Kemal Bey...

NACİ TALAT (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bırakın be Emin'i yahu. Rahat bırakın Emin'i...

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Adı Emin'dir ama, Emin konuşmadı...

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Bırakın yahu Emin'i. Yahu muhatap olursunuz da...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Açıklansa UBP'deki...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN - Uzayacaksa gelecek birleşime kalsın...

BAŞKAN - Bitirsin Kemal Bey...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Şimdi efendim e,... mümkün merteye özet geçmeye çalışayım...

MEHMET ALTINAY (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Beşte bitir mi?...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Tahmin ediyorum. Şimdi Yayla sulama projesinin tuzlanması önleyemediği, hala daha tuzlanmanın kıyı şeridinden içerilere kadar...

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - Bu bir varsayımdır.

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Gittiği, ...Yayla Köyüne gittiğiniz zaman ve kahveye oturduğunuz zaman, size köylünün tuzlu kahve sever misiniz sorusu sorulduğu bir vakadır, gerçektir...

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ÖMER DEMİR - Nasıl kahve?...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Tuzlu kahve içer misiniz?... Niye sorduğu bir gerçektir...

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - Hoca edebiyatçı mısın sen?...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Edebiyatçıdır. Öğretmendir adam nasıl...

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - Bu işte de edebiyatçıysa tamamdır...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Yine tuzlanma olayı, kıyı şeridinden içerilere kadar gitmiş olmasına rağmen, hala daha kıyıda kum ve çakıl çekildiği şirketler tarafından, bazı şirketler tarafından kum ve çakıl çekildiği bir gerçektir.

Sözleşmeleri bitmedi. 1990'da bitecek. O zaman da çakıl almaktan vazgeçecekler. Bunların sözleşmeleri yenilenmeyince diye. Bakınız böyleşinde yanıtlar verilebiliyor.

Değerli milletvekilleri; tespit edilmiştir ki ve bu doğrudur ki, bu kıyı şeridinden çakıl ve kum alınması tuzlanmayı hızlandırmaktadır. Yani hükümetimiz, o kadar ciddidir ki, bu işes geçmekte tespiti doğrudur. Yani, doğru olduğunu ortaya koydu, iptal edilecek falan diyorsunuz, çünkü gerçekten tuzlanmaya hizmet ediyor bu çakıl ve kumu alımı. Ama, 90'a kadar bu çakıl ve kum deniz kıyısından çekilmeye devam edecektir diyebilmektedir. Peki ben sorarım, şimdi bu çakıl ve kum alma işlemleri hızlandırılarak yani 90'a kadar hızlandırılarak ve miktarı artırılarak alınırsa ne olacak? Diyebilecek misiniz siz adama, bu kadar çakıl alabilirsiniz? Ciddi hükümet ne yapar? Tazmin eder, der ki, bu işi burda bitireceksiniz. Çünkü tespitimiz odur. E,...tuzlanmaya yardımcı oluyor. ..

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Aytaç Bey, Cypfruvex'i batıranlardan biri de sen mişsin...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Kim diyor?
Kemal Hoca demez onu...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Tuzlanmaya yardımcı oluyor...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Gelsin oy versin bu konuda açıklama yapalım. ..

EMİN UZUN (Yerinden) (Devamla) - Kemal Hoca temize çıksın...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Gel, gel temize çıksın gel, gel. Aksi halde bu lekeyi taşıyacak...

Derivasyon Türkiye Cumhuriyeti tarafından yapıldı. Yeterli değildir. Yani yeraltı su rezervinin tutulması, artırılması ve tuzlanmayı önleme açısından yeterli değildir. Gördüğümüz o. Bazı savlar var, deniyor ki; işte derivasyon yapıldı ama göletten, Güzelyurt göletinde biriken sular, yeraltı kanallarından çekilir ve yine denize ulaşır. Bu doğru mudur, değil midir? Yani bilimsel bir araştırmayı gerektiren bir husustur. Tuzlanmayı artırmaya dönük bu derivasyon projesini zenginleştirmek, daha yeni birtakım akarsuların bu projeye eklenmesi gerekmektedir. Gerekliyor mu, gerekmiyor mu? Bazı derivasyon projesinin kıyılarında, yakınlarında göletler yaparak, yüzeyden sulamaya zamanı geldiğinde yardımcı olunması gerekir mi, gerekmez mi? Bu çalışmaları yapacak mı hükümet, yapmayacak mı? Bunları ortaya koymak gerekiyor ve Meclis araştırması gerektiriyor.

Bu kıyı şeridindeki tuzlanma değerli milletvekilleri; işi öylesine boyutlara da götürmüştür ki, o yörede yaşayan insanlar özellikle Yayla'da yaşayan insanlar diyorlar ki; bu tuzlanma devam edecektir. Bu tuzlanma nedeniyle topraklarımız çoraklaşmaya devam edecektir, ama gel görün ki bize bugün hükümet güneydeki mal varlığınıza, bıraktığınız, terkettiğiniz mal varlığınıza karşılık aldığınız puanları gösteriniz ve size bu toprakları verelim diyorlar. Güneyde bıraktığımız mallarda hakkımız gidecektir. Kesin tasarruf taleplerinde bulunursak eğer, güneydeki iyi kalitedeki topraklarımız gidecektir, ama giderek çoraklaşan bu topraklar bize verilecektir. Ama bu yapılırken de kesin olarak bahçelere ve sulu arazilere uygulanan puanlar öngörülmektedir. Yani işte bu narenciye tuzlanmaktadır, tuzluluk nedeniyle artık giderek verimini düşürmektedir. Dolayısıyla sulu arazi veyahut da narenciye bahçesi olarak kabul etmeyelim dememektedir. Yani dönüm başına 75,000 puan, bahçe için öngörülen 75,000 puan istenmekte. Sulu arazi için yuvarlak olarak söylüyorum, öngörülen 60,000 puan istenmekte ve bu köylü, bu köyde yaşayan yurttaşlarımız

toplandılar ve dediler ki bizim bu köyümüzde tuzlanma nedeniyle mal varlıklarımızı eşdeğere koymayınız. Yani kullandığımız bu arazileri eşdeğere koymayınız. Çünkü geleceği büyük çapta, önemli çapta tehlikededir. Haklı bir talep. Bize göre haklı bir istek, haklı bir talep.

Yaylâ Sulama Projesi nedeniyle sulama işlemleri kolaylaştırılmadı. Yine kaplama sulama devam ediyor. Ne kadar daha devam edecektir bu? Kaplama sulama usulüyle su israfı fazla. Yeni sulama sistemleri getirilmesi gerekiyor. Bu konuda narenciye üreticisine yardım eli uzatmıyor hükümet. Çağrı yapılmış olmasına rağmen, bu yönde talepler olmasına rağmen, hükümet böylesine bir çaba içerisine girmemiştir. Sadece demiştir ki işte size havuzları yaptık, siz de artık bahçenize fıskiye koyun ve bundan sonra fıskiye ile bahçenizi sulayınız. Güzel. Diyelim ki iyi bir şey. Yani fıskiyeyle sulama iyi birşey. En iyi metod mudur, o tartışma kaldıran birşey. Fakat su sarfiyatını önlemek için yeni sulama sisteminin kullanılması, uygulanması doğru. Ama iş nereye gelir? O üreticinin mali gücüne dayanır. Hükümet diyor ki; siz yapacaksınız. Peki parayı nerden bulacağız diye sorduğunda üretici, size kredi sağlatalım. Bazı bankalardan kredi sağlatalım. Peki faizi ne olacak?

Bu faizin altından nasıl kalkacağız? Bu borçlanma ne zaman ödeyeceğiz, nasıl ödeyeceğiz, ödeme koşullarımız ne olacaktır? Wallahi işte, normal bankaların sağladığı şey üzerinden gidecek bu iş. E,...Peşki o faiz yükü altından kalkamayacağını gören üretici bu işten vazgeçiyor, gidip borçlanmıyor. Borçlanmayınca bahçesini kurutmamak için, kaplama sulama işine de devam ediyor. Bu işler sürdüğü sürece yeraltı suyunun tuzlanması sürüyor, devam ediyor. Bunların aşılması gerekir. Nasıl olacak, neler yapılacak? Onları görüşmemiz gerekiyor. Neler isteniyor, nasıl yönetimler kullanılmalıdır? Bunları görüşmek gerekiyor. Köylülerin talepleri genelde bu konuda nedir? Üreticilerin, "Devlet bu konuda bize iyilik yapmak istiyorsa, bahçelere genelde bir proje nasıl ki, havuzların yapılmasında bir proje uygulanmıştır, bir proje yapsın, bahçeler fiskiyelensin biz, her yıl gelirimizden belli paylar ödemek suretiyle borcumuzu ödeyeceğiz" demektedirler. Yani kendi yağımızla kendi ciğerimizi kavurmayalım. Hükümet bizi yalnız bırakmasın." demektedirler. Bu istemleri yerine gelecek mi, biz merak ediyoruz. E,... gelecekse, nasıl hangi yöntemlerle getirilecektir. Narenciye-nin üretiminde önemli yer alan bir husus da girdiler, üretim girdileri. Nedir üretim girdileri? Kimyevi gübresi, ilaçlaması, mazotu ve diğer unsurlar, aleti çapası falan. Şimdi bunlar içerisinde önemli yer tutan bir husus var. İlaç, ilaçlama. Yani Narenciye'nin ilaçlanması. Haşarelere karşı, zararlılara karşı ilaçlanması. Bu ilaçlama konusunda da üreticiler epey sorunlar yaşamaktadır. Epey sorunlar yaşamaktadırlar. Ve bu ilaç fiyatları her yıl, iki kat artar, bazen üç kat artarken bunların demetimi hiç yapılmamaktadır. İlaç bizim bölgede özellikle güçlü bir kişinin elindedir. Tarımsal ilaç satımı, bu adam istediği gibi üreticilere ilaç satabiliyor, istediği türde ilaç satabiliyor, istediği fiyata bu ilacı satabiliyor. Bunun dışında girdilerin diğer fiyatları artıyor. Her yıl artıyor. Narenciye'nin fiyatı artıyor ama, nasıl artıyor? Nevzat Beyin mesela, bu sene özellikle istediği kadar artırıyor. Hükümet devrede yok.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Lefkoşa) (Yerinden) - Eşel Mobil sistemi...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Hükümet devrede yok. Hükümet devrede yok. İlker Bey çağırır ve istediği fiyatı...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN - Beğenmezse Cypfruvex'e verilsin de, nedir yani?...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Cypfruvex ne zaman fiyat açıklardı Sayın Bakan? İş işten geçtikten sonra, değil mi?...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) İş işten geçmedi... Maliyetler de burda. Maliyetler de burda. Sen bana sor, ben sana söyleyeyim maliyetleri nedir? Tarımsal mücadelede bir dönümün ne kadar maliyeti var? 200-217 bin lira...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Dur yahu, orda söyleyeceğini burda söylemeyin,...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Söyleyin. Buraya gelince söyleyin...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Fırsat verirsen...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Nasıl fırsat verirsem? Ben Meclis Başkanı değilim ya...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Kemal Hoca, zayıf kalıyon yahu... Bırak onu...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Bir şey değil. Önemli değil. Önemli olan bizim zayıf veya şey olmamız değil...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Sen Öğretmenliğe bak, yani bırak bu işi...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Ha, ha göreceğiz.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Aytaç Bey...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - İlker Bey'in

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Efendim?...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Daha yüksektir verdiği fiyatlar.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Yaladır bize elma şekeri gibi sana söyleyeyim...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Demek ki siz...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Demek sen kime verdin malını...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Sen kime verdin?...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Sen kime verdin?...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Benim malım yoktur...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Malın yoktur ha, ha...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Benim malım yoktur gene konuşur...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - İsteddiğine ver şikâyetim yoktur. Ama, başka şey. İsteddiğimiz doğruyu konuşman...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Civa'nın yok doğrudur...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Civa'nın yok tabii, yok. Benim de yok da nerden var derler?

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Kardeşinin yok Civa'nın var...

KEMAL EMİRZADE (Devamla) - Narenciyeci...

BAŞKAN- Dinleyelim efendim lütfen...

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Sizi göreve çağırıyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Biz görev başındayız Sayın Emirzade.

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Gelecek misiniz?

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Görev başındayım, 24 saat...

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Narenciye pazarlamasında daha önceleri etkin görev yapan, ama giderek sayenizde etkinliği yiten Cypfruvex'te çalışan insanların kapı dışarı edildiği bir gerçekliktir. Kapı dışarı ediyorsunuz. Bu insanlar sonlarının ne olacağını merak ediyor.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Civa lord oldu, gene şikâyet eder. Sen daha lord...

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Narenciye üreticisinin...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Onun da var mı bahçesi?

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Var tabii.

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Masrafları giderek artmaktadır. Bu masraflarını karşılamak için sizi göreve çağırıyor. Bu nedenle...

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden)- Kendini demagoji yapmakla kurtaraman...

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Gerek narenciye üreticilerinin, gerekse ...

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- Bu Cypfruvex'in hesabını da vereceksiniz.

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Gerekse...

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- Batırdınız ve...

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Çalışan insanların...

BAŞKAN- Dinleyelim lütfen.

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Sorunlarının aşılması yönünde doğru işlerin yapılması yönünde mutlaka ve mutlaka hükümet göreve gelmelidir ve bütün bu sorunların aşılması için biz size yardımcı olmaya da hazırız. Önerimizi verdik. Araştıralım bu sorunları, araştıralım bu narenciyecinin güçlüklerini, araştıralım varsa birtakım suistimalleri, araştıralım narenciye üreticisinin sırtından zarar ettiği gerekçesiyle eğer varsa para kazananları, araştıralım bu süreç içerisinde olumsuzlukları ve bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için sizi göreve çağırıyoruz ve diyoruz ki bu konuda lütfen daha ciddi olunuz. Bu konuda lütfen daha duyarlı olunuz ve oylarınızı vererek elektrik kesintileri konusundaki tavrınız gibi değil, oylarınızı vererek bu araştırma önergemize destek veriniz. Bu konuyu araştıralım, bu konuyu ortaya çıkaralım. Çünkü bunu galiba yapmak mecburiyetindedesiniz de. Çünkü kamuoyu önünde birtakım iddialarla şaibe altındasınız.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Hiçbir zaman. Alnımız açıktır.

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Birtakım insanlar şaibe altındadırlar. Bunların da eğer temizlenmesini istiyorsanız, bunların temizlenmesini istiyorsanız, bu şaibe altından kurtulmasını istiyorsanız, bu önergemize oy vermek durumundasınız. Aytaç Bey şaibe altındadır.

GENÇLİK, SPOR VE ÇALIŞMA BAKANI GÜNAY CAYMAZ (Yerinden)- Kim söyledi bunları?

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Cypfruvex'i Aytaç Bey batırdı diye savlar var. Doğru mudur bunu ortaya çıkarmak gerekiyor?

GÜNAY CAYMAZ (Yerinden)(Devamla)- Kim söyledi?

KEMAL EMİRZADE (Devamla)- Bu Cypfruvex'in 7 yıl yönetim kurulu başkanlığını yapan bir kişi. Sıradan birisi de değildir. Peki bu kişi böyle bir iddiada bulundu. O zaman bize söyleyin, ben size sorarım, bu kişinin, bu savları ortaya koyan kişinin sorumluluğu var mıdır, yok mudur? Cypfruvex'in zararlarında ve bu hale gelmesinde var mıdır, yok mudur? Ve onu da düşünmek gerekiyor ve mecbursunuz bunu ortaya çıkarmak için bu önergemize oy veresiniz. Aksi taktirde bu iddia gerçek bir iddia olacaktır. Yani gerçekten Derviş Bey Hükümeti ve Tarım Bakanı, o dönemin Tarım Bakanı ve şimdilerdeki Tarım Bakanı bu sorumluluktan kurtulamayacaklardır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Kemal Emirzade.

Sayın milletvekilleri; görüşmeler burda tamamlanmıştır. Gelecek birleşimimiz 7 Kasım 1989 Salı sabahı saat 10.00'da şu gündemle yapılacaktır:

1. Başkanlığın Genel Kurula sunuşları;
2. Özel Gündemde yer alacak işler;
(1) Cumhurbaşkanlığınca...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Ben de söz isterim adımı geçirdi çünkü.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Sataşma var, doğrudur. Sataşma var.

BAŞKAN -

- (1) Cumhurbaşkanlığınca bir daha görüşülmek üzere geri gönderilen Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması Denetim Yasa Tasarısı.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden)(Devamla)- Sayın Başkan; adımı not edin lütfen.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Sataşma var Sayın Başkan...

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden)(Devamla)- Sayın Bakandan evvel söz almak istiyorum.

BAŞKAN- Evet...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Sataşma var, evet.

BAŞKAN-

3. Seçimler ve oylaması yapılacak işler;
4. Sorular;
5. Genel Görüşme ve Meclis Araştırması yapılması;
6. Görüşülecek Tasarı ve Önerilerle, Komitelerden gelen diğer işler;

Gündemde dağıtılan 3 Yasa Tasarısı görüşülecektir.

Birleşimi burda kapatıyorum. Teşekkür ederim.

(Kapanış saati: 16.50)

DONEM: I

YIL : 5

CUMHURİYET MECLİSİ
9'uncu Birleşim
3 Kasım 1989 Cuma
Saat:10.00

GÜNDEM:

- I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.
- II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER.
- III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER.
- IV. SORULAR.
- V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI:
  - * (1) Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Ergün Vehbi'nin sunmuş olduğu, "Kıbrıs Sorununda Son Gelişmeler" ile ilgili Genel Görüşme Açılması Önergelerinin (G.G.No:35/4/89) Öngörüşmesi.
  - (2) Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Erdal Süreç'in sunmuş olduğu "Elektrik Kesintileri" konusunda Genel Görüşme Açılması Önergelerinin (G.G.No:37/4/89) Öngörüşmesi.
  - (3) Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Ozker Özgür ile Grubu bağlı yedi milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "Elektrik Kesintileri" konusunda Genel Görüşme Açılması Önergelerinin (G.G.No:38/4/89) Öngörüşmesi.

- (4) Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Ozker Özgür ile Gruba bağlı beş milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "Narenciyenin, Üretiminden Pazarlanmasına kadar ortaya çıkan Sorunlar" konusunda Meclis Araştırması Açılması Önergesinin (M.A.No:23/4/89) Öngörüşmesi.
- (5) Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Erdal Süreç ile Gruba bağlı sekiz milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "Doğu Akdeniz Üniversitesindeki Sorunlar" ile ilgili Meclis Araştırması Açılması Önergesinin (M.A.No:24/4/89) Öngörüşmesi.
- * (6) Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Ozker Özgür ile Gruba bağlı yedi milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "New-York Doruğu Öncesinde Kıbrıs Sorunu" hakkında Genel Görüşme Açılması Önergesinin (G.G.No:39/4/89) Öngörüşmesi.
- (7) Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Erdal Süreç ile Gruba bağlı sekiz milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Sayın Dr. Mustafa Erbilen" hakkında Meclis Soruşturması Açılması Önergesi (M.S.No:4/4/89)'nin görüşülmesi.
- (8) Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Üyesi Sayın Fadıl Çağda ve Gruba bağlı sekiz milletvekili arkadaşının birlikte sunmuş oldukları "Tarımsal İlaçlar ve Hormonlar ile İnsektisid v.b. diğer Kanserojen ve Pestisitlere Karşı Mücadele ve Hükümetin Yetersiz kalan Politikaları" konusunda Meclis Araştırması Açılması Önergesi (M.A.No:28/5/89)'nin Öngörüşmesi.

- (9) Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Erdal Süreç ile Gruba bağlı altı milletvekilinin birlikte sunmuş oldukları, "Sosyal Güvenlik Fonlarının Yönetimi ve bu Fonlardaki paraların Kullanımı" konusunda Meclis Araştırması Açılması Önergesi (M.A.No:29/5/89)'nin öngörüşmesi.
- (10) Bağımsız Lefkoşa Milletvekili Sayın Alpay Durduran ile Bağımsız Girne Milletvekili Sayın Rasih Keskiner'in ve Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubuna bağlı sekiz milletvekilinin birlikte sunmuş oldukları "Akdeniz Şarkı Yarışması Çalışmaları" hakkında Meclis Araştırması Açılması Önergesi (M.A.No:30/5/89)'nin öngörüşmesi.
- (11) Bağımsız Lefkoşa Milletvekili Sayın Alpay Durduran ile Bağımsız Girne Milletvekili Sayın Rasih Keskiner'in ve Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubuna bağlı sekiz milletvekilinin birlikte sunmuş oldukları, "İskân Bakanlığının Tahsislere devamı ve devlete tahsis edilen Malları tahsis etmesi" konusunda Meclis Araştırması Açılması Önergesi (M.A.No:31/5/89)'nin öngörüşmesi.
- (12) Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubunun sunmuş olduğu "Bombalı Saldırıları" hakkında Meclis Araştırması Açılması Önerisi (M.A.No:32/5/89)'nin öngörüşmesi.
- (13) Bağımsız Lefkoşa Milletvekili Sayın Alpay Durduran ile Bağımsız Girne Milletvekili Sayın Rasih Keskiner'in ve Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclisi Grup Başkanı Sayın Ozker Özgür ile Gruba bağlı beş milletvekilinin birlikte sunmuş oldukları "Turizm Fonu" hakkında Meclis Araştırması Açılması Önergesinin (M.A.No:33/5/89) öngörüşmesi.
- (14) Cumhuriyetçi Türk Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Ozker Özgür ile Gruba bağlı dokuz milletvekilinin ve Bağımsız Lefkoşa Milletvekili Sayın Alpay Durduran ile Bağımsız Girne Milletvekili Sayın Rasih Keskiner'in birlikte sunmuş oldukları, "Girne Sanayi Bölgesi Araçlarının Dağıtımı" ile ilgili Meclis Araştırması Açılması Önergesinin (M.A.No:34/5/89) öngörüşmesi.
- (15) Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu Başkanı Sayın Erdal Süreç ile Gruba bağlı yedi Milletvekilinin birlikte sunmuş oldukları "Öğretmen Koleji Giriş Sınavları" ile ilgili Meclis Araştırması Açılması Önergesinin (M.A.No: 35/5/89) öngörüşmesi.

VI. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTELERDEN GELEN DİĞER İŞLER.

* Görüşülmeyecektir.

